

PRAZNOVALI SMO 35. OBLETNICO SAMOUPRAVLJANJA

V znanju in lastnih silah je naša bodočnost

V SOBOTO, 7. SEPTEMBRA, SMO V LITOSTROJU PRAZNOVALI 35. OBLETNICO SAMOUPRAVLJANJA. OB TEJ PRILOŽNOSTI PA SMO TUDI ODKRILI DOPRSNA KIPA TOVARIŠA TITA IN FRANCA LESKOŠKA-LUKE, KI STA POSTAVLJENA V PARKU DELAVCEV LITOSTROJA.

OSREDNJA PRIREDITEV JE BILA ZDRUŽENA Z MNOGIMI SPREMLJALJOČIMI SLAVNOSTMI, V KATEREM SMO BILI VEČ ALI MANJ VKLJUČENI VSI LITOSTROJČANI.

Praznovanja so se začela že v petek, 6. septembra, s slavnostnimi sejami delavskih svetov tozdov in delovnih skupnosti, na katerih so dolgoletni člani naše delovne organizacije — jubilanti prejeli nagrade za svojo zvestobo Litostroju. 10-letniki so dobili za darilo ročno uro, 30-letniki zlatnik, ostali pa denarne nagrade. Petindvajsetletniki pa so imeli še petdnevni izlet na Češkoslovaško. Delavci s polno delovno dobo v Litostroju pa so dobili še posebno priznanje — zlatnik z vtisnjnim litostrojskim zaščitnim znakom.

Svečanosti so bile povsod lepe in slovesne, jubilantje pa so bili še posebej veseli pozornosti svojih sodelavcev.

Istega dne ob šestih popoldne je bila slavnostna seja delavskega sveta delovne organizacije. Povabljeni so bili vsi člani delavskih svetov ter nagrajenci, ki so prejeli plakete ob 35. obletnici samoupravljanja. Najprej je spregovoril predsednik delavskega sveta DO Janko Babič. Orisal je razvoj samoupravljanja v Litostroju ter takratno nezaupanje ostalega sveta do samoupravljanja v Jugoslaviji. Vendar pa je od takrat minilo že 35 let in še vedno smelo hodimo po poti, ki smo si jo tedaj začrtali. Jugoslavija je dosegla v tem času zelo velik napredek, samoupravljanje pa je postalo del našega življenja in dela. Nadaljeval je:

»To smo jemali kot temeljno pridobitev naše revolucije. Rezultati so v Litostroju vidni. Celotni razvoj nosi pečat samoupravljanja. Ko smo v zadnjih petih letih na osnovi dogovorjenih odločitev širili našo materialno osnovo dela. Zgradili nove proizvodne zmogljivosti, pri teh gradnjah nismo pozabljali na stvari, ki jim pravimo delavski standard, pa najsi gre za garderobni prostor ali prostor za malico.

To mora biti naše vodilo tudi pri gradnji težke strojegradije. Tudi z našo Fieso in Sorico, samskimi domovi nismo zadovoljni, vse to kliče k izboljšavi. Še nečesa smo se zavedali: da je izredno pomembna pri samoupravnem odločanju prav informiranost. Mislim, da delim mnenja vseh, da je naš kolektiv skozi različne oblike, ki jih imamo, in z različnimi sredstvi obveščanja dobro seznanjen kolektiv.

Danes, ob obletnici samoupravljanja, ne bomo govorili o Litostroju kot izredno pomembni delovni organizaciji v jugoslovanskem prostoru,

tudi ne o naših prvih izvoznih naročilih in stalnem prizadevanju za izvoz. To bo priložnost čez dve leti, ko bo Litostroj slavil svojo štiridesetletnico. Želel bi le poudariti, da je čutiti delavski vpliv Litostroja v naši občini in mestu Ljubljani.«

V nadaljevanju pa je tovariš Babič dejal, da je prav, da smo tudi kritični. Položaj delavca glede odločanja še vedno ni tak, kakršnega si želimo, zato si moramo prizadevati, da mu čim prej damo mesto, ki mu kot proizvajalcu pripada.

Svoj govor pa je tovariš Babič zaključil z mislijo tovariša Edvarda Kardelja, ki jo je ta zapisal v študiji »Smeri razvoja socialističnega samoupravljanja«:

»Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem, niti politična partija. Srečo si lahko človek ustvari samo sam. Avantgardne sile socializma in socialistične družbe imajo potemtakem lahko samo en cilj — da glede na možnost danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko — na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev — svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje!«

Po uvodnem govoru sta tovariš Babič in generalni direktor Mirko Jančigaj podelila plakete naslednjim nagrajenim:

TOZD PRODAJA: Miha GROBIN, Rudolf POTOČKI

TOZD IRRP: Marjan ANZELC, Franc KRMEJ, Zoran PRODAN, Janez RAKEF, Milan ZAVADLAV

TOZD NABAVA: Marjana DJULINAC, Ivan HRASTAR

TOZD PUM: Radomir BABIČ, Stipo BARIŠIČ, Slavko BERGINC, Drago DRAGOJEVIČ, Janko FONDA, Janez

JERMAN, Franc KOSTEVC, Franc KRANJC, Miroslav PODBEVŠEK, Viktor POGAČNIK, Peter PONGRAC, Mira ŠČEK, Majda TRATAR, Miha ŽILAVEC

TOZD PZO: Silvo BELCIAN, Ivo SABOL

TOZD OBDELAVA: Andrej ADAMIČ, Ivan BOKAL, Janez GOSENCA, Janez NOSE, Jure VULKAN

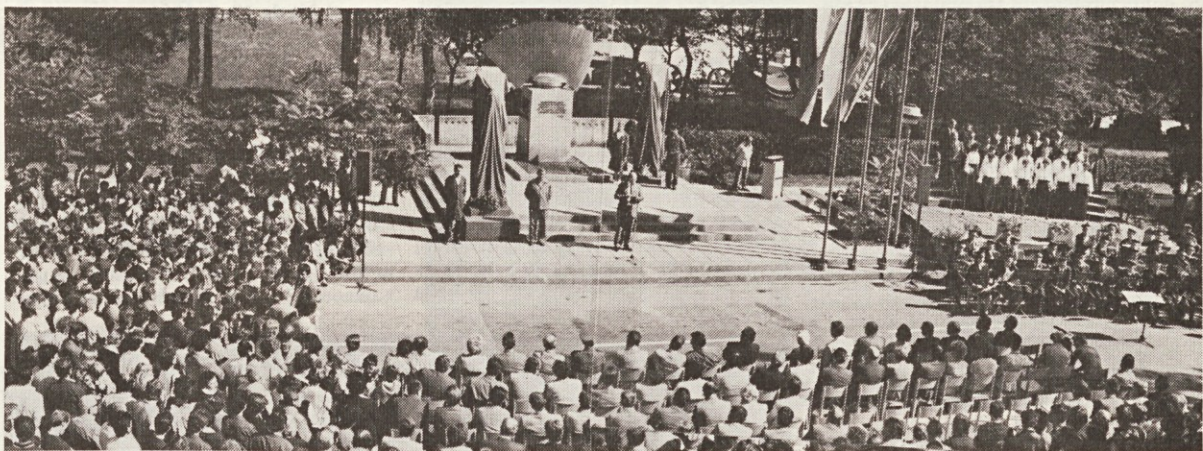
TOZD MONTAŽA: Anton ČARMAN, Mirko ČEPURAN, Anton SUŠNIK

TOZD TVN: Ivan LOVREK, Dušan JOVANOVIČ, Mitar POPOVIČ, Adolf STRAKA, Alojz TEKAVEC

TOZD PPO: Ludvik GORJANC, Ivan GORUČAN, Aleksander PROSEN

TOZD PTS: Franc JAMŠEK, Janez ŠKOF, Antonija ŠKOFLEK

TOZD IVET: Delovna enota Energija in vzdrževanje cevni instalacij pod vodstvom Dušana TOMŠIČA, Alojz GOMBOC, Marjan HORVAT, Anton LEVSTEK

»Litostroj, s katerim sta najtėsneje povezani imeni velikih mož Tita in Franca Leskoška, sodi danes med kolektive, ki prepričljivo potrjujejo, da revolucionarna praksa hkrati utira nova pota osvobajanja dela in človeka in potrjuje izvirnost idej samoupravljanja« (Priznanje predsednika IS skupščine SRS Slovenije Dušana Šinigoja, ki ga je v svojem govoru izrazil delavcem Litostroja) (Foto: E. L.)

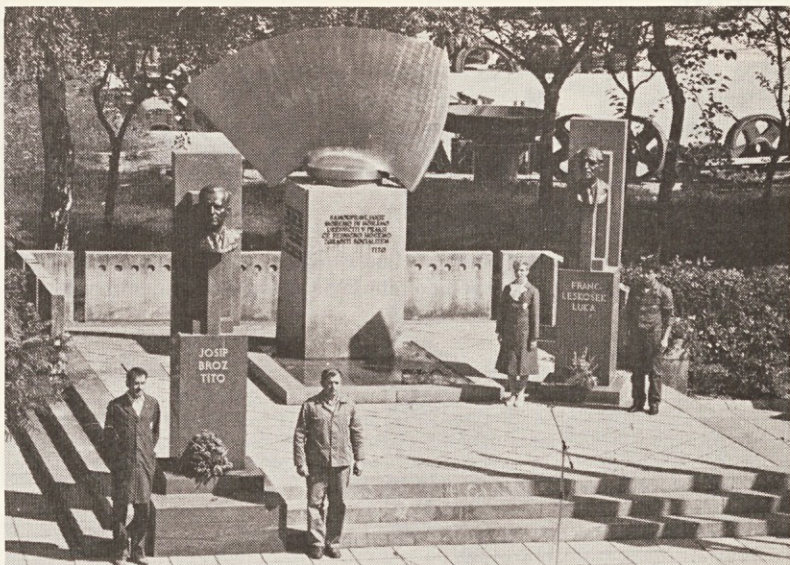
DS SSP: Martin EINHAUER, Darinko KOLBL, Marko KRŽIŠNIK, Sonja MRAVLJA

DS PFSR: Anica MIHELČIČ

TOZD SŠTS: Janez DERNOVŠEK, Anton REŽEK, TOZD SŠTS Franca Leskoška-Luke

TOZD ZSE: Nikola JUG, Anica ROŠTAN in oddelek tiskarna

Priznanja so bila podeljena za izredne uspehe pri razvoju in uve-

Osrednji del slavnosti je bilo odkritje doprsnih kipov Josipa Broza Tita in Franca Leskoška-Luke v parku delavcev Litostroja

Pozdravna brzojavka

Pozdravna brzojavka Predsedstvu SFR Jugoslavije in Predsedstvu Centralnega komiteja ZK Jugoslavije, ki jo je prebrala predsednica Konference OO ZSMS Litostroj Barbara Krošelj:

Dragi tovariši!

Delavci Titovih zavodov Litostroj danes obeležujemo 35 let razvoja socialističnega samoupravljanja v delovni organizaciji.

Zavedamo se, da je dosledno uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov temelj napredka naše delovne organizacije kot tudi narodov in narodnosti Jugoslavije.

Živimo v težkih gospodarskih razmerah, zato delavci Titovih zavodov Litostroj vemo, da bomo le s kvalitetnim in odgovornim delom in s samoupravljanjem lahko uresničili temeljne usmeritve gospodarske stabilizacije, kar predstavlja našo temeljno nalogo. Z vsem svojim znanjem in delom si prizadevamo za izpolnjevanje naših in skupnih dogovorjenih ciljev. Vložili bomo vse svoje sile v uresničevanje ciljev gospodarske stabilizacije na osnovi samoupravnega odločanja, ki so nam ga začrtali velikani naše revolucije s tovarišem Titom na čelu.

Ob današnjem jubileju, ko se je z odkritjem kipov tovarišev Josipa Broza Tita in Franca Leskoška Luke, tvorcev naše delovne organizacije, izpolnila želja vseh delavcev Titovih zavodov Litostroj, ponovno poudarjamo, da bodo njun lik, njune zamisli in nasveti vedno z nami pri nadaljnjem razvijanju in krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov.

Tovariški pozdrav

Delavci Titovih zavodov
Litostroj

V ospredju naši gostje

ljavljanju samoupravnih socialističnih in družbenoekonomskih odnosov ter delovanja delegatskega sistema, združevanju dela in sredstev in doseganju boljših uspehov pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi, pri uspešnem izvajanju novih proizvodnih programov v skladu z usmeritvami za prestrukturiranje dela in gospodarjenja, uspešnem vključevanju v mednarodno delitev dela, razvijanju in izvajanju inovacijske dejavnosti ter pri družbenopolitičnem delu v daljšem časovnem obdobju, pri čemer nagrajenci s svojim vzgledom, ugledom ter zaupanjem utemeljujejo pričakovanja, da se bodo zlasti mladi dosledno borili za uveljavljanje in interes delavcev in za poglobljanje socialističnih človeških odnosov.

Podeljena pa so bila še posebna priznanja za polno delovno dobo v Litostroju, dobili pa so jih:

Antonija KAJDIŽ, Tončka LOZAR, Ana ŠKRJANEC, Jožica ŽAKELJ, Marija MERKLIN, Andreja BEZEK, Antonija PLAZAR, Antonija MITROVIČ in edini moški Stanislav MESERKO.

Ob koncu uradnega dela je vse prisotne navdušil tudi krajši program, ki ga je izvedel Ribniški oktet.

Osrednja prireditev ob 35-letnici samoupravljanja je bila 7. septembra ob 11. uri v spominskem parku delavcev Litostroja. Udeležili smo se je delavci Litostroja, učenci SŠTS Franca Leskoška-Luke, krajski Krajevne skupnosti Litostroj, učenci osnovne šole Hinko Smrekar, meščani mesta Ljubljane in naslednji visoki gostje iz širše družbenopolitične skupnosti: Sergej Kraigher, Jože Knez, Dušan Šinigoj, Jože Smole, Stane Markič, Majda Poljanšek, dr. Marijan Rožič, Tina Tomlje, Lojze Fortuna, Anka Tominšek, hči tovariša Franca Leskoška Heda Ivanuš ter drugi gostje. Med gosti je bilo tudi šest delegacij, in sicer tri iz Češkoslovaške ter po ena iz Brodgradilišta Split, Tomexa iz Ljubije in iz REIK Kolubara.

Začetek proslave sta slovesno naznanila pihalni orkester in mešani pevski zbor Litostroj, v kulturnem delu prireditve pa so nastopili še operna solista Dragica Čarmanova in Franc Javornik, ki sta zapela ob spremljavi pihalnega orkestra, ter dramski igralec Andrej Kurent.

Po pozdravnem nagovoru predsednika delavskega sveta DO Janka Babiča je spregovoril slavnostni

(Dalje na 3. strani)

Sprehod skozi čas

V prejšnji številki smo začeli sprehod skozi čas po zapiskih litostrojskih samoupravnih organov in prispeli do leta 1953. Sedaj nadaljujemo pot v leta 1954—1956.

Zaradi pomanjkanja električne energije je upravni odbor podjetja 11. januarja 1954 ugotovil naslednje: ker se bo danes popoldne vršila v mestu konferenca glede električne energije, bo podjetje počakalo naslednjega dne, nato pa bo pregledalo delovna mesta in tam, kjer ni dovolj dela (bilo zaradi pomanjkanja električne energije, bilo zaradi pomanjkanja samega), poslalo delavce na redne letne dopuste. Kdor pa bo poleg tega hotel v poletnih mesecih oditi za nekaj dni na oddih, se mu bo to dovolilo, vendar bo moral predhodno izvršiti odgovarjajoče število nadur.

V istem mesecu je upravni odbor sklenil, da podjetje pošlje na svoje stroške dva tovariša v višjo partijsko šolo. 31. julija 1954 se je udeležil seje upravnega odbora takratni minister tovariš Franc Leskošek-Luka. Predsednik upravnega odbora tovariš Koprivnik mu je povedal nekaj o problematiki podjetja in prosil za nasvete in pomoč pri rešitvi teh težav. Med drugim je tovariš Leskošek-Luka povedal, da je vodilno osebje v podjetju, to je inženirji, dobri konstrukterji in mojstri, vse premalo plačano. Ker sloni tovarna na ljudeh, naj bo glavna naloga upravnega odbora, da se dober delovni kader obdrži v podjetju, ga je treba zato bolje plačevati.

Obpravnavali so tudi povišanje cen med proizvodnjo, težkoče poslovanja z Nemčijo, ki trenutno daje najugodnejše ponudbe nabav in težkoče pri uvozu iz inozemstva. Da se izrabijo ugodnosti ponudb nemških proizvodov, svetuje tovariš minister, naj se s tovarnami v Nemčiji sklene dogovor enoletnega kreditiranja, naša banka pa naj da za te sklenjene dogovore garancijska pisma. Omenjena je bila tudi preobremenjenost direktorja zaradi naštetih gospodarskih in političnih funkcij. Da bi imel več časa posvetiti se delu v tovarni, je dan nasvet, da delavski svet podjetja napravi prošnjo na izvršni svet s predlogom, da se tovariš direktor razreši dolžnosti manj važnih funkcij. Upravni odbor je sprejel sklep, da se ustavi prodaja kakršnegakoli materiala ali predmetov iz podjetja, kar naj se objavi z okrožnico, tistega uslužbenca ki se tega nebi pridrževal, pa bo upravni odbor klical na odgovornost.

Na 34. redni seji 10. januarja 1955 je glavni direktor poročal o izidu uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih podjetij, ki odreja, da so vsa gospodarska podjetja dolžna v letu 1955 sprejeti novi tarifni pravilnik in pravilnik o normah.

Upravni odbor je na seji 21. januarja 1955 razpravljal o osnutku poslovnika organizacijskega oddelka. Na isti seji so obravnavali tudi poslovne probleme. Delavski svet hidroelektrarne Nikola Tesla Tribanj — Vinodol je naslovil na delavski svet podjetja urgenco glede dobav opreme s prošnjo, da se držimo dobavnih rokov, sicer bodo primorani po sklepu njihovega delavskega sveta drugače ukrepati.

Glavni direktor je poročal upravnemu odboru o ugodnih pogajanjih s pakistansko vlado za dobavo opreme za hidroelektrarno Chickokimillin in o našem interesu za izdelavo 11 papirnih sistemov za tovarno celuloze v Banjaluki. Vodstvo IVE (sedaj TOZD IVET) sporoča, da je sanitarna inšpekcija pri MLO zahtevala prekrite gnojne jame pri hlevu, katerega ima naše podjetje v najemu v Jernejevi ulici.

Na seji 17. junija 1955 je upravni odbor obravnaval osnutek začasnega premijskega pravilnika. V skladu z zveznimi dopisi in navodili je bil v našem podjetju pripravljen začasni pravilnik o premiranju delavcev in uslužbencev. Ta pravilnik je postavljen na osnovo prihrankov v proizvodnji, to je s prihrankom pri režijskem materialu in režijskem delu. Za prihranke v proizvodnji se po zveznih predpisih podjetju prizna 20% Od teh 20% se lahko polovica, to je 10%, po odbitku rednega doprinosa za socialno zavarovanje izplača tistim delavcem in uslužbencem, po katerih zaslugi so bili

prihranki omogočeni. Premijski pravilnik vsebuje in obrazlaga vse pogoje in obračune teh premij, prav tako vsebuje tudi določila o postopkih in slučajih, ko se režija prekorači in upravičenci preidejo na minus premijo.

Na junijski seji je upravni odbor obravnaval stanovanjske zadeve ter v zvezi s tem sprejel več sklepov: — Stanovanjski odsek naj izstavi račun za vse stroške, nastale s čiščenjem sobe, ki jo je izpraznil tovariš P. I., dosedanjí podnajemnik pri tov. S. M. Računovodstvo naj dolžni znesek odtegne tovarišu P. od rednih prejemkov. — Stanovanjski oddelek naj pošlje obvestilo med člane našega delovnega kolektiva, da se prijavijo vsi oni, ki imajo sedaj pretesna stanovanja izven litostrojskih blokov. Na podlagi izbranih prijav se bodo izvršile preselitve onih, kateri niso več v našem podjetju zaposleni, ter so sprejeli sodne stanovanjske odpovedi.

Upravni odbor je obravnaval tudi sodelovanje pri gradnji zdravstvenega doma v Šiški. Litostroj bo imel predvidoma v petih bodočih letih 3000 do 3500 ljudi. To število bo postopoma v nadaljnjih letih naraščalo. Sedanji prostori litostrojske ambulante že niso več v skladu z zahtevami in potrebami. To je povedal zastopnik sveta za zdravstvo dr. Mušić.

Upravni odbor je dovolil obratnemu tehniku jeklolivarne tovarišu Mariu Vilharju, ki se v prostem času ukvarja s kiparstvom in slikarstvom, da sme žgati v žarilnih pečeh v jeklolivarni svoja kiparska dela in izdelati v podjetju umetniški sliki »Litostrojske breze« in motiv iz jeklolivarne.

Glavni direktor je poročal o delovni disciplini, da je na seji kolegija bilo razpravljano o prihodih na delo ter o odhodih po privatnih poslih med delovnim časom. Sporazumno se je določilo, da sekretar podjetja sestavi okrožnico, s katero naj se delovni kolektiv podjetja

seznaní o sprejetih ukrepih: omarice s kontrolnimi karticami se ne zaklepajo, temveč se kartice ob 6. uri pobirajo, ter po končanem času zopet vlagajo. V slučaju prepoznega prihoda na delo se uslužbencem podjetja zamude odbijajo v istem merilu kakor delavcem, in to: — za 5-minutno zamudo — četrtturni zaslužek, — za 10-minutno zamudo — polurni zaslužek, — zamuda preko deset minut pa velja — enourni zaslužek. Dokazano je, da gre največ izhodov od dela na račun opravkov uslužbenstva pri Mestni hranilnici.

V mesecu februarju 1956 je upravni odbor razpravljaj na več sejah o redukciji električnega toka. Seja upravnega odbora 11. februarja 1956: vodja oskrbovalnih obratov poroča, da je naše podjetje v pogledu redukcije električne energije uvrščeno v zadnjo stopnjo. Glede na nizko stopnjo voda ni izgledov, da bi nam Elektrogospodarstvo moglo dobavljati potrebno količino električne energije niti v sedanjem okviru. Saj bi nam moralo biti dobavljeno le za golo vzdrževanje našega obrata dnevno 4000 KW ur. Ker ne obstoje nikaki izgledi za izboljšanje hidroenergetskega stanja, se predlaga ustavitev obratovanja še v nadaljnjih oddelkih našega podjetja. Tehnični direktor pove tekom širne razprave, da bodo morali nekateri oddelki zaradi nujne dokončave nekaterih objektov, n.pr. šestnajst vijakov in prirobnic za Mavrovo, dalje preizkusa črpalk za Vuhred, izdelave vijakov za Laško, raznih del za Kolubaro, le delati. V proizvodnji bi bilo nujno uvesti dežurno službo, pripravljenih mora biti nekaj ljudi za čiščenje snega, poslovati mora telefonska služba, služba čuvajev in gasilcev.

Sklene se, da dokončen razpored posameznih redukcij sestavimo po potrebi dela sporazumno s šefi sektorjev še danes. Prekinitiv dela se uvede zaenkrat za čas od 13. do 19. 2. 1956. Tozadevno se nadalje odreja: da se v navedenem času prvenstveno izkoristijo celotni dopusti za leto 1955. Doma ostanejo prvenstveno oni uslužbenci in delavci, ki daleč stanujejo. Za čas odsotnosti se prizadetim izplača 70% prejemke. V kolikor pa posamezniki žele zaradi prejema 100% plače izkoristiti v tem času raje redni dopust za leto 1956, naj te želje šefi upoštevajo.

Na sestanku predstavnikov SIS za zaposlovanje ljubljanske regije v Litostroju (Foto: T. Š.)

POSVET PREDSEDNIKOV SKUPŠČIN OBČINSKIH SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE LJUBLJANSKE REGIJE

Pred jesenskimi aktivnostmi v skupščinah SIS za zaposlovanje in njihovih organih so se v Litostroju zbrali na delovnem posvetu predstavniki skupščin ljubljanske regije.

Govorili so o nekaterih vsebinskih vprašanjih s področja zaposlovanja, kot so:

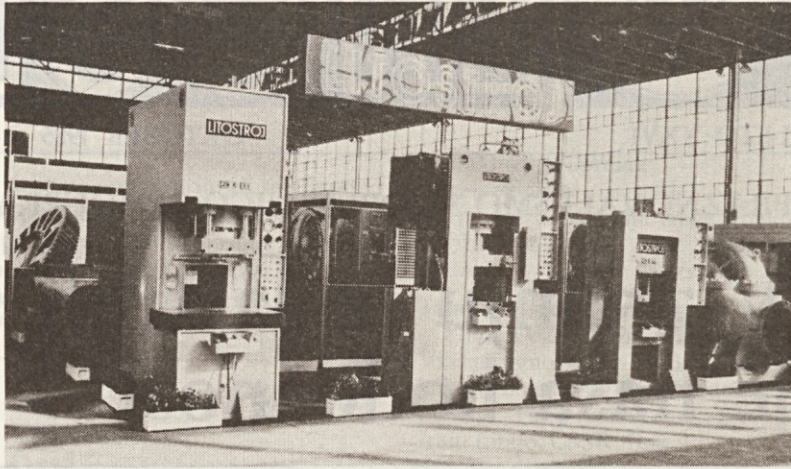
- zagotavljanje življenjskih in kulturnih razmer delavcev pri zaposlovanju;
- priprava srednjeročnih planskih dokumentov SIS za zaposlovanje in odprti problemi na področju zaposlovanja;
- gospodarjenje s sredstvi samoupravnih interesnih skupnosti;
- priprava na volitve.

Udeležence posveta so pozdravili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predsednik centralnega delavskega sveta, ki je v uvodu na kratko predstavil našo delovno organizacijo.

Po končanem posvetu so si udeleženci ogledali proizvodni proces v Litostroju.

Ivo Jarc

LITOSTROJ NA JESENSKEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU

Na jesenskem zagrebškem velesejmu smo v hali 36 predstavili naslednje izdelke: ulitek glave Kaplanove turbine za HE Mostar, hidravlični vtiskovalnik HUO-2-10-250, hidravlični hitri sekalnik HSC-2-100, enostopenjsko centrifugalno črpalko z dvojnimi vtokom tipa CN 30/50-2 in plakirane kovine Litostroj-Tomeks. Na zunanjem razstavnem prostoru smo predstavili 5,8 in 12,5-tonske vilicarje in črpalke za obratovanje vodometa.

Seja upravnega odbora 17. februarja 1956. Odgovorni delavec je pojasnil položaj zaloge in dobave premoga za mesec februar. Podjetje ga porabi dnevno 70 ton, če dela s polno kapaciteto. Na zalogi ga ima 235 ton, zagotovljena pa je dobava tekom meseca februarja še 250 ton iz Reke in 100 ton iz Kočevja.

Podjetje ima na razpolago 17000 KW na dan; v okviru te količine je delala prejšnji teden jeklolivarna, ni pa delala obdelovalnica in montaža. Glede na zgornja izvajanja je upravni odbor sklenil, da s ponedeljkom, t. j. dne 20. tega meseca do vključno 26. tega meseca preneha delo v obratih jeklolivarne, sive livarne s čistilnico, modelne mizarne in pločevinarne. Vsi ostali obrati podjetja pa prično z rednim delom dne 20. februarja t. l. ob 7.30 uri. Redni delovni čas je še nadalje od 7.30. 15. 30.

Seja upravnega odbora 22. februarja 1956. Tehnični direktor predlaga, naj tovarna še nadalje v tem tednu obratuje od pol. 8. do pol 16. ure popoldne. Pri tem bodo prizadeti le oni, ki se vozijo z vlaki, dočim za ostale, predvsem za uslužbence, je pričetek dela ob pol 8. uri itak ugodnejši. Zaradi obratovanja jeklolivarne sta odgovorna delavca menila, da bi bilo dobro še nekaj dni počakati, ker bi bilo morda zaradi zmrznjenega livarskega peska preveč izmečkov.

Seja upravnega odbora 26. februarja 1956. Po našem naročilu so odgovorni šefi v proizvodnih obratih in vodstvo analitskega oddelka zbrali podatke o stanju zalog premoga in dobavi električne energije. Na podlagi teh dopolnitev so prišli do zaključka, da bi v prihodnjem tednu mogli obratovati v celi tovarni.

Tekom obratovanja v delovnem času od pol 8. do pol 16. ure se je izkazalo, da tako odrejenem delovnem času ni bilo mogoče obdržati potrebne delovne discipline. Ker pa se je po posameznih oddelkih obdržal stari delovni čas, so to ugodnost v nekaterih drugih oddelkih posamezniki samovoljno izkoristili. Zato bo potrebno pristopiti k spremembi delovnega časa.

Na podlagi obrazloženega upravni odbor sprejme sklep, da se s ponedeljkom 27. 2. 1956 prične redno obratovanje v vseh obratih podjetja, in sicer v delovnem času od 6. ure zjutraj do 14. ure popoldne.

Ta sklep se objavi uslužbenstvu z večkratnimi ponavljanji po zvočniku, obvestila pa naj se razobesi na vidna mesta v tovarni.

V prihodnji številki pa bomo zopet objavili nekaj iz zapisnikov od leta 1956 naprej.

V. K.

20-letno sodelovanje z ZVVZ Milevsko

Letos mineva že 20 let odkar je Litostroj navezal tesne prijateljske vezi s češkoslovaškim podjetjem ZVVZ iz Milevskega. Sodelovanje, ki se odvija v okviru sindikalnih organizacij obeh podjetij, je v tem dolgem razvoju omogočilo velikemu številu delavcev obeh kolektivov, da si ogledajo in spoznajo lepote ene in druge dežele.

Ob prvem obisku delegacije ZVVZ Milevsko v Litostroju je bil sprejet dogovor o izmenjavi počitniških zmogljivosti med obema kolektivoma. Naša delovna organizacija je delavcem ZVVZ Milevsko ponudila počitnice v Fiesi, ZVVZ Milevsko pa našim delavcem pester program bivanja na Češkem, ki je zajemal ogled številnih zgodovinskih znamenitosti.

Ti programi so se iz leta v leto spreminjali in dopolnjevali, tako da smo našim prijateljem iz Milevskega poleg morja omogočili tudi ogled našega alpskega sveta (Bled, Bohinj, Vršič, Trenta).

Uspešno je tudi sodelovanje na kulturnem področju. Naš pihalni orkester in pevski zbor sta gostovala na Češkoslovaškem, mi pa smo gostili njihov zabavni orkester, ki je gostoval na nekaterih naših prireditvah.

Septembra letos smo povabili predstavnike delovne organizacije ZVVS Milevsko, da ob redni izmenjavi in 10-dnevnem bivanju v Fiesi proslavimo 20. obletnico sodelovanja.

Proslava, ki so se je poled predstavnikov ZVVZ Milevsko udeležili tudi člani našega kolektiva, ki so najzaslužnejši za to sodelovanje, je bila 13. 9. letos v Fiesi. Proslavo je popestril ansambel Veseli Šentvidčani, ki je s svojim programom prispeval k dobremu razpoloženju vseh sodelujočih.

Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi priznanja tistim članom obeh kolektivov, ki so najzaslužnejši za to dolgoletno in plodno sodelovanje.

Ob koncu je bila izražena obojestranska želja, da bi se to sodelovanje nadaljevalo tudi v prihodnosti ter sklenjeno, da bomo 25. obletnico sodelovanja proslavili v Milevskem.

Fadil Zec

V znanju in lastnih silah...

(S 1. strani)

govornik predsednik IS skupščine SRS **Dušan Šinigoj**. Najprej je delavcem Litostroja čestital ob prazniku, zatem pa opisal pomen, ki ga ima Litostroj doma in v svetu. Litostroj, s katerim sta najtesneje povezani imeni velikih mož — tovariša Josipa Broza-Tita in Franca Leskoška-Luke, sodi danes med kolektive, ki prepričljivo potrjujejo, da revolucionarna praksa hkrati utira nova pota osvobajanja dela in človeka in potrjuje izvirno idejo. In to od samih zametkov samoupravljanja pred petdesetimi leti, vse do razvitega delegatskega sistema in razvejanega samoupravne povezanosti. Praksa in rezultati Litostroja in številnih drugih kolektivov namreč potrjujejo, da ima socialistično samoupravljanje ob vseh sedanjih težavah, zastojih in omahovanjih vendarle že trdne korenine, saj se je potrjevalo in krepilo tudi v najtežjih trenutkih, v reševanju najzahtevnejših problemov in nalog.

Izkušnje, ki smo si jih pridobili v preteklih letih, so še zlasti pomembne v sedanjih gospodarskih pogojih. Odpraviti moramo prepreke, ki zavirajo sproščanje ustvarjalnosti na samoupravnih osnovah, ter odpraviti težave, ki se pojavljajo v posameznih organizacijah združenega dela, v družbenopolitičnih skupnostih in celotni družbi, ki upočasnjujejo ali ovirajo nadaljnji razmah in poglobljanje socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in sistema socialističnega samoupravljanja. Analiza delovanja političnega sistema nam bo dala oporo, kako je treba ravnati, da bi vendarle lahko razreševali sprotne in že nakopičene težave, ki se pojavljajo na področju gospodarjenja in družbenoekonomskih odnosov. Naša prizadevanja morajo biti usmerjena v večjo aktivnost v jesenskem in zimskem obdobju, da bomo doseženo raven osebnih in skupnih porabe opravičili tudi z rastjo industrijske proizvodnje, izvoza, rentabilnosti, ekonomičnosti itd. Za to pa je treba tudi odpraviti vzroke, ki pogojujejo slabše rezultate od planiranih. Skratka: storiti moramo vse, da

bomo dosledno uresničili načrte letošnje resolucije.

V nadaljevanju se je tovariš Šinigoj dotaknil tudi osebnih dohodkov in vzrokov za njihovo neenakost, ki pa je razumljiva glede na vsa dosedanja vlaganja v proizvodnjo v različnih delovnih kolektivih in glede na prizadevanja in delovni vložek posameznih delavcev, ki opravljajo enaka dela — vendar različno ovrednotena.

Delavcem Litostroja pa je tudi dejal:

»Da pa je tudi v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja možno dosegati boljše rezultate, potrjujejo uspehi, ki ste jih dosegli delavci v Litostroju. Ti dosežki dokazujejo, da opiranje na kvalitetne dejavnike v gospodarjenju, upravljanju in v razvoju ni nikakršna parola, temveč edina realna in tudi uspešna pot iz sedanjih težav.

Skrb za uvajanje najsodobnejše tehnologije, ki je pogoj za racionalno in konkurenčno proizvodnjo in s tem za izvoz in za stalno prisotnost na svetovnem trgu, zahteva, da se vso pozornost posveča strokovnim kadrom in vzgoji novih strokovnjakov. Litostroj je vsekozi vzgoji in šolanju kadrov posvečal vso svojo pozornost in so iz vašega šolskega centra izšle cele generacije dobrih kovinarjev, ki so širili sloves te šole po vsej Sloveniji.

V zadnjem desetletju se je še posebej razvilo sodelovanje s Turbomštitutom in tako se je Litostroj uspel afirmirati z izvozom izdelkov, ki so rezultat lastnega razvoja. Pri tem je treba še posebej omeniti polarne žerjave težjih nosilnosti z daljinskim upravljanjem, ki so bili uspešno vključeni tudi v Jadrski elektrarni Krško, danes pa se široko uporabljajo v izgradnji jadrskih elektrarn v Sovjetski zvezi.

Proizvodni program, ki danes obsega še druge zahtevne izdelke, je dokaz, da se z lastnim razvojem in znanjem da proizvajati kvalitetne izdelke, ki so zanimivi tudi za svetovno tržišče. Litostrojске hidroelektrarne pomenijo enega od redkih jugoslovanskih izdelkov lastnega znanja, ki ga lahko uspešno prodajamo tudi na Zahodu. V svetu uspešno deluje sto takih objektov, kar daje reference za nove uspešne posle. Pri tem je posebej pomembna vloga Litostroja tudi pri skupnem nastopanju naše strojegradnje na zunanjem trgu, saj kot finalist omogoča ostalim proizvajalcem opreme izvoz njihovih storitev in izdelkov.

Programska orientacija Litostroja pa bo na svetovnem trgu ostala še naprej

konkurenčna le, če boste v prihodnosti še v večjem obsegu kot doslej krepili strokovnost in ustvarjali inovacijske pogoje z nadaljnjim vlaganjem v lastno razvojno-raziskovalno dejavnost. S kadrovske politiko se je potrebno usmerjati v obnavljanje razvojnih skupin z neposrednim kadrovskim dotokom iz znanstvene raziskovalne dejavnosti, kar je splošni pogoj napredka vseh organizacij združenega dela.

Zahtevno obdobje posodabljanja tehnologije in programske graditve, ki se počasi izteka, pa pred kolektiv postavlja nove naloge za kakovostno spremembo proizvodnje. Rast količinskega obsega proizvodnje se počasi ustavlja, dvigniti se mora udeležba znanja in kakovosti, prodajati bo treba pamet in izkušnje.

Investicije, ki ste jih v Litostroju v zadnjih letih izvedli, in slednja, ki jo izvajate sedaj, bo kolektiv usposobila, da bo kos najzahtevnejši hidroenergetski opremi in s tem proizvodnji največjih hidroenergetskih objektov, kar je sedanja zastarela in iztrošena oprema oteževala ali celo onemogočala.

Proizvodnja numerično krmiljenih obdelovalnih strojev je gotovo področje, ki omogoča izrabo akumuliranega znanja in izkušenj na področju mehanske obdelave ter s tem prodajo lastne pameti. Po drugi strani pa bosta tudi domača mikroelektronika in računalniška proizvodnja za procesno uporabo lahko ob napredku vaših proizvodov dokazala svoj gospodarsko-infrastrukturni pomen.

Uspehe, ki sem jih v grobem očrtal, ste delavci Litostroja dosegli predvsem z opiranjem na lastne sile, na lastno znanje s povezanostjo razvoja in množične inovacijske dejavnosti, ker se zavedate, da je lažje priti na vrh, kot pa se na vrhu obdržati, da pa moramo biti dovolj sposobni in spretni, da se na vrhu tudi obdržimo. Možna pa jih je bilo doseči le v kolektivu, ki so mu pri naporih za ustvarjanje večjega dohodka v ospredju nenehna skrb za delavca, za izboljšanje delovnih pogojev, za varno delo, za zdravstveno in socialno varnost, za delavčev standard.

Celovita skrb za delavca, ki je v Litostroju v celoti zasnovana na samoupravnih odnosih, je pogoj in porok za uspešno delo in za rezultate, ki so ta kolektiv 1984. leta uvrstili med nagrajence AVNOJ. Delavci Litostroja se zavedate, da bitke za stabilizacijo ne bomo dosegli z boljšo akumulativnostjo organizacij združenega dela kot posledico zniževanja osebnih dohodkov oziroma z zniževanjem življenjskega standarda delavcev, temveč le z boljšim delom, ki bo prineslo tudi več dohodka.

V nadaljevanju se je tovariš Šinigoj dotaknil tudi nalog, ki nam jih prinaša novo srednjeročno obdobje. Te so še posebej težke za strojegradnjo in kovinskopredelovalno industrijo v Sloveniji, ki sta tudi najmočnejši industrijski panogi pri nas. Usmeriti se bo treba v kakovostnejše programe, upoštevati pa bo treba tudi že začete razvojne preobrazbe in prestrukturiranje v slovenskih železarnah, ter s pridom izrabiti njihov novi kakovostni program. Novim usmeritvam se je slovenska strojegradnja že začela prilagajati; to kažejo tudi letošnja gospodarska gibanja, ko strojegradnja beleži 6,2-odstotno rast industrijske proizvodnje, SOZD ZPS pa ima tudi že izdelan kompleten program.

Ob koncu pa je tovariš Šinigoj povedal še tole:

»Zaostreni pogoji gospodarjenja zahtevajo od celotnega združenega dela izjemne napore pri uresničevanju našega družbenoekonomskega razvoja. Izkušnje in uspehi delavcev Titovih zavodov Litostroj so nam pri tem lahko dragocena pomoč in zgled. Svoje uspehe ste izgrajevali in dosegli v dolgi vrsti let ob nenehnem uveljavljanju in utrjevanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in opiranju na lastne ustvarjalne sile.

Ko danes skupaj z vami praznujemo 35-letnico samoupravljanja, nam zato tudi vaši uspehi ponovno utrjujejo prepričanje, da smo izbrali pravo pot. Ne dovolimo, da bi na tej poti zastali, se vrnili za desetletja nazaj. Razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in iskanju samoupravnih rešitev posvečamo v teh zaostrenih gospodarskih razmerah še posebno skrb.

Delavcem Titovih zavodov Litostroj

»Razvoju samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov in iskanju samoupravnih rešitev posvečamo v teh gospodarsko zaostrenih razmerah še posebno skrb« (Foto: E. L.)

Priznanje ob 35-letnici samoupravljanja je prejela naša šola, ki že vrsto let vzgaja strokovne delavce — dobre samoupravljalce.

Na slavnostni seji delavskega sveta delovne organizacije, ki je bila v petek, 6. septembra, so številni naši sodelavci prejeli čestitke in zahvale za delo pri razvoju samoupravljanja.

Slavnostno sejo je s svojim nastopom obogatil »Ribniški oktet« (Foto: M. M.)

ob vašem prazniku lahko zaželim še nadaljnjih uspehov, saj ste, kot je pred petimi leti dejal tov. Luka: »Litostrojčani trden, vztrajen kolektiv, ki ne klone pod gospodarskimi težavami, ki trenutno pestijo Jugoslavijo in druge države v svetu. Če je problem, ga je treba rešiti, ne pa čakati, kdaj ga bo kdo drug. Sami ga morate!«

Slavnostnemu govoru tovariša Šinigoja je sledil osrednji dogodek prireditve — odkritje doprskih kipov tovariša Tita in Franca Leskoška, deli akademskega kiparja Stojana

Batiča. Kipe so odkrili štirje Litostrojčani, ki so se še posebej izkazali s svojim angažiranim družbenopolitičnim delom in delovnimi uspehi: Anica Roštan, Bernard Dolenc, Zvonimir Kovačič in Sead Sijamhodžić.

Nekaj po 12. uri je bila prireditev končana, tedaj pa smo odprli vrata Litostroja številnim obiskovalcem,

(Dalje na 4. strani)

V četrtek 5. in petek 6. septembra so bile slavnostne seje delavskih svetov tozdog in DS, na katerih so bila podeljena priznanja jubilarantom. (Foto: T. Š.)

OB 35-LETNICI PIHALNEGA ORKESTRA LITOSTROJ

Odmevi melodij v krošnjah dreves

Litostrojski godbeniki si za slavnostni koncert ob svoji 35-letnici niso mogli izbrati lepšega prostora, kot je rekreacijski center Mostec, priljubljeno zbirališče Ljubljancev, še posebej Šiškarjev. Že zgodaj popoldne v soboto 14. septembra so se začeli zbirati poslušalci — stalni obiskovalci Mosteca, slučajni sprehajalci, vabljeni gostje in Litostrojčani, čeprav slednji ne v tolikšnem številu, kot je bilo pričakovati, saj je vendar jubilej slavila njihova godba.

Vsekakor je bilo med tistimi, ki so namenoma prišli to popoldne v Mostec, veliko ljubiteljev dobre glasbe in te tisti dan res ni primanjkovalo. Prireditelj je potekala vse popoldne, na slavnostnem koncertu pa so poleg organizatorja in slavljenca — litostrojskega pihalnega orkestra sodelovali tudi Godbeno društvo iz Proseka pri Trstu, Mešani pevski zbor Litostroj in narodnozabavni ansambel Veseli Šentviščani.

NASTOP ZAMEJSKIH SLOVENCEV

Najprej so na prireditveni prostor ob igranju koračnice prikorakali modro oblečeni fantje in dekleta, z dirigentom Slavkom Lukšo na čelu. To so bili člani godbenega društva iz Proseka pri Trstu, naši zamejski Slovenci, s katerimi ima litostrojski pihalni orkester že dolgoletne stike. Pozdravljanje in stiskanje rok članov obeh orkestrov je bilo izredno pristrčno in imeniten uvod v slavnostni del programa.

Proseški godbeniki so nato sedli

na prostor pod odrom in se nam predstavili z res izbranim programom, predvsem z izvedbami skladb v modernejših ritmih. Za njihov nastop in izredno umetniško doživetje se jim je s šopkom cvetja v imenu vseh članov litostrojskega orkestra zahvalila Nataša Ilič in zaželela, da bi sodelovanje med obema orkestroma trajalo še naprej.

ZADONELA JE PESEM

Drugi nastopajoči je bil Mešani pevski zbor Litostroj, ki je pod vodstvom Primoža Cedilnika zapel pesem Zdravljica ter s tem litostrojskem pihalnem orkestru čestital ob njegovi petintridesetletnici. Sicer pa pevski zbor ves čas svojega delovanja (več kot 10 let) uspešno sodeluje s pihalnim orkestrom na vseh prireditvah v delovni organizaciji, v krajevni skupnosti in občini na gostovanjih. Z ubranim petjem je obogatil tudi sobotni koncert.

VSE LEPE STVARI SO TRI

V tretjem, zadnjem delu slavnost-

nega koncerta je nastopil še slavljenec — Sindikalni pihalni orkester Litostroj, ki ga že več kot 7 let vodi dirigent Blagoje Ilič. Orkester je bil ustanovljen februarja 1950, ko so delavci Litostroja čutili potrebo po lastnem pihalnem orkestru. To je res orkester vseh Litostrojčanov, orkester vseh generacij. Je nepogrešljiv nosilec kulturne dejavnosti v delovni organizaciji, v občini Šiška pa tudi v širšem družbenem prostoru. Da je res tako, potrjuje nešteto priznanj in nagrad. V letošnji pomladi je na republiškem tekmovanju pihalni orkester v Mariboru dosegel srebrno odličje, ter ga po svoji kvaliteti uvršča v sam vrh slovenskih amaterskih pihalnih orkestrov.

In kaj so nam fantje in dekleta v lepih zelenih uniformah zaigrali v Mostecu? Najprej Šušarsko nedeljo, ki sta jo skladatelja Vilko in Slavko Avsenik napisala posebej za naš orkester in ki je tudi na mali gramofonski plošči, ki so jo litostrojski godbeniki izdali ob svojem jubileju. Orkester se zelo rad loti tudi študija zahtevnih simfoničnih skladb in s tem dokazuje svojo kvaliteto. Zaključno kolo iz opere Ero z onega sveta skladatelja Jakova Gotovca je bilo izvedeno res mojstrsko. Seveda v programu ni manjkala niti zabavna skladba v modernem slogu — Mladi svet, splet vedno zelenih nepozabnih melodij. Solista sta bila Marko Cokan na pozavni in Tomaž Grčar na trobenti.

POZDRAVI, ČESTITKE, DRŽAVNO ODLIKOVANJE

Ivan Sabol je v imenu izvršnega odbora pihalnega orkestra najprej pristrčno pozdravil vse prisotne, še posebej goste iz zamejstva. V svojem govoru je segel daleč nazaj v leta ustanovitve pihalnega orkestra, nato pa poudaril: »Ljubiteljsko kulturno gibanje, ki je zraslo iz delavskih vrst, je dobilo dimenzijo množičnega, široko odprtega kulturnega prostora.

Ob 35-letnici delovanja je pihalni orkester Litostroj pod vodstvom dirigenta Blagoja Iliča izvedel koncert v športno-rekreativnem centru Mostec. Ob tej priložnosti je predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška Anka Tominšek izročila orkestru visoko državno odlikovanje. (Foto: K. G.)

ra, v katerem smo sami nosilci kulturne ustvarjalnosti. Pred nami je novo obdobje razvoja orkestra, ki mora vzporedno z razvojem in rastjo delovne organizacije doseči nove kvalitete.«

Sindikalni pihalni orkester Litostroj je prav ta dan prejel svoje največje priznanje. Ob petintridesetletnici delovanja je bil odlikovan za posebne zasluge in uspehe pri širjenju kulturnoumetniškega življenja in za prispevek k širjenju amaterske glasbene ustvarjalnosti z odlikovanjem predsedstva SFRJ — z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Visoko državno odlikovanje je orkestru podelila predsednica skupščine občine Ljubljana-Šiška tov. Anka Tominšek.

Za dolgoletno plodno delovanje na kulturnem področju je orkester prejel tudi spominsko priznanje — delo akademskega kiparja Antona Sigulina, ki mu ga je podelila predsednica predsedstva Zveze kulturnih organizacij občine Lj.-Šiška tov. Majda Lenič. Orkestru je čestital tudi podpredsednik Konference osnovnih organizacij sindikata TZ Litostroj tov. Mihael Žilavec ter godbeniki iz Proseka.

Litostrojski godbeniki so bili seveda veseli visokega odlikovanja in čestitk ob jubileju. Dobro organizirano in dobro vodeno delo orke-

stra, mnogo vaj in samoodrekanja v prostem času, predvsem pa velika ljubezen do glasbe rodi sadove.

SLAVNOST PA SEVEDA ŠE NI BILA KONČANA

Zazvenela je koračnica, naša »Litostrojska«, ki jo je posebej za naš orkester napisal Ladislav Lesar in ki ne manjka na nobeni naši prireditvi.

Slavnostni koncert pa so litostrojčani sklenili s skladbo Pozdrav Proseku, katere avtor je dirigent Blagoje Ilič. Napisal jo je posebej kot pozdrav našim gostom iz Proseka pri Trstu in vsebuje elemente slovenskih ljudskih pesmi z obeh strani meje. Na tem koncertu je bila tudi prvič javno izvedena in je navdušila poslušalce.

Koncert je tako končan. Oba orkestra sta skupaj spontano zaigrala še nekaj pesmi, potem pa se je nadaljevalo veselo popoldne v Mostecu. Za zabavo je poskrbel narodnozabavni ansambel Veseli Šentviščani s svojimi veselimi poskočnimi melodijami. Kako poskočne so smo lahko preizkusili tudi mi vsi, ki smo se po njihovem taktu zavrteli pod smrekami mogočnih dreves. Vsem tistim, ki smo ostali še dolgo skupaj, bo dan ostal v najlepšem spominu.

Vesna Tomc

BRZOJAVKE — BRZOJAVKE

V imenu Skupščine SR Slovenije čestitam k pomembnemu jubileju v razvoju socialističnega samoupravljanja vsem delavcem Titovih zavodov Litostroj.

Predsednik skupščine SRS
Vinko Hafner

Delavcem Litostroja čestitam ob 35. obletnici razvoja socialističnega samoupravljanja.

Zaradi neodložljive obveznosti se vaših svečanosti žal ne morem udeležiti.
Podpredsednica republiškega sveta
Zveze sindikatov Slovenije
Francka Herga

Ob 35-letnici samoupravljanja v Titovih zavodih Litostroj in ob odkritju doprskih kipov Josipu Brozu-Titu in Francu Leskošku-Luki, iskreno čestitam in želim še mnogo delovnih uspehov. Obenem se opravičujem, ker se zaradi delovnih obveznosti ne utegnem odzvati vašemu vabilu.

Predsednik CK ZKS
Andrej Marinc

Ob 35-letnici samoupravljanja vam izrekamo čestitke in vam želimo še nadaljnje uspešno delo.

Predsednik IO OOS
Ana Gračner
Tozd osnovnega zdravstvenega varstva
Šiška

Prireditelj je bila obogatena tudi z zanimivim in pestrim kulturnim programom

(Nadaljevanje s 3. strani)

ki so si lahko do večera ogledali naše proizvodne hale in izdelke. Obiskovalcev je bilo okrog 2000 — med njimi veliko mladine, občanov, precej pa je bilo tudi upokojenih Litostrojčanov, ki jih je ta praznik privabil spet v našo tovarno.

35. obletnico so proslavili tudi člani Foto-filmskega društva, ki so pripravili zanimivo razstavo svojih izdelkov v govorilnici ob glavnem vhodu.

Obletnico so po svoje praznovali tudi športniki Litostroja, ki so ob tej priložnosti povabili v Ljubljano športnike iz treh delovnih kolektivov, s katerimi Litostroj tesno sodeluje — iz Brodgradilišta Split, REIK Kolubara in Tomexa iz Ljubije. Več o teh dogodkih pa lahko preberete na posebni strani, kjer je objavljena celotna fotoreportaza četverboja.

M. M.

UDELEŽBA LITOSTROJA NA RAZSTAVI 6. EMO HANNOVER od 17. do 25. 1985

6. EMO - razcvet avtomatizacije

Na največjem razstavnem prostoru na svetu je približno 1800 firm demonstriralo ponudbo od danes in jutri. Rekordna udeležba iz 36 držav je napolnila vse v Hannoveru razpoložljive hale. V primerjavi s 5. EMO 83 se je svetovna ponudba, ki obsega kompletno področje obdelave in avtomatizacije obdelave, povečala za 48 odstotkov. Razstave naj bi se, po oceni organizatorja, udeležilo preko 250.000 ljudi iz najmanj 100 držav.

6. EMO 85 Hannover je prikazal prodor avtomatizacije v vsej širini od konstruiranja do izdelave končnega proizvoda. Svetovni trend razvoja je viden v visoki stopnji rasti ponudbe avtomatizacije. Na osnovi prodora računalniške tehnike se je avtomatizacija uveljavila tudi na področju obdelave kovin. To dokazuje izjemno široka ponudba:

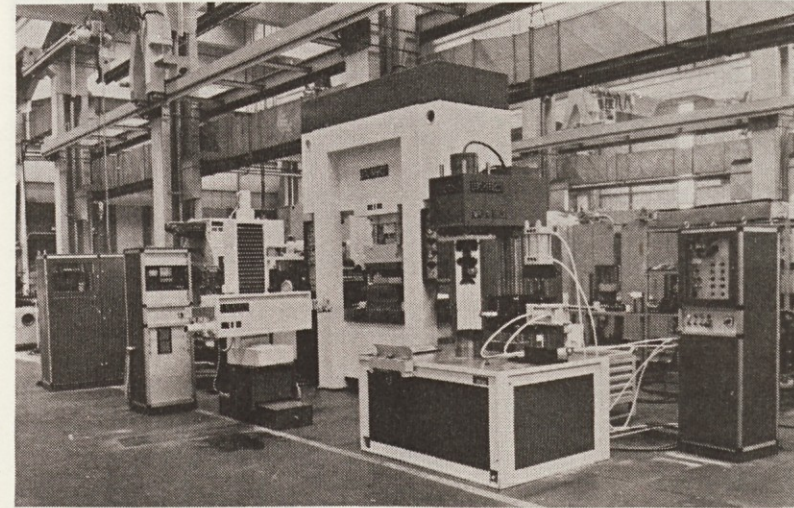
- sistemov za fleksibilno obdelavo (preoblikovanje in odrezovanje),
- obdelovalnih centrov,
- elektronskega krmiljenja,
- numeričnega krmiljenja,
- tehnike strege in industrijske robotizacije,
- senzorske in diagnostične tehnike,
- CAD CAM sistemov.

Na razstavi smo sodelovali s fleksibilno preoblikovalno celico FPC-400-HSO-2-160, prirejeno za izdelavo preoblikovancev iz pločevine v svitkih. Bistvo proizvodne celice je v možnosti izdelave oziroma možnosti avtomatske priprave celice za proizvodnjo drugega izdelka z analognimi parametri v čimkrajšem času (manj kot 15 minut).

Posebnost proizvodne celice je mikro-računalniško krmiljenje preoblikovalnih strojev ter perifernih naprav s hitrim vpenjanjem orodja in avtomatsko menjavo.

Robot LIR-4-40 omogoča odvzem izdelkov iz prvega izdelovalnega postopka in ga podaja naslednjemu postopku, ki je lahko analogen ali čisto drugačen.

Sestav opreme
FPC-400-HSO-2-160:

Fleksibilna preoblikovalna celica FPC-400-HSO-2-160

(Foto: Marjan Javoršek)

1. odvijalnik ONE-630-630,
2. uvodilnik UNE-630/4,
3. vodilnik VNE-630/4,
4. ravnalnik RNE-630/4-7,
5. mazalnik VM-630,
6. preoblikovalnik HSO-2-160,
7. menjalnik orodja PPM-630-1000,
8. hitri vpenjalnik HV-ZV-6,3/25,
9. sekalniki odpadkov MRO-630/4,
10. robot LIR-4-40,
11. obrezovalni stroj PMPK-3-16/630,
12. centralni komandni sistem s CNC procesorjem.

Prvi vtisi po končani razstavi so za nas zelo ugodni. Pravilno izbrana oprema, ustrezeni design in kvaliteta na svetovnem nivoju so botrovali zanimanju za naš proizvodni program — nad našimi pričakovanji. Danes lahko ponovno ugotovljamo, da je za perspektivno trženje udeležba na sejmih tega kakovostnega razreda in razsežnosti nujna. Razdelili smo mnogo perspektivnega materiala in tudi že prejeli preko 30 zahtev za izdelavo ponudb, praktično iz vsega sveta.

P. Vogrič

ZAKLJUČENA JE INVENTARIZACIJA LITOSTROJSKEGA FONDA STANOVANJ

Vzdrževanje stanovanja je obveznost

Zaključili smo inventarizacijo litostrojskega fonda stanovanj, ki smo ga zapisniško prevzeli od temeljne organizacije Zunanja storitvena enota v decembru 1983, medtem ko smo dokumentacijo dobili šele v drugi polovici leta 1984.

Pri inventarizaciji smo:

- Preverili smo vse imetnike stanovanjske pravice, ali imajo izdano ustrezno odločbo o dodelitvi stanovanja.
- Pri tem smo morali izdati 74 odločb, v postopku izdaje pa je še 45 odločb, kar pomeni formalno ureditev prenosa stanovanjske pravice na novega imetnika zaradi smrti ali odselitve prejšnjega, oziroma zaradi tega, ker odločba prej sploh ni bila izdana. Pred izdajo odločb ugotovimo pravna dejstva, potrebna za prenos stanovanjske pravice.
- Preverili smo uporabnike po stanovanjih.
- Ugotovili smo tozde lastnike, ki imajo razpolagalno pravico nad posameznim stanovanjem.

Pri delu smo uporabili podatke, ki smo jih dobili od hišnih svetov. Registra prebivalstva mesta Ljubljane in ustrezne službe pri Stanovanjskem podjetju Ljubljana — enota Šiška ter po potrebi stopili v stik tudi z imetniki stanovanjske pravice. Sodelovanje z vsemi naštetimi bomo nadaljevali, kajti to je pogoj za zagotovitev ažurnih podatkov.

Nastavili smo tudi ustrezno evidenco imetnikov stanovanjske pravice na vseh litostrojskih stanovanjih, ki nam nudi vse potrebne podatke o stanovanjih in njihovih uporabnikih. Sproti jo bomo dopolnjevali s spremenjenimi podatki. Uredili smo obstoječi arhiv stanovanjskega fonda.

Pri pregledu nad stanovanji smo ugotovili, da določeni imetniki stanovanjske pravice ne ravnaajo v skladu z Zakonom o stanovanjskem gospodarstvu in z Zakonom o stanovanjskih razmerjih, zato smo proti posameznikom, po predhodnih razgovorih, ki niso odpravili problema, sprožili ustrezne postopke odpovedi stanovanjskega razmerja.

a) Zaradi neplačevanja stanarine in ostalih obveznosti, ki bremenijo imetnika stanovanjske pravice:

- Vladimirju Bračunu, Andreaševa 16, enosobno stanovanje tozda PUM Livarne,
- Julči Dimnik, Obirska 17, trisobno stanovanje tozda PZO,
- Slavku Lokarju, Obirska 15, trisobno stanovanje tozda IRRP,
- Stanislavu Blatnik, Andreaševa 14, enosobno stanovanje tozda OB,
- Marti Kos-Polutak, Đakovičeva 16, trisobno stanovanje tozda PUM-Livarne,
- Agati Jeretina, Ljubeljska 10, trisobno stanovanje tozda NABA-VA,
- Nedeljku Losić, Ulica Franca Mlakarja 18, enosobno stanovanje tozda PZO,
- Milanu Tomcu, Drabošnjakova 9/e, dvosobno stanovanje (baraka) tozda PUM-Livarne (sprožen je postopek za poravnavo neplačane stanarine).

b) Zaradi prenehanja uporabe stanovanja:

- Nedeljku Bajić, Ljubeljska 15, soba tozda IVET,
- Ivanu Zaletelju, Andreaševa 14, enosobno stanovanje tozda PUM-Livarne,
- Ivanu Steveliću, Andreaševa 16, enosobno stanovanje tozda IRRP,
- Alojzu Bivicu, Milčinskega 73/a, enosobno stanovanje tozda PUM-Livarne,
- Venciju Avblju, Korotanska 28, baraka tozda PUM-Livarne, ki se bo v skladu z družbenimi prizadevanji za odpravo barakarskih naselij po izpraznitvi rušila.

Ta stanovanja so trenutno zasedena s podnajemniki; ti se bodo po zaključnem sodnem postopku morali izseliti iz stanovanj. Stanovanja se bodo delila po veljavni prednostni lestvici.

c) Zaradi pridobitve lastniškega stanovanja primerne za vse uporabnike:

- Miroslavu Djuriću, Ljubeljska 17, enosobno stanovanje tozda PRODAJA.

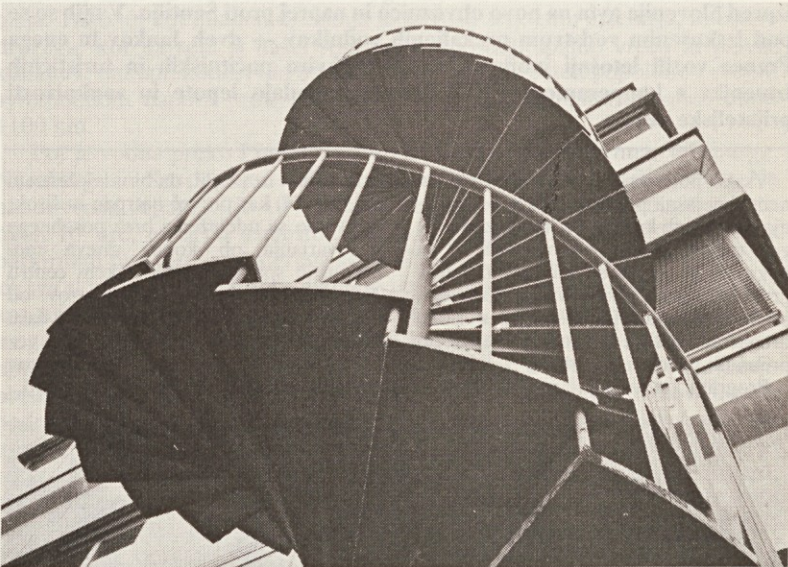
Nekaj sodnih postopkov je bilo sproženih že prej, a še niso zaključeni, in sicer proti:

- Bernardi Stoilković, Ljubeljska 20, enosobno stanovanje tozda NABA-VA, zaradi neuporabe stanovanja,
- Nebojši Ardelić, Andreaševa 16, garsonjera tozda IVET, zaradi prenehanja delovnega razmerja po njegovi krivdi pred izpolnitvijo pogoja 10 let skupne delovne dobe.

Ugotovili smo tudi, da v 36 primerih stanovanje dvakrat presega velikost po veljavnih standardih, zato bomo uporabnikom ponudili primernejša stanovanja.

vzdržujejo, kot so to dolžni. Imetniki stanovanjske pravice so dolžni poleg plačila stanarine in ostalih obveznosti skrbeti tudi za tekoče vzdrževanje stanovanja (določila Pravilnika o minimalnih tehničnih in drugih normativih ter standardih za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš ter poslovnih prostorov v stanovanjskih hišah v družbeni lastnini), in sicer:

- a) **stavbnega pohištva — zasteklitev** — zasteklitev oken, balkonskih vrat z navadnim steklom (vzdrževanje in redno čiščenje tesnil, zatikov, kita: nadomestitev odpadnega kita z novim), — zasteklitev z izolacijskim kitom (termopan, izopan), — stenskih elementov iz steklenih elementov (redno čiščenje in vzdrževanje, nadomestitev okrušenih delov ali razbitih delov, popravilo tesnil in kita);
- b) **Okenskih polic znotraj** — redno čiščenje in vzdrževanje ter pleskanje in impregniranje — zaščita ali zasenčenje s polknicami, — redno čiščenje in redna površinska zaščita lesa s pleskanjem ali impregniranjem z istočasnim nadomeščanjem poškodovanega okovja;
- c) **notranjih vrat** — vrata vseh vrst v stanovanju s podboji redno čiščenje, kitanje, pleskanje z osnovno barvo, morebitno impregniranje in lakiranje, redno vzdrževanje, popravila in nadomestitev ključavnic, ključev,

Strma in zavita je pot do stanovanja (Foto: T. Š.)

čistili, vzdrževanje poda, popravilo okrušenih ali izpadajočih elementov, zamenjava obrabljenih in počenih elementov, lepljenje, redno opazovanje in odprava poškodb; **parket** — redno čiščenje, brušenje, loščenje, morebitno lakiranje, manjša popravila ali postavitev, če se tla preveč osušijo pri centralni kurjavi;

e) **sanitarne in druge vodovodne opreme umivalniki** — redno čiščenje, popravilo

šibki tok; **klicni zvonec** v stanovanju in pred vhodnimi vrati, s kompletno instalacijo (redno čiščenje, vzdrževanje, popravilo stikal in stika v zvoncu); **TV — in radijska antena** z vso napeljavo (redno vzdrževanje in nadomestitev posameznih elementov antene); **radio instalacija** (redno vzdrževanje); **telefonska instalacija** (redno vzdrževanje in čiščenje).

Poleg navedenega morajo imetniki stanovanjske pravice skrbeti tudi za redno vzdrževanje pomožnih prostorov, in sicer:

- drvarnice, ropotarnice, malih skladišč (redno vzdrževanje, popravilo okvar, preprečevanje zamakanja);
- pomožnih prostorov iz opeke, kamna, montažnih elementov iz železnega betona;
- garaže zidane ali montažne (preprečevanje zamakanja);
- zaklonišča, popolnoma opremljenega (redno čiščenje in vzdrževanje, popravilo poškodb ob začasnih uporabi, popravilo poškodovanih delov).

Imetnik stanovanjske pravice mora ravnati pri uporabi stanovanja skrbno in stanovanje varovati pred okvarami. Stanovanje mora uporabljati na tak način, da drugilf imetnikov stanovanjske pravice ne ovira v mirni uporabi njihovih stanovanjskih prostorov in skupnih prostorov. Ti dolžnosti pa ne zadeneta le imetnikov stanovanjske pravice, temveč veljata za vse uporabnike.

V primeru, da je imetnik povzročil škodo po svoji krivdi, je dolžan plačati vse stroške popravila v stanovanju in na drugih delih stavbe. Skupaj z drugimi stanovalci je tudi solidarno odgovoren za škodo, ki jo ti povzroči po svoji krivdi. Imetnik stanovanjske pravice ne sme izvrševati sprememb na stanovanjskih prostorih ter opremi in napravah v stanovanju, ki so sestavni del stanovanja, brez poprejšnjega soglasja stanodajalca in skupnosti stanovalcev. V kolikor imetnik stanovanjske pravice izvrši spremembe brez soglasja ali kljub morebitni prepovedi, bo ob prenehanju uporabe stanovanja imel pravico te ločiti in odpeljati vse v stanovanju vgrajene naprave, kolikor bo to seveda mogoče brez škode za stanovanje.

Stanodajalec lahko v primerih preureditve brez soglasja od imetnika stanovanjske pravice zahteva odškodnino.

Imetnik stanovanjske pravice je dolžan ob izselitvi izročiti stanovanje v stanju, v kakršnem ga je prevzel, ter izvesti vsa popravila, ki spadajo v tekoče vzdrževanje stanovanja (prizna se normalna obraba ob pravilni rabi stanovanja).

Obveznost vzdrževanja okolice ne more biti šablonsko urejena in je različna med soseskami glede na velikost in namembnost uporabe zemljišča. Konkretno je treba opredeliti, kaj spada med funkcionalno in kaj med javno zemljišče.

P.D.

Pregled odnosov imetnikov stanovanjske pravice do Litostroja kot stanodajalca (stanje 1. september 1985)																	
Vrsta stanovanja	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	SKUPAJ					
Odnos imetnika do del. organizacije																	
Zaposleni delavci Litostroja	27	30	133	57	10	30	26	18	91	16	2	440					
Upokojeni delavci Litostroja	2	0	15	7	0	2	3	12	74	15	0	130					
Ostali	4	0	19	6	4	1	12	14	122	29	0	211					
SKUPAJ:	33	30	167	70	14	33	41	44	287	60	2	781					
Zasedenost stanovanj s številom uporabnikov po vrstah stanovanjskih enot (stanje 1. september 1985)																	
vrsta stanovanja	1	2	3	4	5	5	7	8	9	10	11	SKUPAJ					
št. uporabnikov																	
1 uporabnik	14	12	37	9	3	0	4	3	22	3	0	107					
2 uporabnika	5	6	36	13	1	1	6	24	101	17	2	212					
3 uporabniki	8	8	49	24	4	13	13	14	80	12	0	225					
4 uporabniki	6	4	44	22	6	15	16	2	66	16	0	197					
5 uporabnikov	0	0	1	1	0	4	2	1	15	9	0	33					
6 uporabnikov	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	0	5					
7 uporabnikov	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2					
SKUPAJ:	33	30	167	70	14	33	41	44	287	60	2	781					
Pregled po vrstah stanovanjskih enot po TOZD/DS (stanje 1. september 1985)																	
TOZD/DS vrsta stan.	PUM	IRRP	OB	NAB	PROD	MONT	IVET	ZSE	PZO	PTS	PFSR	SŠTS	TVN	PPO	SSP	SKUPAJ	
1	9	3	1	1	2	1	3	8	1	0	1	1	0	0	2	33	
2	1	2	11	0	0	5	1	0	4	1	0	1	0	4	0	30	
3	34	17	22	5	14	16	14	5	15	2	2	2	8	3	8	167	
4	19	3	11	4	1	5	3	4	5	1	2	2	2	3	5	70	
5	3	0	4	0	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	14	
6	11	0	8	1	0	2	2	0	6	1	0	0	1	1	0	33	
7	14	2	2	1	1	2	6	3	1	0	0	0	1	0	0	41	
8	9	0	8	2	4	3	11	0	1	0	2	0	0	0	4	44	
9	77	16	43	16	14	33	43	4	15	1	5	8	0	1	11	287	
10	15	6	7	0	5	3	7	3	4	1	1	3	0	0	5	60	
11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	
SKUPAJ:	192	49	117	30	43	72	91	28	52	7	13	17	12	12	46	781	
Vrsta stanovanj (od 1 sobe — do 4 sob osnova je število imetnikov stanovanjske pravice)																	
1 — sobe								7 — dvosobno (50—60 m ²)									
2 — garsoniera (24—26 m ²)								8 — dvosobno (42—50 m ²)									
3 — enosobno (27—31 m ²)								9 — trisobno (57—70 m ²)									
4 — enosobno (32—41 m ²)								10 — trisobno (71—92 m ²)									
5 — enosobno (42—51 m ²)								11 — triinpolosobno (87—92 m ²)									
6 — enoinpolosobno (40—48 m ²)								Ta klasifikacija stanovanj je upoštevana v vseh tabelah.									

Že sami podatki v tabelah so dovolj zgovorni, zato komentar ni potreben. Analiza bo služila za usmeritev nadaljnjega dela pri reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev v delovni organizaciji oziroma v posamezni temeljni organizaciji ali delovni skupnosti.

Obveznost imetnika stanovanjske pravice

Ob komisijskih prevzemih stanovanj ob zamenjavi imetnika stanovanjske pravice in ob slučajnih ogledih stanovanjskih razmer v času razpisov za sestavo prednostnih lestvic so stanovanjske komisije temeljnih organizacij v veliko primerih opazile, da imetniki stanovanjske pravice stanovanj ne

kljuk, ščitnikov, tečajev in drugega okovja,

— garažna vrata, ki so v stavbi (redno čiščenje, mazanje in vzdrževanje okovja, avtomatov, pleskanje);

č) obdelavo zidov in stropov

Vzdrževanje glede na vrsto, predvsem pa je potrebno skrbeti za redno čiščenje in vzdrževanje, nadomestitev izpadlih ploščic, preprečiti oz. odpraviti zamakanje posebno v kopalnicah in straniščih ter v kuhinjah, nadomestitev okrušenih ali poškodovanih ploščic z novimi ali odlepljene pritrditi nazaj, kontrola stikov, okrušene ali poškodovane dele odpraviti, lakiranje in impregniranje lesenih stropov in sten itd.);

d) podov

— redno čiščenje in pranje z dovoljenimi

maška in verižice, kontrola zamakanja, posebno pri odprtinah za pipe; **stranišču školjka** — redno čiščenje, popravilo in nadomestitev sedežne deske, gumijaste manšete, kontrola svinčenih priključkov pritočne in odtočne vode, preprečevanje zamakanja; **straniščni rezervoar** — redno čiščenje, popravilo in nadomestilo tesnil, plavača, potezne vrvice in odsesača; **kad** — čiščenje in redno vzdrževanje ter nadomestitev odtočnih ventilov, sifona, tesnil, zamaška ter vrvice;

f) elektrike

jaki tok (kompletna električna instalacija, podometna z vtičnicami, razdelilci, stikali, prekinjači ter cevimi in žicami — enofazni tok z varovalkami, razdelilno ploščo in podobnim, redno vzdrževanje, nadomestitev pokvarjenih delov, varovalk, vtičnic, stikal itd.);

25-letniki na Češkem

Trije Alpetourovi avtobusi so tisti petek nekaj čez 22. uro odžmurili izpred Slovenija avta na novo obvoznico in naprej proti Šentilju. V njih so se pod izkušenim vodstvom prekaljenih vodnikov — dveh Jankov in enega Franca vozili letošnji jubilarji, da si v okviru počitniških in turističnih izmenjav s kooperantom ČKD Blansko ogledajo lepote in zanimivosti prijateljske dežele.

Vsako potovanje nosi v sebi določen nemir, nejasna pričakovanja pred srečanjem z novimi kraji in ljudmi — zlasti, če gre za prvi obisk izbrane dežele. In pokazalo se je, da se večina jubilarntov prvič srečuje s Češkoslovaško. Že mejni prehod Mikulan je postregel z rahlo drugačnim vtisom kot smo ga vajeni pri prehodih v Gorici ali Trbižu.

Program potovanja je bil skrbno

pripravljen in v želji, da bi udeležencem dal čimveč, kar preveč natrpan in širok: tako smo se udeleženci brez posebnega nagovarjanja ob koncu dneva radi prepustili spancu v počitniškem centru Jedovice, nekaj deset kilometrov od mesteca Blansko, kjer smo bili v času bivanja nastanjeni.

Naj bralcem posredujemo nekaj vtisov o krajih, ljudeh in dogodivščinah s poti.

Na znamenitem Karlovem mostu v Pragi

Ogled jame Macocha nas je navdal z občudovanjem

Oči 25-letnikov uprte v fasado katedrale Sv. Vida na Hradčanyh

Predstavniki iz Tbilisija pri nas

V skladu s protokolom o poslovnem sodelovanju med tovarnami Elektrovostrojitelj in Litostroj je bila od 24. septembra do 1. oktobra na obisku v naši delovni organizaciji delegacija iz Tbilisija. Delegacijo je vodil Tengiz Ljursmanavi, komercialni direktor delovne organizacije, sestavljali pa so jo še Genadij Dolidze, sekretar tovarniškega komiteja KP, Givi Kushadze, direktor proizvodnje praškovne metalurgije, in delavca Miheli Maharsavili ter Zduard Siharulidze.

Gostje so si z zanimanjem ogledali našo proizvodnjo in se še zlasti zanimali za delovne razmere naših delavcev.

V razgovoru so Zvonimir Volfand in predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov naše delovne organizacije predstavili naš proizvodni program, seznanili so jih s samoupravnim organiziranjem in delovanjem družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji in s pripravami na izdelavo plana delovne organizacije na naslednje srednjeročno obdobje.

Med obiskom v Ljubljani je bil

podpisan tudi protokol o poslovnem sodelovanju med obema organizacijama. S tem protokolom je predvideno, da bi pričela naša delovna organizacija sodelovati z Elektrovostrojiteljem na področju uvajanja praškovne metalurgije. Protokol predvideva tudi prodajo 1000 ton naših jeklenih odlitkov, Elektrovostrojitelj pa bi nam posredoval tehnologijo za proizvodnjo kolektorjev. Litostroj je zainteresiran za nabavo repromateriala iz SZ (npr. koks, nikelj, furanske smole itd.). Protokol predvideva tudi skupne raziskave na področju vibracij, trdnosti materialov pri hidravličnih sistemih itd.

Delovna organizacija Elektrovostrojitelj pa vabi litostrojke športnike (alpiniste) na obisk v Tbilisi, da bi se dogovorili za sodelovanje na tem področju.

Zanimivo je bilo tudi predavanje tovariša Givija Kusradzeja, v katerem je predstavil praškasto metalurgijo. V predavanju, ki so se ga udeležili naši livarski strokovnjaki iz razvoja in tehnologije, iz razvoja tozdov PPO, PZO in Obdelava

Dolgočasje v copatah

Ob ogledu skrbno vzdrževanih starih gradov Rajec in Lisice v okolici Brna takoj prvo popoldne nas je obvezna natakneva copat prestavila v čas vitezov in grajske gospode, ki je v bogato opremljenih sobanah, obdana z dragocenostmi, zbranimi iz najrazličnejših krajev, preganjala svoj dolgčas, se zbirala na čajankah, šepetala o ljubezni in sanjala o sladkem življenju.

Občudovali smo predmete, izdelane iz eksotičnega lesa, alabastra, karaskega marmorja, slike po stenah, s štukaturo obložene stropne itd., zraven pa si skušali odgovoriti na vprašanje, kako bi v takem okolju živeli sami. Neumno, kaj?

Zakladi podzemlja

Nekaj kilometrov severno od Brna se začneja Moravski Kras, ki slovi po številnih podzemeljskih jamah, polnih čudovitih kapnikov, prosojnih zaves, stebrov, igel in podobnih kapniških oblik. Priznati je treba, da smo Slovenci spriču lepoto Postojnske jame precej razvajeni, toda ogled znane jame Macocha (Mačeha) nas je navdal z občudovanjem, posebej še njen drugi del, ki nas je privedel skoraj v dno čez 138 m globokega brezna. Poseben čar daje jami prevoz s čolnom skozi ovinkasti skalni rov po ponikovalni reki Punkvi. Začetno tesnobo v srcu je marsikomu pregnala domača pesem, ki je romantični vozniki z zibajočim se čolnom dala poseben čar.

Nauk zgodovine

Sredi valovite moravske pokrajine, zasajene z nepreglednimi njivami sladkorne pese, se na vzvišenem gričku v popoldanskem soncu blešči veličasten spomenik »Mohyla miru«, monumentalen spomenik, zgrajen v spomin skoraj 40.000 vojakom, padlim v zgodovinski bitki pri nekdanjem Austerlitzu (zdaj Slavkovo), kjer je leta 1805 veliki Napoleon v bitki treh cesarjev premagal rusko-avstrijsko vojsko. Obiskali smo tudi muzej z razstavljenim orožjem, prikazom bojnih razporeditev bojujočih — otipali šahovsko mizico, kjer je Napoleon večer pred bitko svojim generalom razlagal taktiko napada, ki mu je z manj številno vojsko prinesla zmago. Odhajali smo z vrtajočo mislijo: kateri vrag je zbral ljudi na teh rodovitnih poljih, da jih pognoje s svojo krvjo? Ali se bo človeštvo kdaj kaj naučilo iz zgodovine?

Utrip življenja

Iz stoletja iskanj, zgodovinskih premikov in političnih preoblikovanj je dežela Češka s Slovaško in Moravsko ohranila bogastvo svoje preteklosti, ga vpletla v novi čas in utrip, ki je zaznaven ob vsakem koraku.

Ogledali smo si Brno, starodavno središče Moravske, znano po svojih velesejnih strojne opreme, vrgli oko v mestni muzej z dragocenimi izkopaninami, obiskali prostore, skoraj 300 let sanjajo svoj večni sen na zraku osušeni menihi, trgovci in velmožje tega mesta.

Zapeljali smo se v Gottwaldov, mesto, ki se je v kratkem razvilo iz majhnega trga v svetovno znano središče čevljarke industrije (predvojno Batovo mesto Zlin).

In bili smo za konec še v »Zlati Pragi«. Neutrudni vodnik Miro Ženišek nas je z občudovanjem vredno zagnanostjo seznanjal z znamenitostmi mesta, zgodovinskimi, kulturnimi in drugimi pomniki minule in nove slave, stare in moderne lepote. Hradčany s katedralo sv. Vida in grobnicami čeških kraljev, znameniti Karlov most, mestna hiša s figurami, ki se ob vsaki polni uri zvrste v linah stolpa...

Vsi ti spomeniki preteklosti pa prav nič ne motijo živahnega utripa vele mesta, ampak mu dajejo svojevrstno patino.

Človek ne živi samo od kruha

... ampak tudi od »knedličkov«, »pivčice« in »zmrzline«. S knedlički nas gostitelji resnično niso pretirano posiljevali, za hladno pivčico smo se ogreli sami, pri čemer ni bila brez vpliva misel, da so neposredni sosedje Češke Avstrijci in se zato z vinom ne gre naliveati. Pili smo torej tisto neverjetno pivno pivčico, ki se mu ni mogel odreči ne samo dobri vojak Švejk, ampak za njim še marsikdo. A »zmrzlina« — tako pravijo na Češkem sladoledu — kljub ne posebno vročim jesenskim dnevom vrste pred prodajalci te sladkobe niso izginile. V njih pa smo opazili tudi nekaj znanih obrazov iz garniture jubilarntov obojega spola. Morja je prav zato njihova beseda in obraz ostal sladak vse do konca.

V ČKD so prijazni ljudje

Naši gostitelji so nam izkazali tudi svojo tovarno, kjer smo se srečali z znanimi predmeti turbinske proizvodnje. Tovarna ima 300-letno tradicijo, vendar je opaziti, da zlasti strojni park redno obnavljajo. Kratek sprehod skozi težko obdelovalnico in montažo je bil pač premalo za temeljitejšo oceno tovarne, čeprav so sokoje oči strokovnjakov iz vrst obiskovalcev opazile marsikaj.

Posebej se nam je gostitelj predstavil na tovariškem večeru v kulturnem domu,

Po trgih in ulicah »Zlate Prage« (Foto: K. Gornik)

kjer so se med petjem in glasbo v plesu ogrela srca in utrjevale vezi prijateljstva.

Zakasnela prijava

Po statistiki je v Litostroju menda 20% žensk. Med jubilarji jih je bilo le dobrih 12%, kar pomeni, da se je struktura zaposlenih v 25 letih rahlo spremenila.

Je to znak, da bodo naslednji jubilarnti vedno manj v zadregi za izbiro plesalke ali kramljajoče sopotnice? Tokrat je bilo nekaj prijav oddanih z zamudo in je povpraševanje bilo precej večje od ponudbe. »Pa to res ni tako hudo,« bi najbrž dejal šofer Janko, ki nas je varno pripeljal domov, »za tolažbo nam še vedno ostanejo limone in lectovo srce.«

Vse skupaj pa je bilo lepo.

Vtise nametal

ETO

Obiskovalci iz Tbilisija so si z zanimanjem ogledali proizvodnjo preoblikovalne opreme (Foto: B. Francelj)

Predavanje enega izmed članov delegacije iz Tbilisija — ZSSR o praškasti metalurgiji (Foto: B. Francelj)

Mladinska članarina

Vsak mlad delavec se zaveda, da je član ZSM v delovni organizaciji, če ne prej, pa potem, ko se mu enkrat letno pojavi na plačilnem listku šifra 77. Ta šifra mladincu pogosto požene kri še hitreje po žilah. Rezultat tega pa so vprašanja, ki jih člani mladinske organizacije postavljajo predsednikom OO ZSM ali pa prvemu mladincu, ki ga srečajo in ki vsaj nekoliko sodeluje v mladinski organizaciji. Ob takšni priložnosti slišimo ne le vprašanj, ampak tudi kritike (upravičene ali ne), nekateri pa celo premišljujejo o izstopu iz mladinske organizacije.

Mladinska organizacija ni edina družbenopolitična organizacija, kateri je članarina vir sredstev za njeno delovanje. Delovni ljudje se pogosteje srečujejo z drugima dvema šiframa na plačilni kuverti, ki pa se v marsičem razlikujeta od naše šifre 77.

Zato si nekoliko natančneje oglejmo mladinsko članarino kot jo določa statut. »Viri financiranja dejavnosti ZSM so: članarina, prispevki članstva, dohodki lastne dejavnosti, dotacije in drugi prihodki. Višino članarine za vse člane OO ZSM določi konferenca ZSM Litostroj.

Finančno poslovanje v ZSM se opravlja na podlagi pozitivnih zakonskih predpisov in finančnih načrtov OO ZSM. Vsaka osnovna organizacija in vsak organ ZSM mora enkrat letno obravnavati svoje finančno poslovanje in poročilo nadzornega organa o finančnem poslovanju.«

Mladinska članarina v Litostroju se računa od osebnega dohodka vsakega člana mladinske organizacije v začetku leta ter v začetku druge polovice leta. 60 odstotkov teh sredstev se nakaže konferenci mladine, 40 odstotkov pa osnovnim organizacijam.

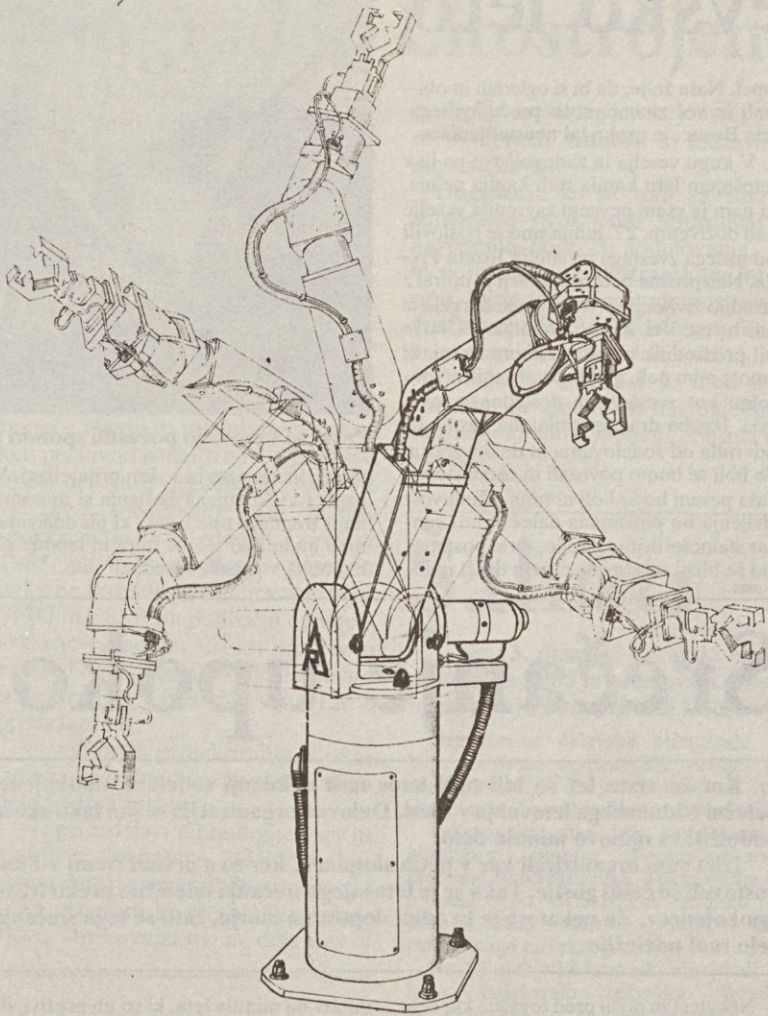
V Litostroju si mladinska organizacija pomaga še z zelo dobrodošlimi dotacijami iz konference OOZS. Nekaterne osnovne organizacije pa so naredile še dodaten korak naprej in so si svoje dohodke izboljšale z zbiranjem starega papirja. Takšne akcije zaslužijo vso pohvalo in mislim, da bi jo ostale OO ZSM v naši delovni organizaciji lahko posnemale, saj se zavedamo, da so katerekoli akcije mladih v večji ali manjši meri vezane na finančna sredstva.

Kje se tako zbrana sredstva uporabljajo in komu so namenjena?

Vsa ta sredstva so namenjena za delovanje ZSM, saj vemo, da ima konferenca ZSM v Litostroju osem komisij, ki za delovanje in izpopolnjevanje zastavljenih akcijskih planov potrebujejo večja ali manjša denarna sredstva. Tudi osnovne organizacije so organizirane v osem komisij, katere ne morejo delovati brez finančnih sredstev.

Kot družbenopolitična organizacija predstavlja ZSM vsakega člana mladinske organizacije v našem kolektivu, zato ima vsak član tudi možnost aktivno sodelovati v mla-

SVETOVNA RAZSTAVA OBDELOVALNIH STROJEV
IN AVTOMATIZACIJE

Koliko časa bomo še potrebovali, da jih dohitimo?

Nemogoče je pozabiti

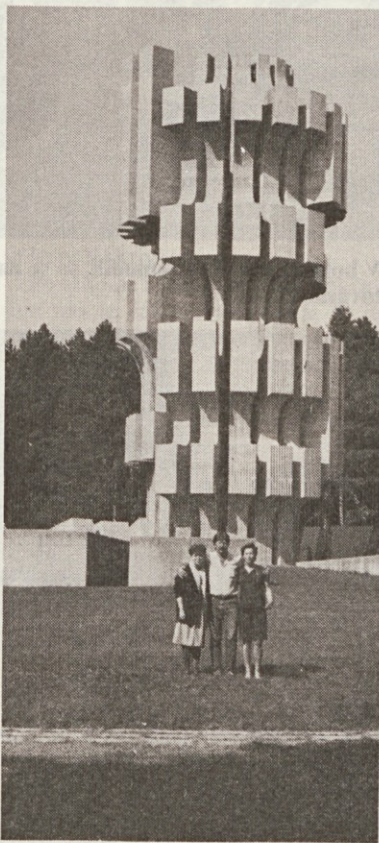
V meglenem jutru 20. septembra se je skupina mladih zbrala na parkirišču pred Litostrojem. Navkljub navadam nam ni bilo težko priti že ob šestih. Zakaj pa bi bilo težko, saj smo šli na izlet po poteh AVNOJ. Po zakoreninjeni jugoslovanski navadi je naš avtobus odpeljal s 45-minutno zamudo.

Ko je Ljubljana počasi ostajala v daljavi za našimi hrbti, se je v avtobusu že videlo, da bo ekipa tozda PZO »glavna«. Čeprav v petju niso prvaki opere, smo jih vsi poslušali (ker so bili zelo glasni). Njih smo tudi najprej vsi spoznali. Ostali pa smo za spoznavanje porabili čas vožnje preko Novega mesta in Karlovca do Plitvičkih jezer.

Na prvi postojanki našega izleta smo se po kosilu odpravili na ogled nacionalnega parka. S čolnom na električni pogon smo se odpravili na križarjenje po največjem od šestnajstih jezer Kozjaku. Tako smo videli le delček vabljive narave. Toda ker smo bili zaradi jutranje zamude v stiski s časom, smo spodnja jezera lahko videli le bežno. Ob treh popoldne smo se vsi zbrali pri avtobusu, tako kot smo bili zmenjeni. Toda...? Toda »PZO« je manjkal. Čakali smo 10, 15 minut, toda ni jih bilo. Zakrbljena Barbara je omahovala med odločitvijo, ali naj jih

pustimo ali čakamo. Čez pol ure pa so nam sporočili, da nas čakajo pri vhodu št. 1, ker niso mogli mimo, ne da bi si ogledali slap Plitvice. Tako smo si vsi skupaj potihem oddahnili in se, z nadaljnjih 15 minut zamude, podvzali proti naslednji postaji — Bihaću.

Sama pokrajina se ni bistveno spreminjala. Toda po nepogrešljivih vitkih minareti v vsaki vasi se je dalo sklepati, da smo hrvaško mejo prestopili in da smo že na tleh Bosne. Mimo številnih spomenikov

Majo Pahor

Pod velikanom na Kozari...

Videti EMO in...

Na žalost nisem eden tistih redkih posameznikov v naši DO, ki imajo to možnost, da si na službene stroške ogledajo ta ali oni sejem onstran naših meja. Tako mi kot mlademu, znanja in novosti željnemu inženirju, ni ostalo drugega, kot da sem si našel sopotnika, sposodil spalno vrečo in plinski kuhar, nakupil konzerv in ostalih dobrot ter se v petek popoldne s svojimi avtomobilom napotil proti Hannoveru, ki je od Ljubljane oddaljen okoli 1100 km.

Pot je vodila preko Ljubelja, Celovca, Salzburga, Münchna, Würburga, Nürnberga in Kassla, kjer sva si s prijateljem privoščila krajši spanec. Na hannoverski sejmi, ki je 10 km zunaj centra mesta, sva prispela v soboto okoli 10. ure, torej po trinajstih urah dokaj neudobne vožnje v katrci. Na parkirnem prostoru, za katerega sva odštela 4 DM, sva bila prava atrakcija, ko sva si na kuhalniku pripravljala prvi topli obrok. Na sejmski prostor sva kot tujca, na najino veselje, imela prost vstop. Prvi trenutek si niti nisem mogel predstavljati velikosti sejma, na katerem je 24 velikih razstavnih in upravnih zgradb, potem pa, ko sem zagledal avtobuse, ki prevažajo obiskovalce po sejmu, mi je bilo takoj jasno, da si v dveh dneh ne bova uspela podrobneje ogledati vsega razstavljenega. Tako je tudi bilo, saj sva prvi dan uspela pregledati le pet hal od sedemnajstih. Še sreča, sa so bili razstavniki prostori urejeni po proizvodnih skupinah. Tako sva lahko določene, za naju nezanimive stvari, preskočila, in drugi dan bolečih nog le uspela priti do konca sejma, na katerem je devet dni 1830 razstavljalcev iz 36 dežel predstavljalo opremo za obdelavo kovin (stroje in orodja za odrezovanje in preoblikovanje kovin, precizna orodja, industrijsko elektroniko in opremo). Večina opreme je bila izdelana s pomočjo novih tehnologij. Ostalih 840 proizvajalcev je predstavljalo napredne poglede na vrhunske in prihodnje trende v avtomatizaciji obdelovanja kovin, ki vključujejo obdelovalne centre, fleksibilno proizvodnjo, senzorsko in diagnostično tehnologijo, CAD/CAM sisteme in komponente, elektronske in numerične obdelovalne sisteme z manipulirnimi elementi in industrijskimi roboti.

Ob vsej tej množici novosti so mi misli nehote uhajale k nam. Že vsak laik bi prišel do zaključka, da se razkorak med nami in ostalim, naprednim svetom, z vsakim letom nezadržno veča in da vse bolj tehnološko zaostajamo. Zato so takšni sejmi enkratna priložnost, da se nagledamo čudežev tehnike, nabereмо prospektov in se marsičesa tudi naučimo.

Sandi Duboković

Nekateri so podlegli alpinističnim ambicijam in so se po vseh štirih povzpeli na najvišjo skalo pod slapove Plive v Jajcu (Foto: B. Krošelj)

vojne in revolucije smo prispeli v Bihać, kjer smo si ogledali muzej prvega zasedanja AVNOJ. Po ogledu smo ob spremljavi deževnih oblakov nadaljevali pot proti Bosanskemu Petrovcu. Ob vznožju Grmeča nam je sonce naslikalo čudovit lok mavrice, pod katerim smo se zapejli v Bosanski Petrovac. Po krajšem tavanju smo na vrhu hriba našli hotel športnorekreativskega centra Oštrelj, v katerem smo imeli rezervirano večerjo in prenočišče. Po obilni večerji smo izvedli kviz »vsevednežev« z bogatimi nagradami. Ob graciozni Barbari, ki je bila voditeljica kviza, je Mustafa s svojo avtoriteteto skrbel za mir med veselim gledalci. Po končanem kvizu in podelitvi nagrad so zamudniki iz PZO v opravičilo priskrbeli pijačo za zmagovalce, poražence, gledalce in vse ostale. V poznih urah pa sta Majo in Vlatko zapela starogradske pesmi ob postelji zaspale Dore, ki so jih slišali vsi, razen nje, ki so ji bile namenjene.

Še zaspani smo se po zajtrku zapeljali proti Drvarju. Toda zaspnost je izginila, ko se je pred nami pokazala drvarska kotlina. Sonce, ki je obsijalo vrhove bregov, je stlačilo meglo v kotlino in tako ustvarilo snežno belo morje, ki je skrivalo zgodovinsko kotlino pred radovednimi pogledi. In ko smo se počasi spuščajoči se cesti potapljali v nežno peno, je sonce nad nami izginjalo in na koncu postalo blede rumena

senca na nebu. Odeti v topla oblačila smo si ogledovali spominski park. Ob skeletu nemškega jadrnega letala, ki je sodelovalo v desantu, ter ob razbitini lahkega tanka smo se povzpeli do Titove votline. Po nekaj fotografskih posnetkih za spomin smo se spustili do muzeja.

Iz doline smo se po isti poti povzpeli izpod meglenega ogrinjala proti soncu. Mimo Bosanskega Petrovca smo odjahali po črni asfaltni kači, ki se je zvijala med bregovi in se čez njih vzpenjala in spuščala, proti Jajcu. Splošno veselje je vladalo po vsem avtobusu ob pogovorih o nočnih dogodivščinah. Skozi nabito poln sejmski Ključ in mimo Mrkonjićgrada smo prispeli do hotela Jajce, ki se je pokroviteljsko vzdignil nad dokaj umazanem umetnem jezeru. Vsi smo pohiteli v restavracijo, kjer nas je čakalo kosilo. Sicer je bilo lepo pripravljeno, toda lačnim, kakršni smo bili, ni kaj dosti pomagalo. Kot je ob priložnosti povedal Janko, da tisto, kar je moral razdeliti na 16 zaloga-jev, doma naenkrat naloži na žlico in spravi med zobe.

Po kosilu smo nadaljevali do Jajca. Dve uri časa, ki smo ju imeli za ogled muzeja in mesta, smo najprej izkoristili za uživanje ob slapu reke Plive. Po skupni fotografiji in po najrazličnejših fotografskih posnetkih s slapom v ozadju smo si vsak

(Dalje na 9. strani)

Za nami je uspešno pevsko leto

Člani mešanega pevskega zbora Litostroj smo svojo uspešno pevsko sezono 1984/85 zaključili 30. junija 1985. Prišle so počitnice in z njimi sprostitev. Razšli smo se na vse strani, vendar smo se v mislih pogosto vračali v dni, ki smo jih preživeli skupaj. Bilo je veliko lepega, pa tudi marsikaj takega, kar nas ni razveselilo. Veliko je bilo ur, ki smo jih morali posvečati vajam in študiju skladb. Vse, kar je neprijetno, skušamo pozabiti. Obujamo le lepe in prijetne spomine, med katere pevci štejemo svoje uspele nastope.

Ob novi pevski sezoni, ki se je za pevce začela že 2. septembra, smo se spomnili uspehov pretekle pevske sezone, ko smo imeli kar sedemnajst uspešnih nastopov.

Pevci našega pevskega zbora Litostroj se vsem delavcem Litostroja zahvaljujemo za dosedanje sodelovanje in v svoje vrste vabimo vse, ki radi poje. Vsakega pevca ali pevko bomo radi sprejeli in se potrudili, da se bo med nami prijetno počutil.

Da ne bi obujali spomine na prijetna doživetja sami, smo se dogovorili, da tudi litostrojskim delavcem, ki s svojimi prispevki omogočajo naše delo, povemo kje in komu smo prepevali.

To, da sodelujemo na vseh prireditvah v Litostroju, najbrž vsi vemo. Z nastopi v delovni organizaciji, predvsem s tistimi na prostem, pa pevci pogosto nismo zadovoljni, saj na takih proslavah sploh ne moremo pokazati kaj znamo in kaj zmoremo. Pogrešamo namreč primeren prostor, v katerem bi se prijetno počutili mi in poslušalci. Tisti delavci, ki so nas slišali peti v jedilnici tozda TVN, in to je bilo v pretekli sezoni štirikrat, ti pa že lahko potrdijo, da znamo ubrano zapeti.

Sli smo tudi izven tovarniških meja in dvakrat sodelovali v kulturnem programu delovne organizacije Termika v Ljubljani. Tu so nas poslušali delavci vseh narodnosti, ki delajo tudi po gradbiščih v tujini, tako da smo prejeli zahvalo celo iz Holandije.

Sodelovali som tudi v kulturnem programu ob prazniku krajevne skupnosti Šentvid in Litostroj. Uspešno pa smo popestrili kulturni program ob prazniku občine Šiška, ki je potekal pred obnovljeno domačijo pesnika Valentina Vodnika.

V decembru 1984 smo bili gostje pevskega zbora iz Kraljevice, ki je v okviru društva »Zvezda Danica« praznovalo 90. letnico delovanja. Izvedbo našega dela koncerta so Kraljevčani navdušeno sprejeli, nam pa je bilo v posebno zadovoljstvo spoznati in se rokovati z ljudmi, ki so v tem zboru aktivno delali preko 50 let. Med nami so se spletle prijateljske vezi, ki jih je porodila prav ljubezen do petja. V mesecu februarja 1985 smo sodelovali na reviji pevskega zbora občine Šiška in čeprav sodelovanje na tej reviji nima tekmovalnega značaja, smo prejeli laskava priznanja poslušalcev in glasbenih strokovnjakov.

Kanček dobre volje in malo spremembe v vsakdanjem življenju smo skušali prinesiti tudi oskrbovancem v domu upokoencev v Dravljah in Mostah. Srečanje s temi prijatelji je vedno prijetno, še po-

sebno po končanem programu, ko pevci in oskrbovanci skupaj zapojemo. Gostovali smo tudi v zdravilišču Dolenjske toplice, kjer smo imeli izredno hvaležne poslušalce, ki so nas znali spodbuditi, pa tudi prijetno okolje, v katerem smo nastopali, je pripomoglo k popolnemu uspehu.

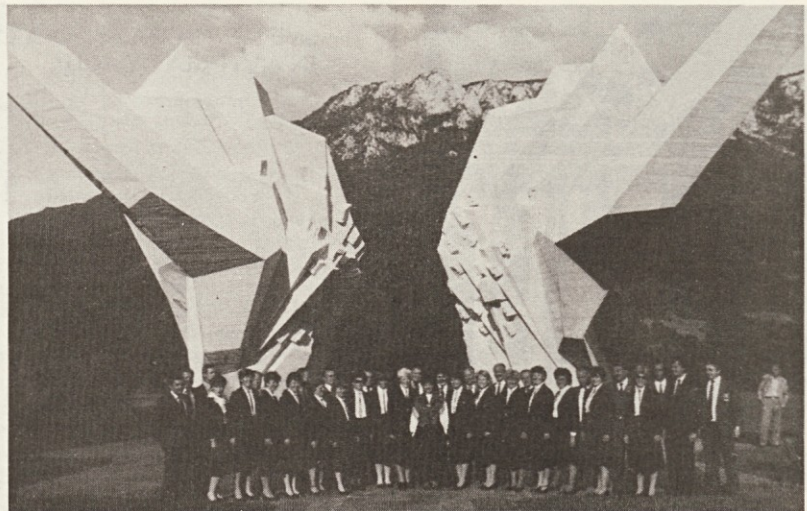
Dne 30. junija se je 30 pevcev mešanega pevskega zbora udeležilo XVI. tabora slovenskih pevskega zbora. Litostrojski pevci so bili na taboru sedmič. Napori, ki so povezani s sodelovanjem na takem taboru in letos še slabo vreme, ki je med generalno poskrbelo, da smo bili nekateri premočeni do kože, ne morejo zatemniti nepopisno lepih občutkov, ko sodeluje v zboru, ki šteje več kot 6000 pevcev, ko te spontana pesem iz tosočih grl pritegne, ko z zborom zapoje vsi poslušalci in ko srečaš in spoznaš ljudi, ki so podarili svojo življenjske sile petju in pevcem. Kljub zahtevnemu programu, predvsem prireditvi »Od puntov do Tita« skladatelja Radovana Goba, smo program uspešno speljali. Celotno vreme je upoštevalo naše silne želje, da tabor tudi letos uspe in še pred koncem programa so se pokazali prvi sončni žarki. Ko smo utrujeni, a srečni, zapuščali oder nastopajočih, smo v mislih želeli, da bi nam zdravje in ostale okoliščine dopustile sodelovanje tudi na prihodnjem pevskega taboru.

Veličino takega srečanja mora človek doživeti, z besedami se ga ne da opisati.

V dneh od 28. do 30. junija smo bili gostje delovne organizacije Termika, ki je v Tjentištu v Bosni organizirala osrednjo proslavo ob 40. letnici življenja v svobodi. V krajih, kjer se je bila bitka za ranjence, kjer je ugasnilo preko 3300 življenj, kjer se je končala življenjska pot legendarnega komandanta Save Kovačevića, je izzvenela naša pesem. Pod oboki veličastnega spomenika, obdanim z vencem gora in sinje modro Drino, smo se s pesmijo skromno oddolžili žrtvam vojnih strahot. Tudi kulturni program za delavce vseh tozdov Termike v Jugoslaviji, je v nabito polni dvorani popolnoma

uspel. Naše želje, da bi si ogledali in obiskali še več znamenitosti prečudovitega dela Bosne, je prekrizal neusmiljeni čas.

V kupu veselja in zadovoljstva pa je v letošnjem letu kanila tudi kaplja pelina, ki nam je vsem pevcem zagrenila veselje nad doživetim. 27. junija smo se poslovili od našega zvestega prijatelja Jožeta Pivka. Neizprosna bolezen, ki si ji je upiral z izredno življenjsko voljo, ga je iztrgala iz naših vrst. Vsi, ki smo z njim delali, ko je bil predsednik pevskega zbora in vsi, ki smo z njim peli, ga bomo ohranili v spominu kot zvestega in doslednega tovariša. Izguba dragega prijatelja nas ne bo odvrnila od sodelovanja in dela v zboru. Še bolj se bomo povezali in ostali složni, naša pesem bo še bolj ubrana. Minljivost življenja bo potisnjena daleč stran, vendar stalno prisotna z željo, da si postanemo še bližji ter da nas pesem družijo in le-

Pevci so s pesmijo počastili spomin preminulih za svobodo (Foto: I. Pernat)

pša življenje nam in našim prijateljem. V naglici vsakdanjega življenja si moramo najti trenutke tihe sreče, ki jih doživimo med ljudmi, ki si žele miru in lepote, pa naj bo ta v pesmi, besedi ali sliki.

Veliko imamo še načrtov in uresničili jih bomo le v slogi, ki je v zboru veljala že doslej in ob podpori vseh litostrojskih delavcev.

M. Kreft

Srečanje upokoencev

Kot že vrsto let so bili tudi letos naši nekdanji sodelavci-upokoenci deležni tridnevnega letovanja v Fiesi. Delovna organizacija se jim tako skuša oddolžiti za njihovo minulo delo.

Izlet smo organizirali kar v petih skupinah, ker so s prvimi tremi v Fiesi gostovali še češki gostje. Tako se je letošnjega srečanja udeležilo preko tristo upokoencev. Za nekatere je to edini dopust na morju, zato se tega srečanja zelo radi udeležijo.

Nekateri so prišli pred tovarno kar celo uro prej, da ne bi zamudili. Pred oddodom so vse udeležence sprejeli in pozdravili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Litostroja, jim ponudili šilce pijače ter jim zaželeli srečno pot in prijetno bivanje v Fiesi.

Na pot smo krenili ob 14. uri naravnost proti Fiesi. Seveda smo se vmes tudi ustavili po stari navadi v Senožeah. Tu smo se osvežili s kavico, pa tudi kaj močnega se je prileglo. Potovanje z avtobusom je bilo prijetno, tudi petja ni manjkalo. Kar naenkrat smo bili v Fiesi. Tam smo se srečali s predhodno skupino, ki je zaključila tridnevno bivanje in se je vračala v Ljubljano. Vsem je bilo žal, da so že odhajali. Ob srečanju z našo skupino se je klepet tako razvnel, da so pozabili na utrujenost.

Osebe počitniškega doma nas je pristrčno sprejelo. Ker se je dan nagibal k večeru, je bilo potrebno udeležence razporediti po sobah.

Pri večerji smo se dobili spet vsi skupaj. Bilo je živahno. Po obrazih sodeč so bili vsi veseli in sproščeni, saj so se med seboj srečali stari prijatelji, sodelavci, ki si imajo marsikaj povedati. Tudi spo-

minov na minula leta, ki so jih preživljali skupaj na delovnih mestih, ni manjkalo. Čeprav smo jim priporočali, da naj ležejo, ker bo naslednji dan naporen, se je kramljanje, ki ga je ves večer spremljala pesem, zavleklo pozno v noč.

Naslednji dan je bilo treba vstati nekoliko prej, saj nas je že ob deveti uri čakala v Piranu na pomolu prava velika ladja. Vožnja z njo je bila za vse nekaj izrednega! Na ladji je bilo tako veselo, da smo prepevali vsi do zadnjega. Tudi dirigenta smo imeli, to je bila naša pevka Olga. Do kosila smo imeli nekoliko več časa, zato smo se potepali po Piranu. Po kosilu so nekateri legli k počitku, drugi pa so odšli na kopanje, da bi bili na družabnem večeru čimbolj čili.

Pri večerji, ki je bila tokrat še posebno skrbno pripravljena, so nas pričakali predstavniki delovne organizacije in godbeniki.

Prenekatero oko je bilo solzno ob besedah predstavnika KSS, ki je orisal razvojno pot delovne organizacije, naše želje in cilje za boljši gospodarski položaj. Srečni so, to so tudi izrazili, da delamo v boljših delovnih pogojih, z boljšo tehnologijo, opremo in sploh, da smo tako uspešni.

V bojznj, da ne bi zamudili, so se naši upokoenci dovolj zgodaj zbrali pred tovarno...

.... in se udobno namestili v avtobuse za pot proti Fiesi. (Foto: K. G.)

Bili smo deležni tudi veliko zahvalnih besed upokoencev za vse ugodnosti, ki jim jih nudi delovna organizacija.

Po uradnem delu in pogovorih je za glasbo in razvedrilo poskrbel Duo Pungertnik. Veselo rajanje, ki so se ga udeležili prav vsi upokoenci, se je zavleklo pozno v noč. Ko jih človek tako gleda, kako se vrtijo, jim ne bi prisodil toliko križev in tako težko življenje, kot ga je večina preživela.

Naslednja dva sončna dneva, ki nam jih je poklonila prelepa jesen, smo preživeli v počitniškem vzdušju. Sonce in voda sta bila tako topla kot sredi poletja, zato smo veliko časa posvetili rekreaciji v vodi. Tudi sprehodov ni manjkalo, pa tudi okoli doma je bil pravi živžav. Ne morem si predstavljati lepšega izleta in prijetnejšega vzdušja, kot je prav v družbi naših upokoencev.

Orisala sem le izlet ene skupine, ki je bila v Fiesi, po pripovedovanju ostalih vodij skupin pa so se imele vse skupine enako lepo.

Povedati moram tudi to, da je za dobro počutje in zdravje naših upokoencev vseskozi budno skrbela sestra Iva.

Na koncu naj zaželim našim upokoencem kar največ zdravja, veliko srečnih trenutkov in da bi se prihodnje leto spet videli v Fiesi.

Karolina Cigale

DELA VCI LITOSTROJA NAS NISO POZABILI

Zbrali smo se pred tovarno. Vsi nasmejani, natovorjeni smo se pozdravljali, saj smo bili namenjeni na morje. Pred nami so bili trije dnevi brezskrbnega življenja. Tudi bolniško sestro smo vzeli s seboj — za nas, za primer bolezni.

Vodja naše skupine je bila tovarišica Karolina Cigale. Odpeljali smo se, potovanje je bilo pristrčno, humorja je bilo dovolj, in v manj kot dveh urah smo prispeli v Fieso. V domu nas je pričakal upravnik z vsem osebjem, ki se je kasneje izkazalo s svojimi kuharskimi specialitetami in prijaznostjo v strežbi. Ljubezen gre tudi skozi želodec!

Po enkratnem izletu z ladjo ob slovenski obali nas je čakal zabavni večer s plesom. Obiskala nas je tudi delegacija iz tovarne. Ob krajšem govoru delegata o delu in napredku Litostroja smo bili navdušeni, tako da bi se skoraj preusmerili v sestanek namesto v zabavo. Vse se je končalo pozno ponoči.

V nedeljo smo se vsi osoljeni in prerorejni vrnili vsak na svoj dom.

Organizacija je bila enkratna! Življenjske moči nas, upokoencev, so že precej izčrpane, ne moremo več pomagati z delom. Zato smo bili vzradoščeni, da litostrojski delavci tako skrbijo za svoje nekdanje sodelavce, ustvarjalne ljudi starejše generacije. Hvala!

Upokojenka Olga v imenu 5. izmene

JUBILANTI • JUBILANTI • JUBILANTI

POPRAVKI
seznama jubilarov za leto 1985

10-LETNIKI
TOZD IRRP:
Stjepan Sklepić, dipl. ing.
TOZD IVET: Milan Aničić

20-LETNIKI
TOZD OB: Drago Karel Grahek

30-LETNIKI:
TOZD PTS: Friderik Vesel
TOZD OB: Franc Prosen

Posebna nagrada za polno delovno dobo:
TOZD PUM: Marjan Špende

delovne organizacije podelil Litostroj plaketo za uspešno večletno sodelovanje.

V Vodovodu je vgrajena črpalna oprema, ki smo jo izdelali in zmontirali leta 1967. Črpalna postaja je opremljena s črpalkami za črpanje nepredelane donavske vode in črpalkami za čisto, že predelano vodo. Črpalke tlačijo čisto vodo v vodoravni stolp višine 46 m in s kapaciteto 2200 m³. Od tu pa voda gravitacijsko odteka v mestno omrežje, ki zajema 320 km cevovodov. Poleg trinajstih črpalnih agregatov je v črpalni postaji vgrajena tudi naša hidromehaniška oprema, tako da lahko rečemo, da smo črpalno postajo v celoti opremili mi. Vgrajena oprema še od leta 1967 deluje brezhibno.

Na osnovi te reference smo kasneje dobili tudi druga naročila s tega področja: kombinat Belišče, črpalna postaja Dvor, nekaj večjih črpalnih postaj za kmetijski kombinat Belje ter še več drugih manjših.

L. Tanko

PRIZNANJE
ZA DOLGOLETNO SODELOVANJE

Ob 30. obletnici delovne organizacije Vodovod iz Vukovarja je delavski svet te

Razširitev sodelovanja med LMZ Leningrad in Litostrojem

V času od 9. do 13. septembra 1985 je našo delovno organizacijo obiskala sindikalna delegacija proizvodnega združenja LMZ iz Leningrada (ZSSR). Delegacijo je vodil namestnik predsednika sindikata LMZ Venadij Vinokurov, v njej pa sta bila tudi Stanislav Piatnicki in Leonid Meleško, oba predstavnika iz proizvodnje LMZ.

V Litostroju so delegacijo sprejeli in se z njo pogovarjali predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov DO, predstavniki tozda Prodaja in generalni direktor naše delovne organizacije.

Predstavniki obeh organizacij so v pogovorih ugotovili, da prijateljsko sodelovanje sindikalnih organizacij ter občasno poslovno sodelovanje traja že skoraj 30 let. V vsem tem obdobju sta obe organizaciji vzdrževali stalne prijateljske stike z izmenjavo izkušenj na področju političnega delovanja sindikatov, v začetnem obdobju pa je bilo prisotno tudi strokovno sodelovanje z izmenjavo strokovnjakov in njihovih izkušenj pri projektiranju in proizvodnji vodnih turbin.

Osnova za sodelovanje ter stalno krepitev vzajemnih odnosov obeh delovnih organizacij temelji na protokolu o sodelovanju med Zveznim odborom sindikata kovinarjev Jugoslavije in Zveze sindikatov Jugoslavije ter sindikatom kovinarjev v ZSSR.

V nadaljevanju pogovorov je bila izražena želja obeh strani, da bi v bodoče razvili in poglobili vsestransko poslovno sodelovanje v interesu obeh delovnih organizacij. Osnova za tako sodelovanje naj bi bil sporazum, ki je bil sprejet 17. maja 1985 na 10. zasedanju posebne delovne skupine za sodelovanje med SFRJ in ZSSR na področju energetske strojegradnje. V tem programu je predvideno znanstveno tehnično sodelovanje Litostroja in LMZ predvsem pri:

- metodah projektiranja in izračunavanja hidravličnega pretlačnega dela vodnih turbin in
- pri izdelavi tehnologije barv in osvojitve korozijske zaščite mehazma rotorja reverzibilne turbine.

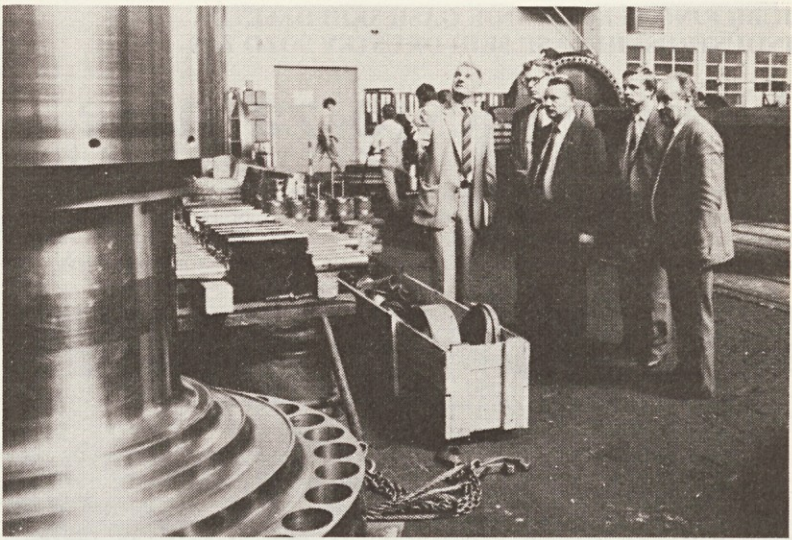
Ta program bi uresničili z izmenjavo strokovnjakov in delavcev s

področja metalurgije, varjenja, področja vibracij, trdnosti in hidravličnih sistemov.

Dogovorili so se tudi za stalno izmenjavo strokovnih informacij z navedenih področij sodelovanja, ki bi potekala v obojestranskem interesu. Dosedanje sindikalno oziroma družbenopolitično sodelovanje naj bi se razvijalo v dosednji obliki.

Delegacija LMZ si je med tridnevnim bivanjem pri nas ogledala še znamenitosti Ljubljane, Pirana in okolice.

K. G. Sovjetski gostje ob ogledu tovarne (Foto: K. G.)

Šahisti - Pulj 1985

Na 13. delavski šahovski olimpijadi Jugoslavije v Pulju od 21. do 25. septembra 1985 je sodelovala sedemčlanska ekipa šahovske sekcije delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj.

Organizator delavske olimpijade je bila šahovska zveza SR Srbije in Arenaturist iz Pulja. Pokrovitelj pa zvezni svet Zveze Sindikatov Jugoslavije. Tekmovalci smo bili nastanjeni v hotelskem naselju Verudela-Punta, kjer smo tudi tekmovali. Tekmovanje je potekalo po švicarskem sistemu v devetih kolih s časom igranja — ura razmišljanja na tekmovalca.

Na 13. delavski šahovski olimpiadi je letos sodelovalo rekordno število — 228 ekip — iz vseh republik in

pokrajin. Iz Slovenije je sodelovalo 28 ekip iz večjih delovnih organizacij. Ekipo Litostroja so sestavljali:

Simon Jerič	I. kat.	IVET
Ivan Kobler	I. kat.	upok.
Ivan Tušar	III. kat.	IRRP
Alojz Donko	III. kat.	IRRP
Edvard Plut	IV. kat.	PROD
Branko Sindičič	IV. kat.	IVET
Ludvik Gorjanc	pred. ŠS	PPO

Ekipa ni bila v najmočnejši postavi, ker sta zaradi družinskih razlogov sodelovanje odpovedala Rihard Lorbek — MK

in Vladislav Lagudin — MK. Prav tako ni sodeloval na olimpiadi Stane Mrak — MK, ki je na služenju vojaškega roka.

Igrali smo v mejah svojih zmožnosti in v devetih kolih od 36 možnih točk osvojili 20,5 točk ali 57 odstotkov (lani 19,5 točk). OD 228 sodelujočih ekip smo v končni uvrstitvi osvojili 38 mesto, med 28 ekipami iz Slovenije pa smo bili tretji. To je naš največji uspeh, odkar sodelujemo na olimpiadah.

Najboljši posameznik je bil Edvard Plut na četrti deski, ki je od 6 možnih točk osvojil 5 točk ali 83 odstotkov.

S sodelovanjem na 13. delavski šahovski olimpiadi Jugoslavije smo šahisti častno in odgovorno zastopali Litostroj.

L. Gorjanc

Rezultati naših šahistov na 13. delavski šahovski olimpiadi:

		REIK Kolubara	Veleprehrana Banja Luka	TŠC Reka	Površinski kop Bor	Primorje Reka	21. oktobar Kragujevac	AUN Čačak	FAMOS Hrasnica	PIO Suva reka	Točke	%	
Simon Jerič	0	1	0,5	0	0	0	1	1	0,5	0,5	1	5	56
Ivan Kobler	0	1	1	1	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5	4,5	50
Ivan Tušar	0	0,5	0,5	—	1	1	1	0,5	0	—	1	4,5	56
Alojz Donko	1	0,5	0	—	—	—	—	—	—	—	—	1,5	50
Edvard Plut	—	—	—	1	1	1	1	0	1	1	1	5	83
Branko Sindičić	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	0	0
Skupaj:	1	3	2	2	2	2	3	2	2	2	3,5	20,5	57

Nemogoče je pozabiti

(Nadaljevanje s 7. strani)

zase ogledali mesto in muzej. Muzej sestoji iz dveh dvoran. Spodnja je urejena kot takrat, ko so delegati drugega zasedanja AVNOJ postavili temelje naše domovine. V zgornji pa so razstavljene grafike portretov delegatov, delo umetnika Božidarja Jakca.

Iz Jajca nas je pot vodila proti Banjaluki. Pot, ki je sledila toku Vrbasa, se je razkazala v vsem svojem razkošju. Nekaj časa je tekla ob strugi reke in nam omogočala pogled le na ozek pas neba med strmimi boki soteske. Nato se je spet povzpela pod vrh hriba, zavitega v zelen plašč gozda in obrobjenega z modro zelenim lepotečem, ki se ni hotel pokazati v celoti. Čakal nas je za naslednjim ovinkom, veličastnejši in še bolj skrivnosten...

Po izhodu iz te pravljice pokrajine nas je čakala Banjaluka, ki je prikrla vse slike strahotnega potresa pred nekaj leti. Po nastanitvi v hotelu Bosna smo do večerje izkoristili čas za ogled mesta in iskanju kotička za večerno zabavo. Nekateri so jo našli v obujanju spominov, nekateri v plesu, nekateri pa v polnjenju blagajne hotelskega aperiativ bara.

Tudi zadnji dan izleta nas je zbudilo sonce in nas pospremi do legendarne Kozare. Tam smo se po stopnicah povzpeli do spomenika svobodi. Betonski bloki, ki so v začetku visoki in se manjšajo proti stolpu, ponazarjajo fašistične enote, ki so se velike in nepremagljive dvignile na Kozaro in se tam stopile pod nogami ljudstva. Narod pa predstavlja stolp, ki je v vznožju ozek in se proti vrhu širi, tako kot je

Lep spomenik v Jasenovcu, ki nas spominja na čas, ki se ne sme nikoli več ponoviti

rastel narod in se dvigal na sovražnika. V prostoru za spomenikom so na bakrenih ploščah v grozljivem številu izpisana imena padlih v bojih na Kozari in okolici. Po ogledu muzeja in dokumentarnih posnetkov s Kozare smo se še zadnjič napotili na kosilo in pojedli svoj četrti obrok pečenega piščanca.

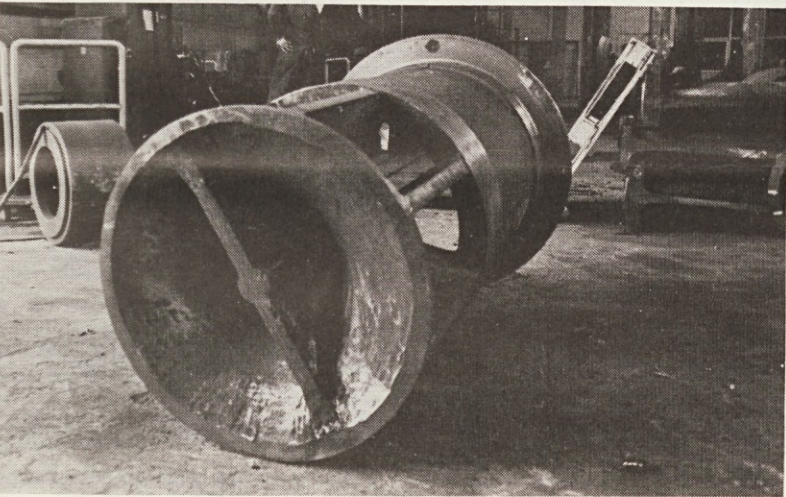
V peklensko vročem avtobusu smo se počasi spustili s Kozare v dolino in zapeljali proti zadnji postaji izleta — Jasenovcu. Utrujeni smo se usmerili in zadremali na svojih sedežih. Avtobus je požiral zadnje kilometre po cesti, ki je bila vse manj valovita, dokler se ni zvrnila in se ob reki Uni spustila v Panonsko nižino. Ob ustju Une v Savo nas je dočakal Jasenovac, najbolj krvavo jugoslovansko mesto v osvobodilni vojni. Na mestu, kjer je bilo včasih taborišče, stoji muzej, ki

nas spominja na nekaj, kar se ne more in se ne sme pozabiti, zato da se kdaj ne bi ponovilo. Grozo in mraz okrog srca, ki smo ju občutili po ogledu dokumentarnih fotografij in filmskih posnetkov, smo brez besed odnesli s sabo do spomenika. Betonski cvet, ki se dviga proti nebu in predstavlja svobodo, je poškrabljen z rdečo barvo in nam pove, koliko krvi je bilo potrebno, da se ta svoboda doseže. Vznožje cveta je zalito z vodo, simbolom življenja.

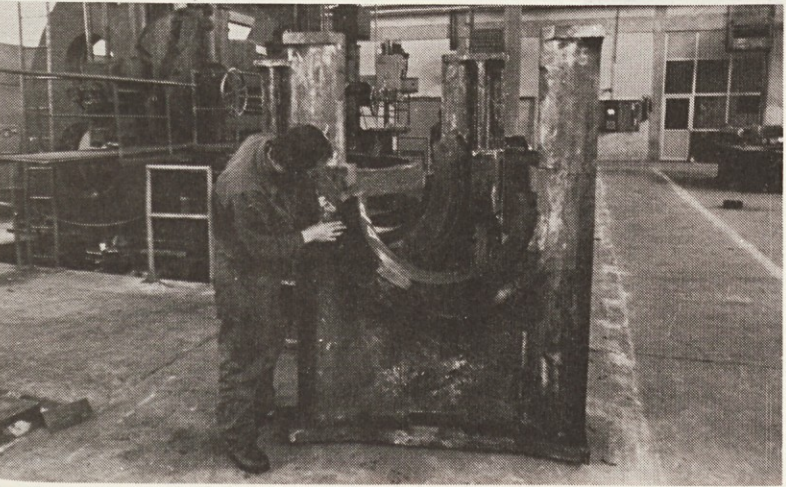
Šele na stezi ob vrnitvi proti avtobusu je izginila groza in vrnila smo se v stvarnost. Čas do odhoda smo izkoristili za zadnje kartice in pošiljanje pozdravov. Nato smo oddrveli po avtocesti mimo Zagreba proti Ljubljani, kamor smo prispeli v večernih urah, vsak s svojimi vtisi in spomini.

Vjekoslav Jantol

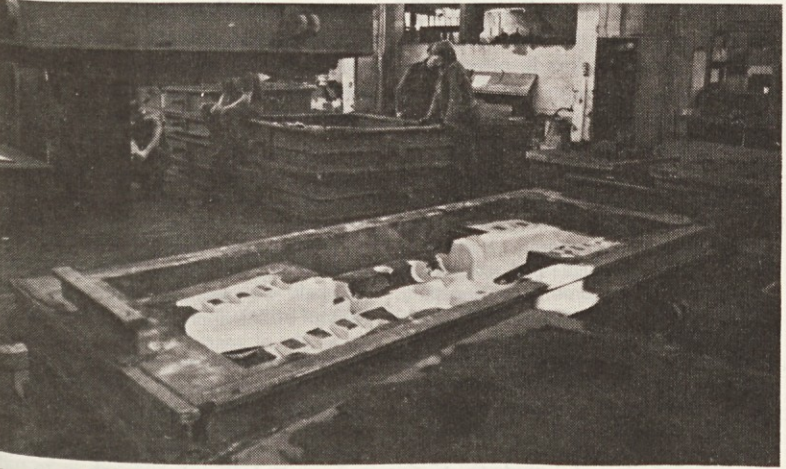
Iz proizvodnje

Ulitek vstopnega grla za rudniške naprave na finem čiščenju v čistilnici jeklolivarne (Foto: T. Š.)

Jekleni ulitki nosilnih ležajev za ladijske motorje (Foto: T. Š.)

Spodnji del forme za člen bagske gosenice rudniškega bagra namenjena za dnevni kop (Foto: T. Š.)

JUBILEJNO TEKMOVANJE GASILSKIH DESETIN
INDUSTRIJSKIH GASILSKIH DRUŠTEV SOZD ZPS

Drugo mesto za naše

21. septembra se je zbralo na parkirišču pred tovarno šest moških in dve ženski desetini iz IGD sozda ZPS. V moški desetini so tekmovali iz našega

gasilskega društva Avgust Burger kot deseter ter Igor Dimnik, Anton Starc, Janez Gale, Ludvik Hrovat, Marjan Zavrl, Brane Peternel, Srečko Masni-

Moška in ženska ekipa Industrijskega gasilskega društva Litostroj, ki sta tekmovali na gasilskem tekmovanju sozda ZPS.

Organizator 10. tekmovanja IGD
SOZD ZPS je bila Metalna
iz Maribora

kosa in Ilija Katilović kot rezerva. V ženski desetini pa so bile Branka Bohte kot desetarka ter Mačija Anžur, Štefka Kokot, Marija Belopavlovič, Tončka Ban, Sonja Dremelj, Marija Rauh, Mira Vidmar, Stojanka Grušič in Darinka Perko kot rezerva. Sodniška ekipa je po končanem tekmovanju ugotovila, da je največ točk pri tekmovanju v mokri vaji z motorno brizgalno ter podiranjem tarč in v raznoterostih zbrala gasilska desetina iz Strojne tovarne Trbovlje, Litostrojčani pa so bili drugi. Ostala mesta so zasedli Hidrometal Mengeš, Agrostroj iz Ljubljane, Atmos iz Hoč in Metalna iz Maribora. Naše gasilke so bile boljše od gasilk iz Atmos in so tako zopet osvojile prvo mesto v vaji s hidrantom in štafeto s prenosom povelja.

Po končanem tekmovanju je gasilski zbor pozdravil predsednik občinske gasilske zveze Maribor-Tezno, razglasil rezultate in podelil gasilska priznanja. Ivan Vidmar in Ivan Kos sta prejela priznanje kot dolgoletna sodelavca pri organizaciji teh tekmovanj, ki so se začela že leta 1965 s tekmovanjem med gasilci Metalne, Strojne tovarne Trbovlje in Litostroja.

Naslednji teden, 28. septembra, pa sta se naši gasilski desetini udeležili tudi občinskega tekmovanja gasilskih društev v šišenski občini, ki je bilo na litostrojskem parkirnem prostoru. Od šestih ekip IGD si je moška desetina priborila drugo mesto, prav tako kot ženska desetina med štirimi tekmovalnimi desetini in industrijska gasilska društva.

Naše tekmovalce je za tekmovanje pripravil poveljnik našega gasilskega društva tovariš Burger s sodelavci, in kot vidimo iz rezultatov, skupen trud ni bil zaman. Zato lahko čestitamo vsem tekmovalkam in tekmovalcem za dosežen uspeh in zopet povabimo mlade Litostrojčane, da se vključijo v naše gasilsko društvo. Poleg tega lahko tudi pojdimo, da delovna organizacija podpira gasilsko dejavnost in ima interes, da jo čimbolj razvije in si s tem zagotovi večjo varnost in širjenje požarne kulture znotraj litostrojskega kolektiva.

V. K.

Povišani krvni pritisk ali hipertenzija

Iz podatkov periodičnih pregledov in vsakdanje kurativne prakse ugotavljamo, da je to ena od pogostih bolezni v naši delovni organizaciji. Ob rednih kontrolah, redni terapiji ter urejenem načinu življenja lahko preprečimo njene komplikacije in prezgodnjo smrt.

Na kaj pravzaprav mislimo, ko govorimo o krvnem pritisku? To je pritisk v arteriji v času krčenja srca in pritisk v času polnjenja srca v krvjo. Merimo ga z aparatom za merjenje krvnega pritiska, kjer nam prva številka, izmerjena v mm Hg stolpca, pokaže pritisk v času krčenja

(sistolični), druga številka pa pritisk v času polnjenja srca s krvjo (diastolični).

Prav ta druga številka oziroma diastolični krvni pritisk nas opozarja na možnost hipertenzije.

Naš strokovni zdravniški kolegij Zdravstvenega doma Ljubljana se je odločil ravnati po priporočilu svetovne zdravstvene organizacije, po katerem je zgornja meja normalnega krvnega pritiska 140/90 mm Hg ali (18,7/12,0 K Pa). Od te vrednosti navzgor so škodljivi učinki visokega krvnega pritiska tem bolj izraženi, čim višji je pritisk.

Najpogosteje pride do povišanega krvnega pritiska zaradi poapnenja žil. Po stenah krvnih žil se kopičijo obloge maščob, ki se pretvorijo v apno, kar povzroča, da se debelina stene poveča, istočasno pa se svetlina žile zoži, kar ima za posledico povečan krvni pritisk.

Debelina osebe, ki uživajo preveč kalorično hrano, bogato z živalskimi maščobami in ogljikovimi hidrati, kažejo veliko nagnjenje k povišanemu krvnemu pritisku.

Ljudje, ki v hrani uživajo preveč soli, imajo pogosteje težave s povečanim krvnim pritiskom.

Obstajajo družine, ki so nagnjene k povišanemu krvnemu pritisku, zato se ta pojavlja že v zgodnji življenjski dobi.

Vse močnejša industrializacija in hiter tempo življenja povečujeta duševne strese in s tem tudi možnosti hipertenzije.

Lahko rečemo, da se povečan krvni pritisk ne javlja samo s procesom staranja, ampak v vsaki življenjski dobi, pa tudi pri mladih, posebno tistih, ki so izpostavljeni stalnim stresnim situacijam, nadalje sem spadajo kadilci, debele osebe, osebe, ki so fizično neaktivne itd.

Mnogi bolniki z visokim krvnim pritiskom nimajo nobenih težav, bolezen je tihega toka, visok krvni pritisk odkrijemo slučajno, ali pa bolnik pride k zdravniku, ko je bolezen že napredovala in so nastale že komplikacije, bodisi v obliki infarkta, možganske kapi, okvare ledvic itd. Drugi bolniki navajajo simptome, ki nas opozorijo na povečani krvni pritisk: utrujenost, razdražljivost, težko dihanje, posebno po naporu, stiskajoče bolečine v prsnem košu, glavoboli, slabosti, vrtoglavice, brnenje v ušesih, motnje vida, krvavitve iz nosu itd.

Posledice povečanega krvnega pritiska se kažejo kot okvare srca, ledvic, možganov.

Bolnik s povečanim krvnim pritiskom se mora zdraviti.

— Potrebuje stalni zdravniški nadzor,
— redne kontrole krvnega pritiska,
— zdravljenje je doživljenjsko, terapija je trajna, prilagojena vsakemu posamezniku.

Splošni napotki: Bolnik naj živi umirjeno življenje, brez naglice, brez dodatnega naprežanja. Priporočila se zmerja

Oktober — mesec požarne varnosti

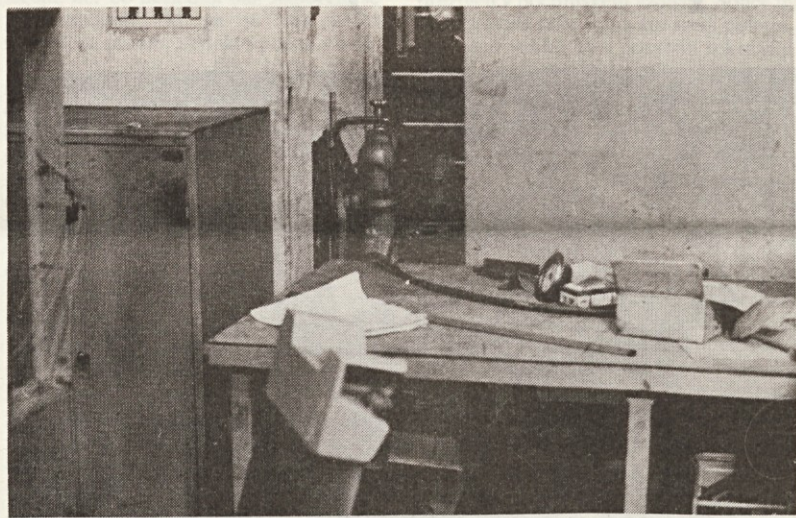
Pomembne »malenkosti«

Znano in vsakomur je jasno, da je pametnejše in bolj učinkovito nesreče preprečevati, kot pa pozneje reševati, kar se rešiti da ter odpravljati napravljeno škodo. Z neprestanim odpravljanjem najrazličnejših nevarnosti, ki bi lahko vodile k izbruhu požara, ter z upoštevanjem preventivnih ukrepov bomo izboljšali našo požarno varnost ter zavarovali sebe in naše skupno premoženje pred uničenjem.

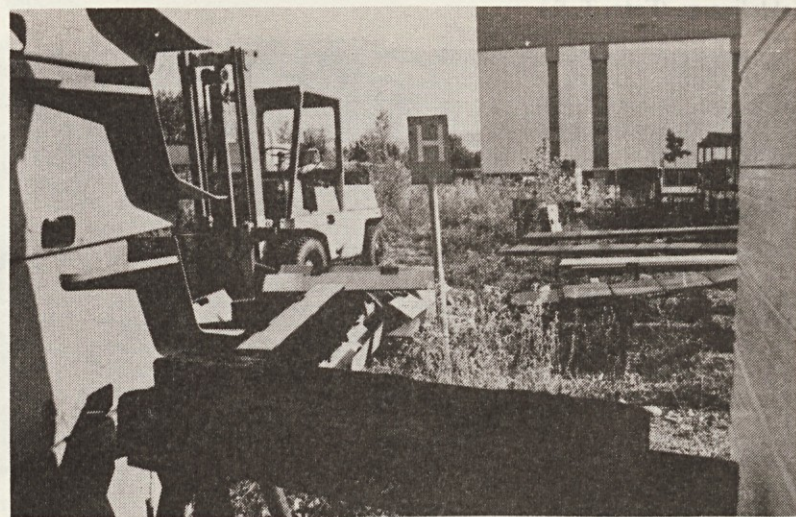
Čeprav naši gasilci pravijo, da je požarnovarnostna kultura naših delavcev na dokaj visoki ravni, in kljub temu, da neprestano opozarjajo ter tudi odpravljajo pomanjkljivosti, ki bi lahko privedle do požara ali pa onemogočile takojšnjo pogasitev začetnega požara, smo v kratkem in hitrem sprehodu po dveh proizvodnih halah zabeležili kar nekaj tovrstnih pomanjkljivosti.

Arhiv (kupi nametnega papirja) v čajni kuhinji DS PFSR, kjer si delavci pripravljajo tople napitke.

Precej časa bi potrebovali, da bi v primeru požara prišli do založenega ročnega gasilnega aparata v tozdu PPO.

Pošteno založen, nedostopen in tako neuporaben podzemni hidrant za lakirno komoro v tozdu TVN.

Takšne in podobne pomanjkljivosti lahko zasledimo vseh vseh v naši delovni organizaciji. Preveč jih je, da bi naštevali ali celo fotografirali. Upamo, da je to, kar je objavljeno, povsem dovolj in da bo opomnilo in vzpodbudilo vsakogar, da bo takšne pomanjkljivosti v svojem delovnem okolju odpravil. To so res malenkosti, toda malenkosti, ki lahko v primeru požara pomenijo zelo veliko!

A. Burger

NO, NO! NE BOJTE SE! SAMO PRITISK BOVA IZMERILA

Glasiło delavcev Titovih zavodov Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 6000 izvodov. Izdaja ga Odbor za obveščanje pri Konferenci OO sindikata Titovih zavodov Litostroj, ki je hkrati izdajatelj svet — Uredniški odbor: predsednik dipl. iur. Anton Tomažič in

člani: prof. Hrabroslav Premelč, Tone Erman, Franc Kostevc, Majo Pahor, Mirko Čepuran, Slobodan Nikolič, dipl. ing. Anton Bracar, Toni Skušek, Srečko Pirc in odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Meglič, tehnični urednik Estera Lampič, novinar Tone Škrjanec, lektorica prof. Vesna Tomc. Telefon uredništva 558-341 (n. c.) interna 13-70, 13-71, 13-79. Tisk Tiskarna Ljubljana. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

fizična aktivnost, ki pripomore k znižanju telesne teže, pomaga pri izboljšanju cirkulacije in pripomore k dobremu počutju, zlasti je primerna hoja, plavanje, kolesarjenje, trim, nikakor pa ne športno tekmovanje, kjer pride do pretiravanja. Svoj letni dopust naj preživi tam, kjer ni hrupa, nemira in psihične napetosti, najbolje na deželi ali v zdravilišču. Visoke vročine se ne priporočajo.

Omeji naj uživanje alkohola, kave, preneha naj s kajenjem, omeji naj sol v hrani.

Le tako lahko bolniki s hipertenzijo pričakujejo, da bo njihovo življenje potekalo kot pri ljudeh z normalnim krvnim pritiskom.

Preventivne zahteve:

Delavec s povišanim krvnim pritiskom ne sme delati na višini, pri nezavarovanih strojih, ne sme opravljati nalog, ki zahtevajo maksimalne psihične ali fizične napore. Delo v treh izmenah je za njih neprimerno.

Dr. M.F.

Anketa o športni rekreaciji pri nas

V začetku letošnjega leta je komisija za šport in rekreacijo pri KOOS DO Litostroj sprejela sklep, da se izvede obširna anketa o športu in rekreaciji delavcev TZ Litostroj. Anketo je pripravil animator za šport in rekreacijo v sodelovanju s psihologi kadrovske službe.

Namen ankete

Z anketo smo želeli posneti trenutno stanje organiziranosti in prisotnosti športne rekreacije med delavci Litostroja. Zanimalo nas je predvsem, koliko delavcev se redno ukvarja s športno rekreacijo, katere panoge so najpogostejše zastopane, kakšen je interes za organiziranje novih sekcij za potrebo po novih programih. Predvsem pa smo želeli izvedeti, zakaj se nakateri delavci ne ukvarjajo s športno dejavnostjo. Zanimalo nas je tudi, kakšen je odnos med počutjem in zadovoljstvom na delovnem mestu ter športno rekreacijo.

Opis vzorca

Anketo, ki je vsebovala 25 vprašanj, smo razdelili med 728 delavcev, kar je 15% vzorec litostrojске populacije. V tem vzorcu smo zajeli delavce, ki naj bi ustrezno predstavljali litostrojске delavce glede na starost, spol, izobrazbo, zakonski stan, delovno dobo, oddaljenost od DO, zadovoljivo počutje pri delu in podobno. Odziv na anketo je bil pod pričakovanji, saj je vrnilo izpolnjeno anketo in vprašalnik le 386 delavcev ali 51% vseh anketirancev. Najboljši odziv je bil v tozdu PTS (81%), najslabši pa v tozduh ZSE in PUM, kjer je na vprašalnik odgovorilo le 21% anketiranih. Ta neenakomeren

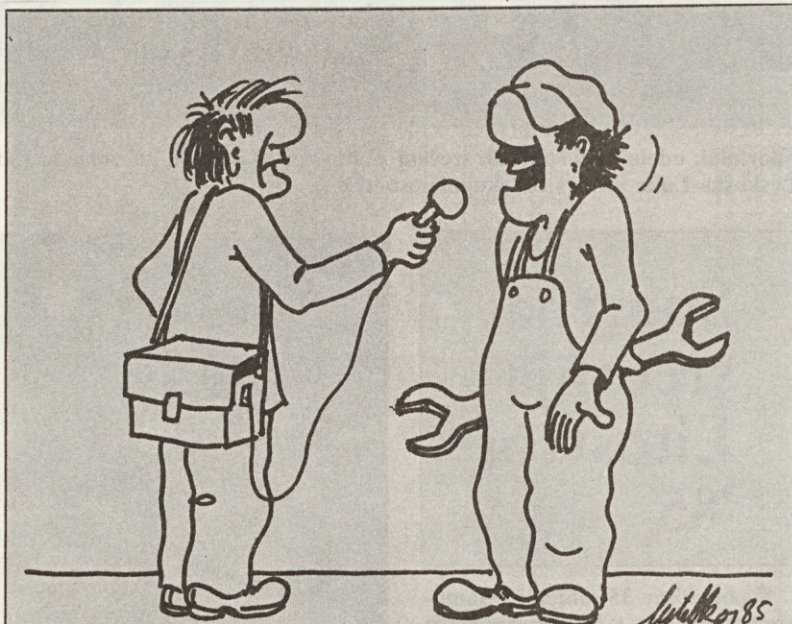
in relativno nizek odziv je nekoliko znižal reprezentativnost vzorca, predvsem glede na strukturo izobrazbe. Poznejša statistična obdelava je pokazala, da pa vendarle dobljeni rezultati niso izmaličeni, oziroma bi reprezentativnejši vzorec še bolj potrdil dobljene rezultate.

Statistična obdelava

Testirali smo pomembnost razlik glede na različne predpostavke (68 testov), in sicer za nivo Litostroja kot celote in še za vsak tozdz posebej. Anketo smo obdelali s statističnim paketom SPSS URC v Ljubljani.

Osnovni statistični kazalci vzorca so naslednji:

- povprečna starost je bila 34 let;
- anketa je zajela 296 moških (ali 80%) in 72 žensk (20%);
- v celotnem vzorcu je bilo zajetih 6,3% delavcev z nepopolno

SEVEDA SE UKVARJAM S ŠPORTOM. NA TELEVIZIJI SPREMLJAM VSE ŠPORTNE ODDAJE IN PRENOSE.

Litostrojčani najboljši

Ob silnem razmahu rekreativnega kolesarskega športa v Sloveniji in s tem tudi v delovnih organizacijah SOZD ZPS se je pokazala potreba, da se organizira kolesarsko tekmovanje, ki naj zbliža kolesarje iz različnih delovnih organizacij in ki naj tudi pokaže, v kateri delovni organizaciji so kolesarji najboljše pripravljeni.

Delavci Agrostroja, ki letos praznujejo 40. obletnico obstoja, so se odločili, da svoj praznik proslavijo s športno prireditvijo — 1. kolesarskim kronometrom SOZD ZPS na relaciji Stahovica—Kamniška Bistrica, ki je litostrojским kolesarjem dobro znana iz internih tekmovanj.

Kljub temu, da smo za tekmovanje zaradi »kratkega stika« na poštni zvezi Agrostroj—Litostroj izvedeli šele 11. septembra, ko so naši kolesarji svoje konjičke že začeli pripravljati na »zimsko spanje«, smo se takoj zbrali in na osnovi rezultatov internega litostrojskega kronometra izbrali 16-člansko ekipo. Vsi iz ekipe seveda niso imeli časa za optimalni trening, vendar so vsi vzeli nastop za svojo delovno organizacijo zelo resno.

V hladnem jesenskem jutru 28. septembra smo vsi premrazeni prikolesarili na štart pred gostilno »Orel« v Stahovici. Janez Šmon je poskrbel za štartne številke in za ostale stvari, ki so potrebne, da se ekipa dobro počuti in da deluje homogeno in borbeno.

Deset tekmovalk in 62 tekmovalcev iz desetih delovnih organizacij je pričelo tekmovanje ob 10.30. Izza goste megle se je pokazalo sonce, ki je pripomoglo k boljšemu počutju in hitrejšemu ogrevanju tekmovalcev.

Vsake pol minute nov tekmovalec na progi. S tekmovanjem so pričela dekleta, od katerih smo veliko pričakovali, saj so nekatere v zadnjih 14 dneh za trening večkrat prekolesarile progo. Zadnji so tekmovali člani do 30 let.

Pred razglasitvijo rezultatov smo se dodobra podprli z zares odličnim kosilom in obveznim pivom, ki vrača energijo izmučenim mišicam. Tudi pri žrebanju praktičnih nagrad smo bili udeleženi. Helena Jamšek in Marko Dodič sta dobila kaseti, najsrečnejši pa je bil prav gotovo Alojz Rupnik, ki je dobil kvarčno stensko uro. Povedal nam je, da je z nagrado izredno zadovoljen in da upa, da bo ura tudi v prihodnje »kazala« Litostrojčanom odlične čase na tekmah.

Pri razglasitvi rezultatov je bil pri litostrojški mizi pravi orkan navdušenja. Litostrojčani smo pobrali kar deset medalj od sedemnajst podeljenih. Seveda ni bilo nobenega dvoma, katera ekipa bo

pobrala veliki pokal za ekipno zmago. Sončno vreme in vino iz osvojenega pokala sta dvignila razpoloženje med vsemi tekmovalci, ki so se med seboj pomešali in izmenjavali kolesarske izkušnje.

Posebno pohvalo zaslužijo tekmovalci, ki so pobrali zlate medalje v posameznih kategorijah: Milena Žibert, Alojz Fabčič in Jože Rogelj, ki je dosegel tudi najboljši čas med Litostrojčani.

Nekateri tekmovalci so izkoristili izredno lep dan v gorskem okolju, se dodobra odpočili in šele v poznih popoldanskih urah zavrteli pedala in se odpravili spet proti domu.

V imenu kolesarjev se zahvaljujemo Janezu Šmonu, ki je v izredno kratkem času organiziral vse potrebno, da smo se tekmovanja lahko udeležili. Zahvaljujem se tudi Janezu Gladku, ki je ekipi pomagal s svojimi teoretičnimi nasveti in na splošno dvignil vzdušje v ekipi.

Dogovorili smo se, da bo tekmovanje vsako leto. Naslednje leto bodo tekmovanje organizirali kolesarji Kladivarja iz Žirov. Naša želja je, da bi tudi prihodnje leto večina medalj »krasila« prav naše kolesarje.

Rezultati tekmovanja pa so bili takšni:

Ekipna uvrstitev:

1. Litostroj
2. Metalna
3. Turboinštitut
4. Kladivar
5. Gostol
6. Agrostroj
7. Ikos
8. Hidrometal
9. Kostroj
10. Cevovod

Ženske (do 30 let):

1. Stana Gantar — Kladivar
2. Marta Globokar — Litostroj
3. Helena Jamšek — Litostroj

Ženske (nad 30 let):

1. Milena Žibert — Litostroj
2. Štefka Hojnik — Metalna
3. Mira Šček — Litostroj

Moški (40 do 50 let):

1. Jože Hafner — Turboinštitut

Ekipa litostrojских kolesarjev v Kamniški Bistrici (Foto: M. M.)

Litostroj je bil najboljši na 1. kolesarskem tekmovanju na kronometer sozda ZPS, ki je bil 28. septembra v Kamniški Bistrici. Priznanje za 1. mesto je v imenu litostrojских kolesarjev sprejel Janez Šmon.

2. Marjan Bučinel — Gostol
3. Alojz Hvala — Agrostroj
4. Janez Grom — Litostroj
5. Alojz Rupnik — Litostroj

Moški (nad 50 let):

1. Alojz Fabčič — Litostroj
2. Brane Sršen — Litostroj

Moški (od 30 do 40 let):

1. Jože Rogelj — Litostroj
2. Martin Lenarčič — Turboinštitut
3. Milan Svetelj — Litostroj

Kegljaška sekcija Litostroj razpisuje

SINDIKALNO PRVENSTVO LITOSTROJ 1985

v kegljanju moški — ekipno, ki bo v drugi polovici novembra in v decembru

PROPOZICIJE:

Tekmovalo bo 6 igralcev na 50 lučajev (25 polno, 25 čiščenje). Najboljši skupni rezultat vseh šestih tekmovalcev se sešteje ter se določi prvaka delovne organizacije. Trideset prvovršenih igralcev z najboljšim rezultatom se bo uvrstilo v tekmovanje za najboljšega posameznika v Litostroju v letu 1986, ki bo potekalo januarja in februarja.

Pravico do prijave imajo vsi tozdi in delovne skupnosti. Razen tozdz Obdelava in PUM, ki lahko prijavi dve ali tri ekipe, lahko ostali tozdi prijavi le eno ekipo. Startnina za ekipo znaša 1000 dinarjev.

Prijave in plačila startnine sprejema tovarišica Ivanka Maček v tajništvu sindikata (tel. 1374) od 15. do 31. oktobra.

osnovno šolo, 2,4% s šolo za specializirane delavce, 37,8% s poklicno šolo, 25,8% s srednjo izobrazbo, 8,2% z višjo in 4,1% visoko izobrazbo (primerjava z dejansko izobrazbeno strukturo zaposlenih kaže odstopanje le pri delavcih z nepopolno osnovno šolo) — povprečna delovna doba anketiranih je bila 15 let, od tega 12 let v Litostroju;

— skupno 33,4% izprašanih so samski delavci, ostali poročeni;

— povprečna oddaljenost anketiranih od DO je 13 km, 32% prihaja na delo z medmestnim prometom in le 30% peš ali s kolesom;

— večina anketiranih je na vprašanje o zadovoljstvu na delovnem mestu odgovorilo s srednjo oceno, le okrog 10% jih je popolnoma zadovoljnih oziroma nezadovoljnih;

— 41% delavcev ne čuti utrujenosti med dnevom, 52% čuti utru-

jenost in 7% je močno utrujenih.

Na vprašanja o športni rekreaciji so delavci odgovarjali takole:

— 35% vseh izprašanih se ukvarja s športno rekreacijo, 44% se jih ukvarja občasno, 21% nikoli. Večina izprašanih se ukvarja s športno rekreacijo največkrat enkrat tedensko, kar ni slovenski normativ, le okoli 20% se jih ukvarja dva in večkrat tedensko, kar je v mejah telesnokulturnega minimuma.

Podali smo le nekaj osnovnih statističnih podatkov iz ankete.

Vprašanja, ki so neposredno vezana na problematiko športne rekreacije in pomembnost razlik posameznih kategorij vzorca (spol, starost, izobrazba...), pa bomo predstavili v naslednji številki.

Pripravila
V. Miheljak in J. Šmon

Naslovnik neznan

Avgusta in septembra smo dobili 19 vrnjenih časopisov Litostroj. Vrnili so jih:

Angela Brcar, Prebačevo 7, 64000 Kranj; Marjan Čančar, Ob Savi 115, 61210 Lj.-Šentvid; Francišek Dolinšek, Župančičeva 18, 61233 Dob; Slavoljub Djakić, Pot k Savi, 61210 Lj.-Šentvid; Alihajd Hadipašić, Viška cesta 44, 61000 Ljubljana; Mesud Hodić, Pot k Savi 54, 61210 Lj.-Šentvid; Jelica Jovanović, Pot k Savi 30, 61210 Lj.-Šentvid; Katarina Lošić, Ob žici 3, 61001 Ljubljana; Jovan Mišić, Dolenjska cesta 129/I, 61001 Ljubljana; Jasim Pjanić, Pot k Savi 26 A, 61210 Lj.-Šentvid; Cvijetin Radojić, Bratovževa ploščad 3, 61000 Ljubljana; Milan Stojanović, Runkova 4, 61000 Ljubljana; Alojz Štupar, Zapuška 94, 61001 Ljubljana; Lucija Veršec, Vlahovičeva 2, 61110 Lj.-Moste; Zvonimir Vojska, Vidovdanska 7, 61000 Ljubljana; Slobodan Vidović, Pot k Savi 26 A, 61210 Lj.-Šentvid; Suzana Zavrl, Pot k Savi 44, 61210 Lj.-Šentvid; Anton Žabkar, Pot k Savi 9 A, 61210 Lj.-Šentvid.

Pravilen in natančen naslov nam lahko sporočite pisno na naslov: ZPS TITOVÍ ZAVODI LITOSTROJ, Center za samoupravljanje, DPO in informiranje, 61000 Ljubljana, Đakovičeva 36, ali po telefonu na številko 554-241, interna 1371.

gpm

VABILO K SODELOVANJU

Komisija za kulturo pri KOOS prosi vse skrite talente, ki imajo veselje do literarnega ustvarjanja, da svoja dela (pesmi in krajša prozna dela) pošljejo na naslov: Konferenca sindikata Litostroj (za kulturno komisijo). Izbrana dela bodo objavljena v našem časopisu.

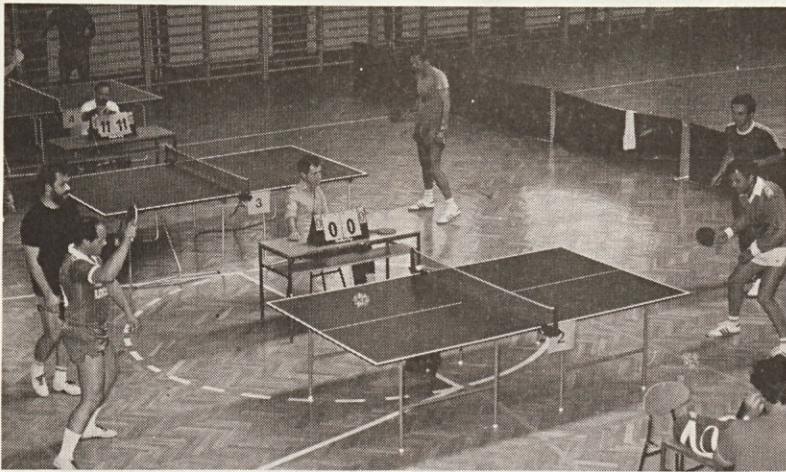
Vsem skupaj iskrene čestitke!
M. Svetelj

Večina športnih srečanj je potekala na štadionu Železničarskega športnega društva Ljubljana, kjer je bilo zbirališče športnikov

V streljanju z zračno puško smo bili Litostrojčani najboljši. Drugi so bili strelci iz Reik Kolubare, tretji so bili Spličani in zadnji strelci iz Tomexa. Tekmovanja so potekala na našem novem strelišču v SŠTS.

Tudi tekmovanja v namiznem tenisu so bila v dvorani ŽEKŠ. Posnetek je iz dvoboja med Litostrojčani in Kolubarčani, končni vrstni red pa je bil takšen: 1. mesto Litostroj, 2. mesto Tomex, 3. mesto Brodgradevina in 4. mesto Reik Kolubara.

V pikadu so se najboljše odrezale pikadorke iz Ljubije. Sledile so jim Spličanke, pa Kolubarčanke, zadnje pa so bile naše Litostrojčanke. Tekmovanja v pikadu so bila v dvorani ŽEKŠ.

Na posnetku sta nogometni ekipi Litostroja in Splita po zasluženim zmagi Spličanov 2 : 0. Najboljši v velikem nogometu pa so bili nogometaši iz Ljubije, sledili pa so jim Spličani, Kolubarčani in na koncu Litostrojčani.

Športniki, udeleženci športnih srečanj »Litostroj 85«, so se po odkritju spomenikov Josipa Broza Tita in Franca Leskoška-Luke zbrali še za skupni posnetek

Športna srečanja Litostroj '85

V počastitev 35. obletnice samoupravljanja smo v času praznovanja pripravili tudi športna srečanja. Litostrojčani smo gostili športnike iz treh delovnih organizacij, s katerimi tesno sodelujemo, in sicer iz Brodgradevina Split, REIK Kolubara in Tomexa iz Ljubije.

Ekipe so prišle v Ljubljano v četrtek zvečer, v petek dopoldne pa so si športniki najprej ogledali Bled, kasneje pa še našo delovno organizacijo. Popoldne so se že začela prva srečanja v kegljanju za ženske in predtekmovanja v nogometu. Pozno popoldne so si gostje ogledali Ljubljano, po večerji pa so se vrnili v Kranj, kjer so prenočevali.

V petek so se športniki udeležili proslave ob 35. obletnici samoupravljanja, po kosilu pa so se začela tekmovanja v četverboju. Športniki štirih delovnih organizacij so se med seboj pomerili v velikem nogometu, šahu, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju z zračno puško in pikadu.

Do večera so bila tekmovanja zaključena, vedro in pristrčno razpoloženje pa je zajelo tako poražence kot zmagovalce, ki so se zbrali pri večerji v naši delavski restavraciji. Po razglasitvi rezultatov so se športniki zavrteli ob glasbi Veselih Šentviščanov, razšli pa so se z željo, da bi se taka srečanja kmalu spet ponovila.

Ob koncu tekmovanj je bila slovesna razdelitev priznanj in pokalov sodelujočim v četverboju. Z leve proti desni:

1. mesto Litostroj s skupno 22 točkami
2. mesto TOMEX iz Ljubije s skupno 20 točkami
3. mesto Brodgradevina Split s skupno 16 točkami
4. mesto REIK Kolubara s skupno 12 točkami

Posnetek je iz tekmovanja v kegljanju za ženske, v končnem vrstnem redu pa so bile prve Spličanke, druge Litostrojčanke, tretje kegljačice iz Ljubije in zadnje iz Tomexa.

Pri moških pa je bil prvi Litostroj, drugi Brodgradevina, tretji je bil Tomex in zadnji Reik Kolubara.

Na koncu naj omenimo še rezultate šahistov, ki so se uvrstili takole: prvi Tomex, drugi Litostroj, tretji Brodgradevina in zadnji Reik Kolubara.

Čisto na koncu pa še čestitke najuspešnejšim športnikom, pa seveda veliko borbene sreče za naprej!

(Vse foto: Bogdan Francelj)

Prvi teniški turnir Litostroja

Sekcija za tenis slovi v Litostroju za najmlajšo, saj letos praznuje svoj prvi rojstni dan. Poleg redne vadbe na teniških igriščih v Športnem parku Ljubljana dvakrat tedensko, je sekcija uspešno organizirala šolo tenisa za več kot 80 začetnikov. V počastitev 35. letnice samoupravljanja v delovni organizaciji Litostroj so prizadevni člani sekcije organizirali in izvedli »I. teniški turnir Litostroja«. Za tekmovanje se je prijavilo 26 članov in 5 članic, kar je za začetek izredno spodbudno. Rezultati

Polfinale moški:
Edvard Plut (PPO) : Vlado Lovše (PFSR) 6 : 0, 6 : 1
Oto Bedenk (IRRP) : Josip Kesič (IRRP) 7 : 5, 6 : 4

Finale:
Oto Bedenk : Edvard Plut 7 : 5, 6 : 4

Končni vrstni red
1. Oto Bedenk (IRRP)
2. Edvard Plut (PPO)
3.—4. Josip Kesič (IRRP)
3.—4. Vlado Lovše (PFSR)

Polfinale ženske:
Darja Prodan : Jožica Mihelič 7 : 5
Vera Kesič : Tatjana Trnovec 6 : 3

Finale:
Vera Kesič : Darja Prodan 6 : 1, 6 : 0

Končni vrstni red:
1. Vera Kesič — članica sekcije
2. Darja Prodan — članica sekcije
3.—4. Jožica Mihelič — (IRRP)
3.—4. Tatjana Trnovec (Prodaja)

J. Šmon

Udeleženci 1. teniškega turnirja Litostroj, ki je bil letos v počastitev 35. letnice samoupravljanja (Foto: B. Francelj)

Odlična udeležba - odlični rezultati

Prav prijeten je bil pogled na pisano karavano litostrojskih kolesarjev, ki so v sončnem nedeljskem jutru vrteli pedala proti štartu četrtega »Litostrojskega kronometra« v Stahovico.

Ze bežen pogled na kolono je odkrival nove obraze, ki se do sedaj niso udeleževali množičnih kolesarsko rekreativnih prireditiv. Veliko novih ljubiteljev vožnje z jeklenimi konjički se je odlično opremilo z novimi kolesi in drugo potrebno kolesarsko opremo.

Ob poti so se karavani priključevali novi udeleženci, nekaj pa jih je iz različnih smeri (Kamnik, Domžale, Škofja Loka...) samih pripeljalo na štart v Stahovico.

Na štartu pravo mravljišče. Razdeljevanje štartnih števil in obvezno »kibicanje« favoritov. Najbolj »zagnani« se ogrevajo in s tem še bolj dvigajo napetost pred štartom.

Proga kronometra poteka od Stahovice do mostu v Kamniški Bistrici in je dolga približno 8 kilometrov. Kolesarji morajo na svoji poti premagati približno 200 m višinske razlike. Na kronometer se vozi posamično, tako da je posamični štart na eno minuto.

Tekmovanje so začele pionirke, za njim pionirji in potem članice. Na štartu sta bili samo dve tekmovalki, kar je bilo rahlo razočaranje, saj vsakodnevno opazujemo sodelavke, ki se s kolesom vozijo na delo. Na vrsto je prišla najštevilnejša skupina članov do 40 let. Tekmovalo je kar 25 tekmovalcev. Največje zanimanje je bilo pričakovati za štart veteranov-članov nad 40 let. Tu so bili zbrani kolesarji z dolgoletnimi izkušnjami in kvaliteto, s katero so marsikomu dokazali, da bodo še dolga leta hodili mlajšim »v zelje«.

Štarterja NACE GIACOMELLI in JANEZ GLADEK sta vsako minuto poslala na pot novega tekmovalca. Nace je bil glavni za uro, Janez pa je tekmovalce »porinil« na progo. Na cilju je bil »glavni in odgovorni« JANEZ BAĦAR, ki vedno z uro v roki »kroji« usodo.

Na cilju je bilo kot v čebeljem panju, saj so vsi hoteli vedeti, kako in kaj. Osebo sem bil kot lanskoletni zmagovalc še pod večjim psihičnim pritiskom. Ker sem imel kot edini tekmovalc na progi okvaro na kolesu, so fantje mojo smolo takoj komentirali kot taktični umik...

Nace, njegova žena in Janez so pred kosilom zbrali rezultate in jih pripravili za kasnejšo razglasitev. Pivo in krompirjev golaž smo pospravili pred razglasitvijo in s tem tudi najbolj glasnim zaprli usta.

Na razglasitev smo povabili dolgoletnega delavca Litostroja, enainsemde-setletnega upokojenca JOŽETA ŠIP-LJA, ki je še pred tremi leti pobiral kolesarske medalje na vseh večjih tekmovalnih za veterane. Zadnja leta ima težave s kolkom, zato se manj rekreira. Vsi kolesarji mu želimo uspešno zdravljenje, da se ponovno srečamo na jeklenih konjičkih.

Vsi, ki so dobili lične kolesarske medalje, so bili priznani zelo veseli, vendar lahko rečem, da je bil delno »kisel« samo obraz MARTE GLOBOKAR, ki je dobila kar dve medalji. In zakaj kisel? Eno medaljo je dobila kot najstarejša udeleženka pri svojih 20 letih!

Najmlajša udeleženka JOLANDA GRIZON je stara samo 9 let in je lahko za vzgled vsem tistim, ki jim 70 kilometrov dolga pot vzame voljo. Tudi Jolanda je dobila dve medalji in tako zamenjala svojega očeta Rajka na »zmagovalnih stopnicah«.

Najstarejši udeleženec 55-letni FRANC LAZNIK je z lahkoto prekolesaril do cilja in želimo mu, da bi se še večkrat srečali na podobnih prireditvah.

Med dvema dekletoma je bila zmagovalka HELENA JAMŠEK, ki je tudi že stara znanka najrazličnejših športnih tekmovalcev. Mogoče so ji na skrivaj pomagali fantje, ki so se vrteli okoli nje in jo zasipali z nasveti.

Najhitrejši med veterani — člani nad 40 let — je bil LOJZE FABČIČ, ki je kljub hudi konkurenci pokazal, da mu kolo »leži« in da mu pri doseganju dobrih rezultatov pomaga dolgoletni kolesarski staž. Povedal je, da kupuje novo kolo in da se bo začel v prihodnji sezoni resno pripravljati na načrtovano pot po Jugoslaviji.

Absolutno najhitrejši in prvi med »mladimi« je bil SREČKO PIRMAN, ki ga kolegi poznajo pod imenom »Žvan«. Srečko je res športnik od glave do pet, kar vedno znova dokazuje z odličnimi rezultati v smučarskem teku, krosu, kolesarjenju... Ves vesel je povedal, da se je letos hudo bal konkurence, vendar se je na koncu vse dobro izteklo, saj je zmagal, vendar samo z 1,5 sekunde prednosti.

Marta in Helena pred štartom kolesarjev (Foto: V. Udovič)

Najnesrečnejši tekmovalc je bil MARKO DODIČ, ki je izgubil bron za pičli dve stotinki sekunde.

Posebno priznanje kot najaktivnejši kolesar v letošnji sezoni je dobil PETER PREZELJ, ki je prevozil našo ožjo domovino po dolgem in počez in nosil ime Litostroja na vsej večjih kolesarskih prireditvah.

REZULTATI 4. LITOSTROJSKEGA KRONOMETRA

Pionirke:

1. Tanja Jereb	27,34.82
2. Maja Bašnec	30,02.56
3. Jolanda Grižon	31,47.16

Pionirji:

1. Matej Giacomelli	18,48.99
2. Jože Prudič	21,13.20
3. Marko Giacomelli	24,29.79
4. Tomaž Jereb	25,42.28

6. Agrostroj
7. Ikos
8. Hidrometal
9. Kostroj
10. Cevovod

Ženske (do 30 let):

Članice do 40 let:

1. Helena Jamšek	20,14.95
2. Marta Globokar	20,26.25

Člani do 40 let:

1. Srečko Pirman	14,55.01
2. Jože Rogelj	14,56.56
3. Branko Škoflek	15,03.50
4. Marko Dodič	15,03.52
5. Jože Režek	15,06.74
6. Rajko Grižon	15,16.24
7. Vlado Kveder	15,19.20
8. Simon Bunderšek	16,15.38
9. Vjekoslav Jantol	17,10.24
10. Janez Koritnik	17,22.99
11. Janez Jereb	17,52.81
12. Silvo Moderc	18,29.21
13. Borut Rihtaršič	18,29.88
14. Robert Bunderšek	18,40.32
15. Marko Gale	18,55.88
16. Daniel Barle	18,57.65
17. Boris Jereb	18,59.31
18. Andrej Levec	19,23.93
19. Anton Bergant	19,24.29
20. Anton Tomažič	20,15.70
21. Ludvik Medvešek	20,52.13
22. Vlado Bašnec	21,09.75
23. Hubert Ocirk	22,21.31
24. Lazar Kondić	22,23.60

Člani nad 40 let:

1. Alojz Fabčič	15,56.44
2. Branko Sršen	16,01.13
3. Janez Grom	16,28.33
4. Alojz Rupnik	16,53.75
5. Peter Prezelj	16,57.91
6. Jože Stankovič	17,37.87
7. Anton Paderšič	18,18.95
8. Vinko Udovič	20,14.20
9. Aleksander Kompoš	20,19.35
10. Nace Giacomelli	20,23.44
11. Jože Keber	22,27.52
12. Stane Gašpirc	23,04.88
13. Vinko Štirn	26,46.62
14. Franc Laznik	30,54.66

S kronometrom smo zaključili »uradno« kolesarsko sezono v sekciji. Naše najbolj »zagnane« člane čaka še nekaj maratonov in dirk. Na koncu sezone moram pohvaliti naše člane, ki so dosegli vidne uvrstitve na kolesarskih dirkah za rekreative. Posebej naj pohvalim solidne uvrstitve naših fantov na maratonu »Franja«, kjer so odlično peljali Pirman, Režek, Grižon, Fabčič... Največji uspeh je ob koncu sezone dosegel BRANKO SRŠEN, ki je bil zmagovalc »Juriša na Vršič« v kategoriji veteranov nad 50 let.

Na koncu sezone se zahvaljujem vsem, ki so nam pomagali pri pridobivanju finančnih sredstev, in vsem, ki so opravili na stotine manjših »uslug«, da je bilo delo sekcije tekoče in čim cenejše.

Milan Svetelj

Litostrojski kros

Letošnji tradicionalni litostrojski kros je potekal v okviru prireditiv v počastitev 35. obletnice samoupravljanja v Litostroju pod pokroviteljstvom KOOS TZ Litostroj in v organizaciji litostrojske smučarske sekcije.

Ne vemo natančnega vzroka, vendar je vsako leto ob tej prireditvi opaziti, da kljub sicer zgledni organizaciji število prijav upada. Res je, da je tek garaška športna disciplina, ki poleg fizične kondicije zahteva tudi močno voljo, res pa je tudi to, da smo vsakič, ko se pomerimo z drugimi, če ne drugega, zmagovalci nad samim seboj in to je vsaj za začetek popolnoma zadosten razlog, da se sploh lotimo teka. Najvažnejši za začetek je trenutek, ko sebi rečemo: »Danes popoldne imam urico zares prostega časa. Grem teč!« Seveda ne ostane vse le pri besedah, ampak zamisel uresničimo. Poleg hoje je tek najbolj naravna oblika gibanja. Ob primerni postopnosti treningov in po možnosti ob strokovni vadbi bi tek tekaško »molčečemu« človeku zbudil novo zadovoljstvo, s tem pa mu izboljšal psihofizično kondicijo, povečal odpornost pred poškodbami in pred vsakodnevnimi stresnimi situacijami. Bitka s časom na tekaški trasi naj ne bo edini vzrok našega hotenja. Namen bo dosežen, če nam bo tek postal všeč, potem pa tudi ni več veliko potrebno, da začnemo vaditi 2 do 3-krat na teden, kar zadošča za že kar dobro telesno pripravljenost.

Namen akcije »NA TEKU SE DOBIMO«, ki jo organizira naša smučarska sekcija, je privabiti čim več ljudi in jim v »živo« pokazati, da za tek ni nikdar prepozno.

V bodoče bi z vodstvom šole morali najti skupni jezik pri sodelovanju učencev na vseh množičnih prireditvah, ki jih

prirejajo komisije za šport pri našem sindikatu. Morda bi bilo dobro, ko bi kros vključili tudi v šolski koledar (morda kot šolsko prvenstvo), vsekakor pa je želja po boljšem sodelovanju obojestransko.

Upam, da bo prihodnje leto bolje, saj nam gre predvsem za množičnost. Kar se tiče same organizacije prireditve ni bistvene razlike, ali se krosa udeleži 10, 50 ali 200 tekmovalcev, vendar pa nam je v zadoščenje, ko ugotovimo, da je odzivnost velika.

Vsem, ki bi radi tekli, naj povem, da smo začeli z akcijo »NA TEKU SE DOBIMO«, ki je strokovno vodena, vaje pa so take, da tekačem najbolj koristijo. Vadimo vsako sredo od 15.15 do 16.30, dobimo pa se na začetku trim steze Mostec. Podrobnejše podatke lahko preberete na lepakih po tovarni ali dobite po telefonu 1633 (Marko Gale) ali 3040 (Lojze Rupnik).

Na krosu so bili doseženi naslednji rezultati:

Učenci (2000 m):

1. Igor Rejc
2. Janko Kogovšek
3. Tomi Grobelšek

Ženske (2000 m):

1. Milena Žibert
2. Helena Jamšek
3. Francka Plot
4. Marta Globokar
5. Alenka Tošnjak

Jezikovni ostružki

V današnjih Jezikovnih ostružkih se bomo malce poigrali — seveda z besedami. Ogledali si bomo zloženske, besede, ki so zložene iz dveh ali več besed. Med temi bodo pozornosti deležne predvsem tiste, ki imajo v prvem delu podstave **glavni števniki en, dva, tri...** npr. besede ENOGLASEN, DVOJEŽIČEN, DVEUREN, TRIMESEČEN, TROMESEČJE. Skušali bomo ugotoviti, kako pišemo take besede dve- ali dvo- (dvonadstropen ali dvenadstropen), tri- ali tro- (trosoben ali trisoben ali morda oboje).

Pri besedah, ki imajo v prvem delu glavni števniki **en**, ni nobenih težav. Vse pišemo z obrazilom -o- zadaj: npr.: en-o-nadstropen, enolončnica, enotiren.

Pač pa nastajajo razlike in težave pri besedah s števniki **dve**. Tam imamo kar tri možnosti: **dvo-**, **dve-**, **dva-**. Najpogostejša podstava je **dvo-**, ostali dve sta redkejši. Pri besedah, ki imajo določeno eno možnost, ne smemo sami spreminjati ničesar. DVO-DELEN, DVOBARVEN, DVOCEVKA, DVOČETRINSKI, DVODEJANKA, DVOMESEČEN, DVOMETERSKI, DVONADSTROPEN (ne pa npr. dvenadstropen). Vendar pa moramo pisati obvezno s črko -e-: DVELETEN (ne dvoleten, kot marsikje beremo), DVEUREN (ne dvouren!), DVTRETJINSKI (ne dvotretjinski). To so posebnosti, ki jih predpisuje veljavni Slovenski pravopis 1962. S črko -a- kot obrazilom pa pišemo le nekaj besed: DVAMILIJONSKI (ne dvemilijonski ali dvomilijonski) in DVAKRATEN.

Pri besedah z glavnim števniki **tri-** v prvem delu besedne podstave pa je pravilo takšno: V starejših zloženkah moramo pisati **tri-** (teh je tudi največ), pri mlajših pa raba omahuje med **tri-** in **tro-**.

Tako smemo pisati samo: TRIBARVEN, TRIANGEL, TRIČETRINSKI, TRIDNEVEN, TRIGLASEN, TRIGLAV, TRIJEŽIČEN, TRINADSTROPNICA, TRIPERESEN, TRIOSMINSKI, TRIUREN...

Pri nekaterih besedah pa lahko pišemo eno ali drugo, npr. TRIDELEN in TRODELEN, TRIDEJANKA in TRODEJANKA, TRIMESEČJE in TROMESEČJE (vse po Slovarju slovenskega knjižnega jezika).

Obrazilo -o- vdira v besedo tri (tro verjetno zaradi analogije, podobnosti z o-jem pri en (en-o-soben), se razširi k števniki dve, da pišemo tudi dvo (dv-o-soben) in na koncu še k tri- (tr-o-soben), čeprav je lepše trisoben!

In kaj vidimo iz vsega naštetega? Da je jezik živ organizem, ki se spreminja, ki se prilagaja rabi in da se ga je potrebno vedno učiti in se ga vedno zavedati!

Vesna Tomc

Ekipa Litostroj I. je na turnirju balinarjev dosegla prvo mesto. Resni tekmeči v boju za prvo mesto so bili tudi člani druge litostrojske ekipe, ki so dosegli odlične rezultate. (Foto: C. Vreča)

Moški (nad 40 let, 4000 m):

1. Janez Kalan
2. Branko Sršen
3. Andrej Grom
4. Marjan Klemen
5. Alojz Rupnik
6. Tine Žagar
7. Ciril Vreča

Moški (do 40 let, 4000 m):

1. Bojan Trojar
2. Jože Rogelj
3. Vlado Kveder

4. Rajko Grižon
5. Vekoslav Jantol
6. Zoran Stjepanović
7. Janez Gladek
8. Bojan Vrezovnik
9. Ilija Stolič
10. Marko Gale

V kategoriji učenk na žalost ni bilo udeležbe, skupno pa je tekmovalo 25 tekmovalcev.

M. Gale

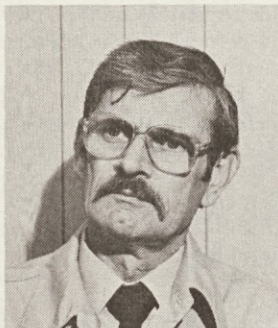

MORAM TE SEZNANITI Z NOVIM ZAKONOM, KI PREPOVEDUJE KAJENJE NA DELOVNEM MESTU.

Odšli so v pokoj

S prvim majem je odšla v zasluženi pokoj naša dolgoletna sodelavka Katarina TOPLAK.

Julija 1985 smo se ob odhodu v invalidski pokoj poslovili od našega dolgoletnega sodelavca Alojza ŠAJNOVIČA.

Pri nas se je zaposlil pred 29 leti kot zidar. Delati je pričel v prvi litostrojski

Junija 1985 je odšel v pokoj naš dolgoletni sodelavec tovariš Stane LEKŠE. 1952. leta je prišel v našo delovno orga-

V juliju 1985 se je poslovil od nas tov. Stane ŠMID, delovodja varilcev iz tozda Proizvodnja zvarjenecv in odkovkov, in odšel v zasluženi pokoj.

Verjamemo, da si je po 31-letnem delu v tovarni zaželel počitka, posebno, če upoštevamo težke delovne razmere, odgovorno delo in družbenopolitično delo-

V Litostroj je prišla 22. septembra 1953 in se zaposlila v montaži, kjer je delala do leta 1960.

Po reorganizaciji je bila premeščena v takrat na novo formiran oddelke Plan-sko-terminalske operative, kjer je bila do leta 1970.

Zaradi vedno bolj obširnega dela pri razpisu dokumentacije je prevzela mesto referenta za izmečke v razpisovalnici, kjer je ostala do dneva upokojitve.

Izredno razgibano in odgovorno delo je opravljala vestno in pošteno.

Ob njenem odhodu v pokoj ji sodelavci želimo še mnogo srečnih in zdravih dni ter veliko popotovanj, ki se jih tako rada udeležuje.

stanovanjski zadrugi pri gradnji vrstnih hiš in blokov. Dolga leta tega težkega dela so pustila posledice na njegovem zdravju, zato je moral spremeniti delovno mesto. Delal je nato v tozdu Nabava kot skladiščnik v skladišču sive livarne vse do upokojitve. Svoje delo je opravljal vestno, prizadevno in zanesljivo. Bil je dober tovariš in ljubitelj lepega petja.

Tovariš Šajnovič je ustanovitelj litostrojskega pevskega zbora, kateri deluje še dandanes. S svojim petjem v raznih zborih je zadovoljeval ljubitelje slovenske pesmi po domovini in tudi zunaj meja.

Za ves trud in prizadevnost se mu iskreno zahvalujemo ter mu želimo, da bi čim boljše preživljal dneve v krogu svojih najbližjih.

Sodelavci iz tozda Nabava

nizacijo. Začel je delati kot ročni brusilec, pozneje pa je do leta 1965 opravljal dela in naloge livarja. Po krajši prekinitev je leta 1970 spet prišel v Litostroj in se zaposlil kot kjučavničar v tozdu Montaža. Na tem delovnem mestu je ostal do upokojitve. Vsa ta leta je uspešno in vestno opravljal svoje delo.

Ob odhodu v pokoj mu želimo še veliko lepih in srečnih dni.

Sodelavci iz Montaže

vanje. Za nas, ki ostajamo, pa njegov odhod pomeni praznino, ker je bil med nami priljubljen in spoštovan.

S svojim značajem in izkušnjami je vnašal med nas občutek trdnosti, vedrine in optimizma.

Ni kazal let in utrujenosti. Pri svojem delu je bil vesten in marljiv. Veliko je pripeljal k razmahu avtomatskega varjenja in pod njegovim vodstvom je zrasla generacija mladih — delavoljnih varilcev.

Njegovo družbenopolitično delo sega v leto njegovega prihoda. Odgovorne funkcije, in teh ni bilo malo, je opravljal zvesto. Funkcijo načelnika narodne zaščite v delovni organizaciji je opravljal vse do upokojitve.

Stanetu se ob odhodu v pokoj najtopleje zahvalujemo. Želimo mu veliko prijetnih dni. Njegovo kraljestvo Jelovica pa naj mu dneve polepša s tihim šumenjem vetra in žuborenjem potočkov.

Sodelavci iz tozda PZO

Iztrgan list iz popotnega dnevnika

Dež je lil kot za stavo, ko smo zapustili Ljubljano in je pokojni Tine usmeril vozilo proti jugu. Kar smo pridobili na cesti od Vrhnike do Postojne, smo izgubili z obvozom čez klance nekje pred Rupo. Vzrok? Poplavljen cesta — torej — preveč vode!

V zadnjih letih smo se potrošniki že tako navadili stalnih opozoril v zvezi s proizvodnjo in potrošnjo električne energije, da pri vsakem dežju najprej pomislimo, koliko koristi bodo imele od tega elektrarne. Ker je bil cilj poti obisk ene od njih, je razumljivo, da je beseda tekla pretežno o teh vprašanjih.

Pri tem so oživljali spomini na kraje, ljudi in objekte, ki smo jih tako ali drugače srečevali na svoji poti. (Neverjetno, kako živ je včasih spomin na določen dogodek, ki si ga sicer doživel nekje pred leti, ali na človeka, ki si ga srečal morda enkrat samkrat v življenju!)

Prebijali smo se skozi Reko, preko mostu čez Rečino. Seveda — Kvarnerske elektrarne in montažna baraka na Katarini! Kako hitro je bila naseljena, ko je po končani montaži nismo dosti hitro odpeljali. — In kakšne težave so bile s stanovanjsko problematiko! Nikoli več barake v lastni režiji — cenejša je postavitev kot odstranitev!

HE VINODOL. Kakšen zagon mladih jo je gradil! Še ob 25-letnici, na katero sem bil povabljen, sem čutil ta žar. Tu se je Litostroj prvič srečal s švicarskim dobaviteljem CHARMIL-LESOM — ni trajalo dolgo, da je v tekmi z njim dokazal svojo zrelost.

Že naslednje srečanje je bila trdnjava Nehaj, mimo katere smo se tolikokrat vozili v HE SENJ. Nikoli ne bom pozabil srečanj z odločnim direktorjem Pavičcem in njegovo desno roko ing. Furačem (kako sta »iz gospo-

dinskih viškov« zgradila še HE SKLOPE, še danes ne vem).

Toda tudi Litostroj je imel tam svojega pravega človeka — Milana, črne-ga po polti, pa svetlega po srcu; človeka, ki si se nanj mogel zanesti, kajti bil je »naša«. Ko zdaj prihaja v tovarno skrbni senjski vzdrževalec Krno — zagotovo najvestnejši pri tej službi med vsemi v naših bratskih energetskih skupnostih, nikoli ne pozabi povedati, da so turbine zares dobre — predvsem pa, da jih ima rad.

Dež lije, lije, Tine pa povsem mirno menjava kolo na razširjenem delu ceste. »Ne vznemirjajte se, vse bo v redu!« In že drvimo naprej proti Splitu. HE ZAKUČAC — pred 27 leti sem prišel v Litostroj, prav ko je stopala v veljavo pogodba za dobavo opreme v kooperaciji s firmo Voith. Spomin na montažnega nadzornika, 130-kilskega merza bo vedno živ.

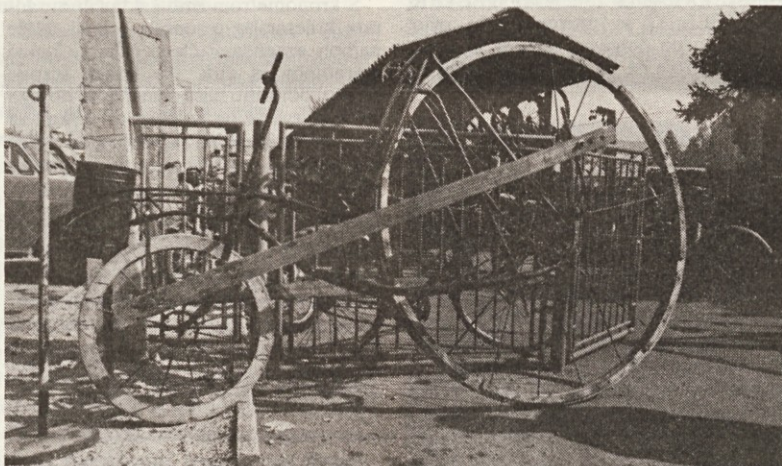
Na novega leta 1960 sem ga pričakal na ljubljanski železniški postaji, ko se je po uspešni zavrtitvi drugega agregata vračal v Heidenheim. Koliko piva je popil ta človek!

Split — železniška postaja — Elektroprivreda Dalmacije: partner, s katerim nas je dolgoletno sodelovanje povežalo v kar prijateljski odnos. Tako so zrasli energetske objekti Peruča, Zakučac, Orlovac, Obrovac...

Razgovori, dogovori, podpisovanje, obračuni in obrazi, ki se izgubljajo v spominu. Ob našem ing. Marnu, neuničljivi prevzemalcu prof. Sahnazarov, pa vedno mladi Vučemišević in še dolga vrsta drugih.

Tine pa kar vozi. Generalni ing. Marko sem in tja reče katero, a se zdi, da mu gre vse prepočasi — do večera moramo biti v Titogradu — gre za nove dogovore.

ETO

V času energetske krize si ljudje pomagajo na različne načine. Takole je rešil problem prevoza naš sodelavec iz modelne mizarne, ki je iz starih delov in lesenih koles sestavljal to zanimivo prevozno sredstvo. Litostrojčani so si to posebnost množično ogledali in tuhtali o novih možnostih in mejah človeške domišljije. (Foto: T. Š.)

teto presnetja. Če je vse v redu, lahko nadaljujemo z delom.

e) Na kaseto, kjer bo končni film, posnamemo malo več kot 30 sekund »nivo črnega«, tj. video signal, v katerem ni vsebine slike. To naredimo najbolj enostavno še pred montažo, tako da objektiv elektronske kamere pokrijemo s pokrovčkom in na videorekorderju posnamemo signal, ki ga dobimo iz kamere.

d) Ko na kaseti, iz katere bomo predvajali, odberemo željeno sceno in določimo točno mesto, s katerim bomo posnetke pričeli. Tedaj videorekorder na tem mestu ustavimo z ukazom PAUSE in ne s STOP. Nekateri videorekorderji so namreč konstruirani tako, da vrnejo trak nazaj v kaseto, kar pa spremeni izbrano mesto, ki smo ga predvideli za rezanje.

e) Kaseto, na katero bomo montirali novi posnetek pustimo, da najprej predvaja »nivo črnega«, po 30 sekundah pa jo ustavimo z ukazom PAUSE.

f) Prekontroliramo, ali je vklopljeno stikalo za nadaljevanje elektronske montaže ASSEMBLE na montažnem videorekorderju.

g) Obema videorekorderjema damo ukaz za montažo. V obseh se sedaj trak vrne nazaj za nekaj sekund pred mesto reza in začeta teči istočasno (simultano) v postopku predvajanja. Na prej določenem mestu preide montažni videorekorder iz predvajanja avtomatsko v snemanje in tako z elektronskim rezom naredi prehod iz »nivoja črnega« na prvo sceno.

h) Ko je potekel zadnji kader prve scene, pustimo oba videorekorderja, da delata še nekaj sekund in nato oba ustavimo.

i) Pravkar posneti trak previjemo nazaj na začetek scene, ki smo jo ravno posneli in se prepričamo, če je elektronski rez uspel.

j) Na kraju prve scene poiščemo točno mesto, na katerem želimo postaviti rez, da bomo prešli na drugo sceno.

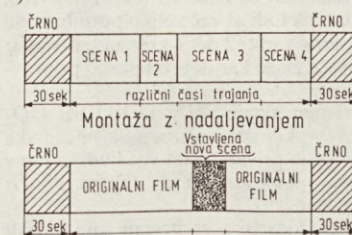
k) Na prvem videorekorderju (ki predvaja) poiščemo začetek scene, ki bo predstavljala drugo sceno v novem, zmontiranem filmu.

l) Celoten postopek ponovimo kot pri prvem rezu, imeli pa bomo tukaj že prehod z enega posnetka (kadra) na drugega in moramo zato upoštevati osnovna pravila, ki veljajo za prehode med posnetki.

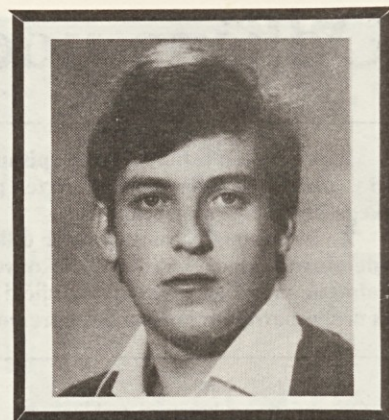
m) Na kraju montaže, torej za zadnjo sceno, je potrebno z rezom zmontirati še 30 sekund »črnega nivoja«.

4. Montaža z vstavljanjem (»Insert«)

Če imamo že izdelan in zmontiran celoten film ter želimo spremeniti samo en del nekje v sredini tega filma z novo vsebino, tedaj montiramo z vstavljanjem (sl. 8).

Sl.8. Shematski prikaz montaže

V spomin

V soboto, 31. avgusta 1985, smo se poslovili od našega sodelavca Franca GRIVCA mlajšega.

Pretrgala nas je vest, da se je pretrgala nit mladega življenja, da je cesta zopet terjala krvavi davek.

Rodil se je 20. avgusta 1959 v Novem mestu. Kot mlad delavec se je najprej zaposlil v IMP Ivančna gorica, nato pa 1981. leta v Titovih zavodih Litostroj v tozdu Proizvodnja oblikovalne opreme.

Izkazal se je kot priden, marljiv in vesten delavec. Ob delu je v našem izobraževalnem centru opravil izpit za navezovalca in žerjavovodjo.

S svojim delom si je pridobil mnogo prijateljev, imel je iskren odnos do dela in sodelavcev, vedno je bil pripravljen vsakomur pomagati, zato smo ga spoštovali.

Za ves trud, za nesebično delo in iskreno tovarištvo mu bomo sodelavci-prijatelji vedno hvaležni.

Zahvale

On nenadni smrti sina in brata Franca GRIVCA ml. se iskreno zahvalujemo vsem sodelavcem, prijateljem in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala velja posebno sodelavcem iz tozda PPO za cvetje, gospodinu tovarinu Antonu Turku za poslovilne besede, pihalnemu orkestru in izvršnemu odboru sindikata TOZD PPO.

Žalujoci: oče Franc, mama Ana, sestre Anica in Jožica

Ob smrti mojega očeta Romana LONČARIČA se zahvaljujem sodelavcem iz tozda IVET za izrečeno sožalje, venec in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Bojan Lončarič

Ob smrti moža in očeta Alojza LI-PARJA se zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem iz livarne jeklene litine za denarno pomoč in podarjeni venec. Zahvaljujem se tudi vsem, ki so ga spremili na njegovo zadnjo pot, litostrojskemu pihalnemu orkestru ter gospodinu za poslovilne besede.

Zena Fani, hčerke Vera, Boža, Olga in sin Jože

Ko sem se po daljši odsotnosti vrnil iz bolnišnice, sta me doma obiskala tovariša Keber in Tekavčič iz tozda PUM. Ob obisku sta mi izročila denarno pomoč. Štejem si za dolžnost, da se bivšim sodelavcem iz tozda PUM zahvalim za skrb in pozornost, ki so mi jo s tem izkazali, najbolj pa sem vesel tega, da čeprav sem že v pokoji, me sodelavci niso pozabili. Celotnemu kolektivu Litostroja pa želim še veliko zdravja in delovnih uspehov.

Valentin Leskovec

ZAMENJAVA STANOVANJA

Zamenjam lepo ohranjeno garsonjero (staro okrog 7 let) na Andreasevi 16, II. nadstropje s centralno kurjavo, toplo vodo in plinovodom za večje stanovanje — lahko tudi brez centralne kurjave.

Anton Šepc
TOZD PUM
(int. 2048)

FOTO-FILMSKO DRUŠTVO VABI

Foto-filmsko društvo Litostroj vabi ljubitelje fotografije na začetni tečaj.

Prijave sprejema Franc OV-SEC, tehnološki oddelke TOZD OB, telefon 3036.

VIDEO tehnika

Piše: P. Poženel

3. Montaža z nadaljevanjem

Na sliki 8 je shematsko prikazana montaža z nadaljevanjem, poteka pa tako, da enostavno presnamemo na novo kaseto scene eno za drugo po željenem vrstnem redu. Pri prehodu z ene scene na drugo naredimo elektronski rez, da dobimo kontinuiran in stabilen film, ki je sestavljen iz večjega števila ločenih posnetih scen. Na videorekorderju je funkcija za elektronski rez označena z »Assembly« ali »Add on«.

Postopek montaže po posameznih fazah:

a) Nujno je, da imamo dva videorekorderja.

b) Povežemo audio in video izhod videorekorderja, iz katerega predvajamo, z audio in video vhodom videorekorderja, na katerem snemamo oz. montiramo.

c) Osnovno kaseto, s katere želimo presneti, vstavimo v videorekorder za predvajanje, prazno kaseto ali kaseto, ki jo želimo izbrisati, pa v videorekorder za montažo. Najprej vklopimo videorekorder za predvajanje in nato videorekorder za montažo (snemanje) ter naredimo 20 sekund poskusnega snemanja. Ustavimo oba videorekorderja in pogledamo kvali-

čnega posnetka, presname iz ene kasete na drugo (oz. iz enega videorekorderja na drugega). Prehod z enega prizora na drugega izvedemo z elektronskim rezom. Tako dobimo stabilen in nepretrgan film.

Kako pa je s kvaliteto filma, ki smo ga zmontirali? Pri presnemavanju z enega videorekorderja na drugega kvaliteta pade. Če posnetek (druga generacija), ki smo ga dobili s presnetjem originala (prva generacija), ponovno presname-mo, dobimo že precej slabšo kvaliteto (tretja generacija). Kolikor bolj se s presnemavanjem oddaljujemo od originala, toliko slabšo kvaliteto dobimo. Zato vedno želimo, da je končni posnetek druga generacija. Jasno pa je, da je kvaliteta kopij najbolj odvisna od kvalitete originala, zato moramo že pri snemanju paziti, da dobimo čim boljši original. Paziti moramo na svetlobne razmere, na zaslonko, na ostrino, na kvaliteto kasete, na zunanji mikrofoni, na začetni in končni iztek posnetka, ker se mora servo sistem kamere umiriti.

Pri postopku montaže razlikujemo dva osnovna načina: z nadaljevanjem in z vstavljanjem.

PLANINSKI KOTICEK

UREJA PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ

Izleti PD Litostroj

Dan se krajša, mi pa se še ne damo! Zakaj ne bi izkoristili bikovske kondicije, ki smo si jo pridobili z vztrajnim hribolazenjem? Tokrat priporočamo dva lepa izleta, ki pa ne zahtevata ravno bikovske kondicije:

19. vinotok: KOMNA—LEPA KOMNA—LANŽEVICA

Ta izlet smo vam že priporočili v zadnji številki, tokrat pa opozarjamo, da je prestavljen za en teden. Vodnik: Dolenc.

2. listopad: KOSUTA—KOMPOTELA

Vodnika Marinšek in Tomažič se pripravata o tem, ali si bomo pomagali z žičnico ali ne... O rezultatu vas bomo obvestili na samem vabilu na izlet.

PRESENEČENJE OB KONCU SEZONE!!

Iz dobro obveščenih krogov v PD Litostroj smo izvedeli, da kulturno-propagandni odsek pripravlja za konec sezone (sredi novembra) nekaj posebnega — IZLET V NEZNANO. Mnogi se tovrstnih izletov izpred mnogih let še spominjate in gotovo vam je ob teh vrsticah srce kar poskočilo... No, kaže, da bomo spet doživeli marsikaj zanimivega, vznemirljivega... Propagandisti pravijo, da zato, KER STE VI TO ZAHTEVALI!!

Triglavski dom na Kredarici uspeh vseslovenske akcije

Triglav — gora in simbol. Simbol slovenstva. Dokaz: Aljažev stolp na vrhu, zgrajen v času najintenzivnejšega potujčevanja naše zemlje.

Triglavski dom na Kredarici, zgrajen leta 1896, je prav tako simbol slovenstva. Je dokaz svetu, da je tudi najvišji planinski svet naš, slovenski. Postavil ga je Aljaž z graditelji, vsem nemškutarskim spletkam navkljub. Na Kredarici, kopastem vrhu pod Malim Triglavom, tik ob triglavskem ledeniku, na višini 2515 m, višje kot vse tedanje v tem področju narejene nemškutarske postojanke, je zrasla skromna slovenska koča. V njej so se zbirali naši gorniki in kovali načrte za smeješe planinske podvige od privilegirane konkurence.

Ta dom je že 89 let ponos vseh Slovencev. Obisk v njem je bil iz leta v leto večji. Prva obnova je bila izvršena leta 1910, druga 1954 in tretja v glavnem leta 1982 in 1983. Uradno dokončanje del pa je bilo izvršeno letos.

Ta tretja obnova pa ni samo obnova nečesa starega. S starim domom vklopljen v celoto predstavlja veličasten objekt, na katerega bodo prav gotovo ponosni tudi naši vnuki in pravnuki. Ta najvišja planinska postojanka v naši državi predstavlja funkcionalno in arhitektonsko res odlično rešitev. Stari in novi del pa še meteorološka postaja so zlit v celoto in nudijo udobna prenočišča 180 obiskovalcem, v dnevnih prostorih pa gostijo lahko 300 oseb. Komfort spominja kar na nižinski hotel nižje B kategorije, kar je pravo razkošje pod samim vrhom Triglava. Za ta čudovit planinski objekt lahko graditeljem iskreno čestitamo!

Posebnost doma, prve obnove in današnjega Triglavskega doma je, da so bili zgrajeni v celoti s prostovoljnimi prispevki, pred prvo svetovno vojno od posameznih slovenskih domoljubov, danes pa v pretežni večini od slovenskih delovnih organizacij in tudi od posameznikov.

Že pred leti je naše planinsko društvo organiziralo široko akcijo zbiranja obveznic cestnega posojila. Takrat smo zbrali za več kot 110.000 din osnovne vrednosti posojila, kar je ob času gradnje pomenilo več kot 300.000 din. Tudi večina delovnih kolektivov širom po Sloveniji ob gradnji ni ostala prekrizanih rok. Od 110.000.000 din, kolikor so znašali celotni stroški postavitve doma, so organizacije združenega dela prispevale 70%, TKS občin in republike 16%, posamezniki pa 14%. Danes lahko s ponosom zapišemo, da je ta izključno vseslovenska akcija odlično uspela. Vsak darovani dinar je bil namensko uporabljen za izgradnjo doma. Res je, da začetno sanjarjenje o izgradnji sistema triglavskih žičnic ni bilo poceni. V vsej letošnji sezoni prenapolnjeni dom pa je dokazal, da imamo Slovenci Kredarico in Triglav radi taka, kot sta.

Odbor za izgradnjo doma je sklenil, da sobe v domu poimenujejo po delovnih organizacijah, ki so največ prispevale za izgradnjo. Tako nosi ime SOBA ŠT. 1 — TITOVİ ZAVODI LITOSTROJ.

V tej troposteljni lični sobici imajo obiskovalci iz naše tovarne vedno prednost.

V nedeljo, 15. septembra, je bilo ob skromni slovesnosti odkritje spominske plošče najbolj širokosrčnim darovalcem sredstev. Na plošči je, sicer prav pri vrhu, tudi ime LITOSTROJ — LJUBLJANA. Na slovesnosti je govoril Miha Potočnik, duhovito, kot on zna. Vodja gradbenega odbora Gregor Klančnik pa je podal podrobno akcijsko in finančno poročilo o gradnji in se v imenu celotne slovenske planinske javnosti toplo zahvalil vsem darovalcem za sredstva in pomoč pri izgradnji. Tej zahvali se pridružujemo tudi litostrojski mladinci.

L. Šarf

Bivakiranje

V lepem vremenu ob ognju in v družbi tovarišev je bivač kar lepo, celo romantično doživetje. Žal pa smo ponavadi prisiljeni v bivakiranje nepričakovano, ko se spušča noč, v slabem vremenu. Tedaj moramo pač improvizirati, glavna pomoč pri tem pa je tista, ki jo sami nosimo s seboj v nahrbtniku.

Če imamo dosti rezervnega perila ali oblek in če nosimo s seboj celo spalno vrečo, potem bivač ne bo nič hudega. To še prav posebno velja, če je vreme lepo in toplo.

V deževni noči, če smo brez zadostne opreme in slabo oblečeni pa bo bivač nekaj čisto drugega. Nanj se bomo še dolgo spominjali kot na nekaj zelo neprijetnega. Mraz, deževje, snežni metej utegnejo stvar spremeniti v boj za goli obstanek. Najmanj kar nam preti, je pošena prehladitev. Zato vsekakor ne bo odveč nekaj nasvetov, ki jih v svoji knjigi Nevarnost v gorah navaja Pavle Šegula:

- Izberimo si sedišče oziroma ležišče tako, da bomo varni pred padcem v globino. Varno naj bo pred padajočim kamenjem, vodo in plazovi. Po potrebi se navežimo na vrh. Če tega ne moremo storiti, pazimo, da ne bomo zaspali in v spanju omahnili.

- Pridno jejmo. Če je mogoče, zakurimo in si pripravimo kaj toplega. Ne le toplota, tudi svetloba nam bo dobro dela na naši zaslini planinski postojanki.

- Dobro razmislimo, kakšne so možnosti, da se izvlečemo. Če pričakujemo daljšo ločitev od civiliziranega sveta, si naredimo načrt, da bi kar se da smotrno porabili hrano, pijačo, gorivo, in si razdelili zaščitno opremo.

- Oblecimo se toplo! Mokro perilo zamenjajmo s suhim, oblecimo pulover, vetrovko, anorak — vse kar imamo pri roki, kolikor je potrebno. Izplača se obleči celo moker pulover, ali srajco. Povlečemo ju vrh vetrovke. Na golo kožo lahko »oblečemo« celo časopisni papir,

če ga imamo pri roki; zelo nam bo koristil, odlično nas bo grel. Zelo pripraven je kos tankega polivinila, denimo 1,5 m × 2 m. Ne predstavlja prav nobene teže in ga lahko uporabljamo tudi v dežju. Omenimo naj še astronomsko folijo in Avčinovo BB vrečo!

- Če je le mogoče, sezujmo čevlje. Tako si bodo oddahnile tudi noge. Zavarujmo obuvalo pred močjo, če je mraz, poskrbimo, da nam čevlji na zmrznejo, ker jih potem ne bomo več mogli obuti in bomo v trenutku preizkušnje ostali za nameček še bos. V te namene je zelo pripraven nahrbtnik. Vanj vtaknemo noge in čevlje, pa še kaj drugega, kar naj bo na varnem.

- Stvari, ki se lahko izgubijo, pospravimo v vrečko, zavijmo jih v polivinil. Hrano imejmo posebej.

7. Če je možno, zaspimo!

Spanec sprošča, vrača mir in telesne sile, v spanju čas hitreje mine, vrnejo se tudi duševne moči. Dobro naspani bomo jutraj lažje odločili, kaj nam je storiti, odločilnih ukrepov se bomo lotili s polnimi močmi. V mrazu, dežju, metezu, megli, vejavi si smemo privoščiti samo nadzorovan spanec. Če smo sami, ne spimo. Kadar je družba bolj številčna, naj nekaj članov skupine spi, eden ali dva pa skrbita, da se speči v spanju ne ohladi v večnost. To je sila pomembno, saj se ohladimo do smrti tudi pri temperaturi nad ničlo!

8. V mrazu je priporočljiva telovadba, vendar je problem v tem, da se ob tem lahko razkrijemo, s čemer se zaradi zračenja dodatno hladi telo. Zato si pomagajmo tako, da v njihovem sedečem položaju z vso močjo napenjamo mišice na prsih, trebuhu, rokah, ramenih in stegnih, kot bi hoteli dvigniti nekaj težkega ali nekoga (šefa) v objemu zmekati. Koristen je tudi dobri stari trepet.

Sicer pa vam v zvezi z bivakiranjem želimo, da ga sploh ne bi doživeli, razen tistega romantičnega (po možnosti s partnerjem nasprotnega spola...)! t. t.

Karto? Pa saj so mi rekli, da s knjigo lahko prepotuješ ves svet!

V Hadithi naj bi se letos »vrtelo«

Ko je bila junija 1980 podpisana pogodba za HE Haditho, smo vedeli, da je pogodbeni rok 54 mesecev zelo kratek rok za realizacijo tako velikega projekta. Teh 54 mesecev je minilo, mi pa smo šele zdaj v polnem zamahu montaže v Hadithi in še nobena od šestih turbin se ne vrti. Zaradi izredno težkih finančnih problemov iraških investitorjev in nezmožnosti plačevanja pogodbenih obveznosti sta se jugoslovanska in iraška vlada dogovorili in sporazumeli za odložitev dela plačila prispelih obveznosti. Tako smo zaradi teh razlogov »dobili« podaljšanje roka za devet mesecev. Sedaj pa upravičeno zahtevamo ponovno podaljšanje za nekaj mesecev, ker tudi dogovorjena plačila niso redno prihajala. Dogovori o naši zahtevi za podajanje so v zaključni fazi.

Naši napor in aktivnosti pa so nezmanjšani. Haditho hočemo in moramo končati v čim krajšem času. Aktivnosti so usmerjene v dve smeri: v izdelavo opreme oziroma v odpremo iz tovarne in montažo na terenu. V septembru smo bili v Hadithi

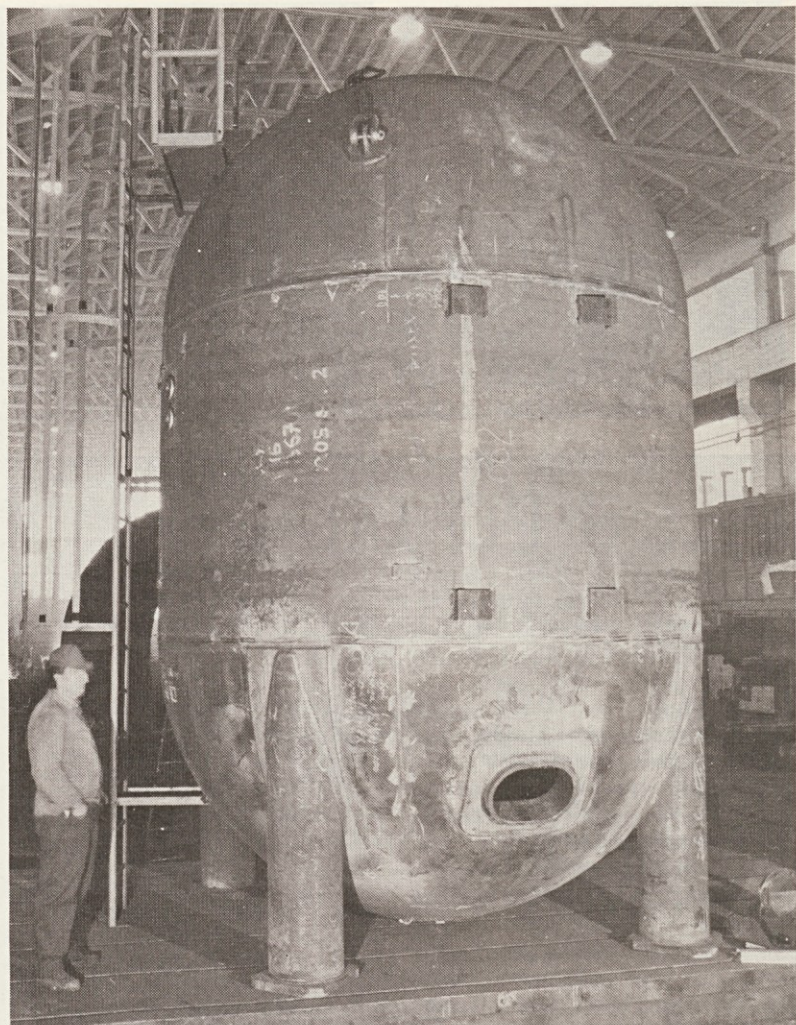
predstavnik vseh sodelujočih podjetij z nalogo, da izdelamo podrobne programe vseh potrebnih del, da uskladimo montažna dela med dobavitelji opreme ter uskladimo gradbeno dela z montažo. Druga naloga pa je bila izdelava elaborata o nujni gotovosti del za delovanje in predajo prve sekcije oziroma prvih dveh turbin. Naloga nas v tovarni je torej, da s pravočasnim pošiljanjem opreme omogočimo naši montažni skupini, da v kratkem času ob največji zavzetosti ter po potrebi s pomočjo strokovnjakov iz tovarne usposobi prvo turbino za prvo vrtenje do 15. decembra letos ter preda prvo sekcijo naročniku do 15. marca 1986. Pospešeno pa moramo delati tudi za doseg drugega cilja, in sicer predajo druge sekcije (3. in 4. turbine) do 1. julija 1986. Naloga so torej jasne. Vsi, ki kakorkoli sodelujemo pri tem poslu, moramo prioriteto opravljati svoje obveznosti, da se izognemo zelo visokim penalom ter da povečamo naše reference in s tem povečamo možnosti Lito-

stroja pri pridobivanju novih velikih poslov.

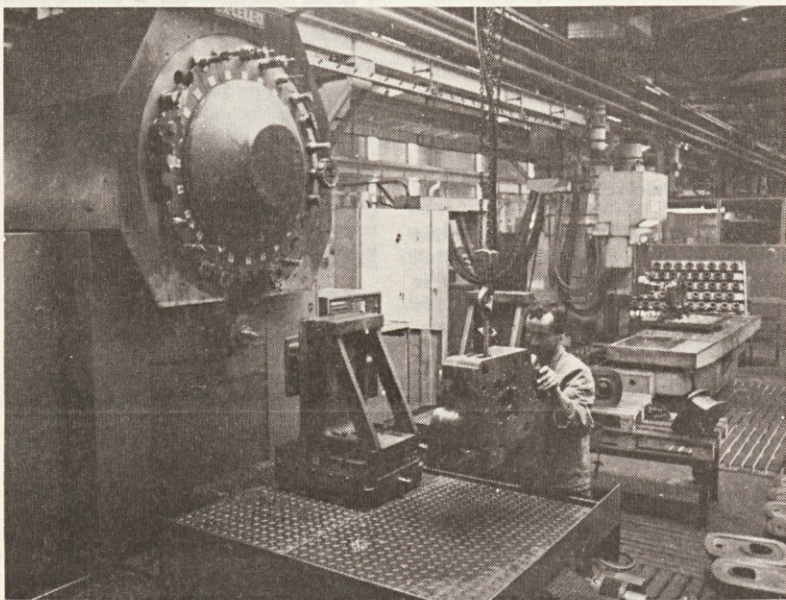
Na gradbišču HE Haditha naša 50-članska skupina pospešeno dela na prvih dveh turbinah, za katere imamo razen regulacije in elektro opreme na gradbišču ves potreben material. Pri montaži pomožnih sistemov pa nas manjkajoči material ovira pri hitrejšem napredovanju montaže. Posebej to velja za sistem komprimiranega zraka in oljnega gospodarstva. Kljub vsem težavam smo prepričani, da lahko s povečanjem števila monterjev, podaljšanim delom in z optimalno organizacijo dela ter seveda s pravočasnim »dodatkom« materiala dosežemo zastavljene roke. V tovarni pa je potrebno z izvedenimi ukrepi preprečiti tudi najmanjše zastoj, pozabiti na proste popoldneve, sobote in nedelje ter z osebno angažiranostjo odgovornih delavcev doseči, da bo vsaka ura izkoriščena. Saj navsezadnje je to naša dolžnost.

Delovne razmere na gradbišču so dobre. Poletna vročina že izgublja svojo pekočo moč, ogromne količine betona pa tudi delujejo »hladilno«. Gradbeno dela so v taki fazi, da montaže praktično ne ovirajo. Tudi življenjski pogoji so zadovoljivi. Hrana je dobra, za naselje Ingre pa pravijo, da je to eno najlepših »mest« v Iraku.

Marko Čepuran

Tlačni kotel za ČP Kirkuk s prostornino 40 m³ in težo 9.800 kg za razbremenitev tlačnega cevovoda. Posebnost tovrstnega kotla so polkroglaste podnice sestavljene iz šestih segmentov. Problem polkroglaste smo uspešno rešili v sodelovanju med tozdom PZO in obrtnikom inženirjem Terlepom, ki je segmente prostorsko ukrivil.

V tozdu TVN so na numerično krmiljenem stroju EX-CELL-O končali z izdelovanjem glav cilindrov T 23 L-2 za dizelske motorje. To delo je trajalo dva meseca, proti koncu pa so delali noč in dan, ker se je že zelo mudilo. Tovrstnega dela v tozdu Obdelava ne morejo narediti sami, ker nimajo ustreznih strojev, v tozdu TVN pa za proizvodnjo dizelskih motorjev izdelujejo še precej drugih delov. (Foto: T. Š.)

V tozdu TVN so končali tudi z izdelavo šestnajstih batov za žerjave za naročnika Luko Koper (Foto: T. Š.)

Obvestilo o novem datumu izhajanja časopisa

Zaradi vse večjega prekrivanja izhajanja časopisa z izhajanjem Internih informacij in zaradi preobremenjenosti tiskarne Ljubljana ob koncu meseca, smo se odločili za nov termin izhajanja časopisa Litostroj. Tako bo

odslej časopis izhajal 18. v mesecu, material (tekste in slike) pa bomo sprejemali do 25. v mesecu. Prosimo vas, da upoštevate nove datume, da bo časopis lahko izhajal pravočasno in brez nepotrebnih težav.

Uredništvo

VARSTVO PRI DELU

Poškodbe - primeri, ki učijo

Transportiranje in manipulacija z bremen v metalurških obratih pogosto sodita med dela in naloge, pri katerih opazimo povečano število poškodb.

S tem ne mislim trditi, da je transportiranje delovno področje z največjo pogostostjo nastajanja poškodb, ali področje, kjer se dogajajo le hujše poškodbe. Želim le prikazati dela in naloge, pri katerih imamo zaradi narave dela in zlasti zaradi obsežnosti dela v celoti gledano največ poškodb.

Najpogostejše prihaja do poškodb pri navezovanju bremen, zlasti v trenutku, ko voznik mostnega dvigala že vključi dvig, navezovalac pa pridruži privezno sredstvo ali breme. V zadnjem času pa se pojavlja večje število poškodb pri odlaganju ulitkov na palete ali v košare. Ulitki namreč zaradi svoje konfiguracije nimajo ravnih naležnih površin, kar pogosto povzroči drsenje ali prevračanje ulitka v času razbremenitve dvigala.

Iz analize poškodb v zadnjih letih ugotavljam, da 75 odstotkov vseh poškodb pri transportu v livarni nastane zaradi subjektivnih vzrokov. Najpogostejše poškodovanca površno izvajajo transportne operacije, ne upoštevajo določenih varnostnih ukrepov in navodil za varno delo.

Približno 20 odstotkov poškodb nastane zaradi organizacijskih vzrokov, kot so: slaba organizacija skupinskega dela, kadar pri izvajanju transportnih operacij sodeluje več delavcev oziroma so le-ti v nevarnem območju, prenatrpanost prostora in transportnih poti.

Najmanj poškodb, okoli 5 odstotkov pa lahko pripišemo tehničnim vzrokom. Teh poškodb je kljub obsežnosti transporta zelo malo, nastajajo pa takrat, kadar pride do okvar na transportnih sredstvih, do trganja priveznih sredstev ali kadar varnostne naprave ne delujejo.

V junijski številki našega časopisa

sem opisal tri primere poškodb pri transportiranju bremen v livarnah, katere so nastale predvsem zaradi subjektivnih vzrokov.

Danes pa bom opisal nekaj poškodb, do katerih je prišlo zaradi slabe organizacije dela.

1. primer

Delavec je pri izvajanju svojih del in nalog prečkal transportno pot v obratu. Po tej transportni poti je malo prej voznik kombija pripeljal posode s čajem. Ko je voznik posode s čajem odložil, se je povzpел v kombi ter vzvratno zapeljal proti izhodu iz objekta. V tem trenutku je na transportno pot oziroma za kombi stopil delavec, katerega je kombi nato podrl. Poškodovanec je dobil hude poškodbe po glavi in telesu ter si zlomil rebra.

Iz analize nesreče smo ugotovili, da je do poškodb prišlo zaradi neupoštevanja varnega načina dela pri vzvratni vožnji. Pri vzvratni vožnji bi se moral spremljevalec avtomobila postaviti na ustrezno mesto in signalizirati vozniku, kdaj je pot prosta. Spremljevalec kombija pa je v trenutku nesreče odpiral izhodna vrata in ni bil pozoren na transportno pot, po kateri je samostojno zapeljal voznik kombija.

2. primer

Delavec je dobil nalogo, da izprazni livarske okvirje na stresalni rešetki. Delo je izvajal tako, da je ulitke livarske forme zapenjal z dvokrako verigo in jih s pomočjo mostnega dvigala prenašal na mesto iztresa. Pri enem od teh prenosov je žerjavovodja ustavil žerjav v neposredni bližini delavca, tako da je breme obstalo približno en meter od tal.

Poškodovanec je bil s hrbtom obrnjen proti visečemu bremenu in je pospravljaval lesene palete z livnega prostora. V trenutku, ko je prijel eno od palet, da bi jo preložil na določeno mesto za seboj, se je sunkovito obrnil proti visečemu

bremenu, ki ga ni videl, in z glavo udaril vanj.

Iz analize nesreče smo ugotovili, da se je voznik mostnega dvigala z naloženimi livarskimi formami moral umakniti v smeri delavca ter pustiti prostor sosednjemu dvigalu, ki je prenašalo raztaljeno litino. V tem času je bil bolj pozoren na sosednje dvigalo in ni zvočno opozoril poškodovanca, da bi se umaknil.

3. primer

Delavec je opravljal dela ročnega čistilca. Zaradi izrabljenosti orodja se je napotil v skladišče, da bi ga zamenjal.

V tem času je v neposredni bližini voznik mostnega dvigala prenašal večji ulitek. Delavec, ki je spremljal prenašanje bremena — signalist, je hodil za bremenom in ni videl delavca, ki se je bremenu približeval. Poškodovanec premikajočega bremena ni videl, ker je gledal v tla zaradi prenatrpanosti delovišča in nadaljeval svojo pot.

Kljub zaviranju mostnega dvigala in dajanju zvočnega signala voznik ni mogel preprečiti poškodbe. Breme je poškodovanca udarilo v glavo in ga poškodovalo.

Iz analize nesreče pri delu smo ponovno ugotovili, da je do poškodb prišlo zaradi neupoštevanja varnostnih ukrepov pri transportiranju bremen v neposredni bližini prostora, kjer delajo delavci.

Spremljevalec mostnega dvigala — navezovalac, bi moral pred premikajočim se bremenom opozoriti delavce, da se umaknejo iz prostora, skozi katerega je potekal transport.

Opisal sem le tri primere poškodb pri delu, do katerih ne bi prišlo, če bi poškodovanca in udeleženci pri izvajanju delovnih nalog vsaj deloma upoštevali navodila za varno delo.

Opisani dogodki naj služijo kot navodilo ostalim delavcem pri izvajanju podobnih del in nalog, saj nesreča nikoli ne počiva.

I. Bašneč